4
F
102
1981

accommodatie-onderzoeken

watersportaccommodaties en pleziervaartuigen 1981

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK
BIBLIOTHEEK
VOORBURG

centraal bureau voor de statistiek

(1) 4F102/1981
L.Z.

centraal bureau voor de statistiek
hoofdafdeling sociaal-culturele statistieken

accommodatie-onderzoeken

watersportaccommodaties en pleziervaartuigen 1981

's-gravenhage, staatsuitgeverij / cbs-publikaties, 1984

VERKLARING DER TEKENS

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
1980–1981	= 1980 tot en met 1981
1980/1981	= het gemiddelde over de jaren 1980 tot en met 1981
1980/'81	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 1980 en eindigend in 1981
1970/'71–1980/'81	= boekjaar enzovoort, 1970/'71 tot en met 1980/'81

Ingeval van afronding kan het voorkomen, dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen.
Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

EXPLANATION OF SYMBOLS

.	= data not available
*	= provisional figures
x	= publication prohibited (confidential figure)
—	= nil
–	= (between two figures) inclusive
0 (0,0)	= less than half of unit employed
a blank	= category not applicable
1980–1981	= 1980 to 1981 inclusive
1980/1981	= average for the year 1980 up to and including 1981
1980/'81	= crop year, financial year, school year etc., beginning in 1980 and terminating in 1981
1970/'71–1980/'81	= book year etc., 1970/'71 up to and including 1980/'81

Detailed items in tables do not necessarily add to totals because of rounding.
Revised figures are not marked as such.

Auteursrecht voorbehouden
Copyright reserved

Gebruik van inhoud van deze publikatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Gehele of gedeeltelijke herdruk is mogelijk na verkregen schriftelijke machtiging van de Directeur-Generaal van de Statistiek.

ISBN 903570045 7
ISSN 0168–7751

Bestelinformatie

Verkrijgbaar bij de Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage en de boekhandel.
Obtainable from the Staatsuitgeverij, the Hague and from booksellers.

Prijs: f 19,80
Price: hfl 19.80

Kengetal: G 29 / 1981
Key figure: G 29 / 1981

Voorbericht

Deze publikatie bevat de resultaten van een onderzoek naar capaciteit, inrichting en gebruik van de watersportaccommodaties in Nederland. Het onderzoek maakt deel uit van het geheel van enquêtes, welke het CBS afwisselend instelt onder accommodaties voor sociale, culturele en recreatieve doeleinden in ons land. Dit in 1981 gehouden onderzoek is het tweede CBS-onderzoek naar watersportaccommodaties, het eerste dateert uit 1976. Gezien de grote belangstelling bij diverse instanties voor cijfers omtrent het totale botenbestand in Nederland is besloten het onderzoek naar watersportaccommodaties uit te breiden met een gemeentelijke inventarisatie teneinde het aantal pleziervaartuigen gelegen buiten de door het CBS benaderde watersportaccommodaties te achterhalen.
Hierbij een woord van dank aan Gemeenten, Provinciaal-planologische diensten, Economisch-technologische instituten, Recreatieschappen etc. voor hun bereidwillige medewerking bij het completeren van het materiaal.

De publikatie is samengesteld door mw. I.A.M. Schrijnemakers en drs. P.J.X Smeets van de Hoofdafdeling Sociaal-Culturele Statistieken.

De Directeur-Generaal
van de statistiek

Prof. dr. W. Begeer

Voorburg/Heerlen, februari 1984

Inhoud

Voorbericht

1. Inleiding 8

2. Verantwoording van het onderzoek watersportaccommodaties 9

2.1 In het onderzoek betrokken accommodaties 9
2.2 Opzet en uitvoering van het onderzoek 9
2.3 Definities en gehanteerde begrippen 10

3. Resultaten van het onderzoek watersportaccommodaties 11

3.1 Ontwikkeling van accommodaties en verhuurde ligplaatsen in Nederland 11

3.2 Algemene kenmerken 12
3.2.1 Capaciteit 12
3.2.2 Oppervlakte 13
3.2.3 Beheersvorm en eigendomssituatie 14
3.2.4 Werkzame personen 15
3.2.5 Jaar van ingebruikname, jaar van verbouwing en uitbreidingsplannen 16

3.3 Voorzieningen 17
3.3.1 Levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen 17
3.3.2 Scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening 18
3.3.3 Water, elektra en sanitaire voorzieningen 18
3.3.4 Milieuhygiënische voorzieningen 20
3.3.5 Bootverhuur en vaarinstructie 21
3.3.6 Overige voorzieningen 22

3.4 Gebruiksgegevens 23
3.4.1 Verhuurde zomerligplaatsen 23
3.4.2 Verhuurde winterligplaatsen 24
3.4.3 Passanten 26
3.4.4 Herkomst huurders van zomerligplaatsen 26
3.4.5 Tarieven en verhuurwaarden 27

4. Inventarisatie pleziervaartuigen 28

4.1 Verantwoording van de inventarisatie pleziervaartuigen 28
4.2 Overzicht pleziervaartuigen met een vaste zomerligplaats binnen en buiten watersportaccommodaties 28

5. Samenvatting 31

Summary 32

Staten

1. Resultaat van de enquête watersportaccommodaties, 1981 9
2. Ontwikkeling van watersportaccommodaties en verhuurde ligplaatsen naar provincie 11
3. Ontwikkeling van watersportaccommodaties en verhuurde ligplaatsen naar grootteklasse 12
4. Capaciteit van watersportaccommodaties naar provincie, 1981 12
5. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en provincie, 1981 13
6. Watersportaccommodaties naar oppervlakte en provincie, 1981 14
7. Watersportaccommodaties naar gemiddelde oppervlakte per ligplaats en provincie, 1981 14

8. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en beherende instantie, 1981 15
9. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en eigendom water, 1981 15
10. Werkzame personen op watersportaccommodaties, 1981 16
11. Gemiddeld aantal werkzame personen per watersportaccommodatie naar beherende instantie, 1981 16
12. Watersportaccommodaties naar jaar van ingebruikname en jaar van verbouwing 16
13. Uitbreidingsplannen van watersportaccommodaties 17
14. Watersportaccommodaties met levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen 18
15. Watersportaccommodaties met scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening 18
16. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en aanwezigheid van water- en elektriciteitsvoorziening, 1981 19
17. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van water- en elektriciteitsvoorziening, 1981 19
18. Watersportaccommodaties naar al dan niet voldoen aan aanbevelingen van de WIRO en grootteklasse, 1981 20
19. Aantal ligplaatsen per sanitaire voorziening naar grootteklasse, 1981 20
20. Watersportaccommodaties naar wijze van afvalwaterbehandeling en provincie, 1981 20
21. Watersportaccommodaties naar wijze van afvoer van vaste afvalstoffen en provincie, 1981 21
22. Watersportaccommodaties naar wijze van afvoer van olie en bilgewater en provincie, 1981 21
23. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en aanwezigheid van bootverhuur en/of vaarinstructie, 1981 22
24. Watersportaccommodaties met overige voorzieningen 22
25. Zeil- en motorboten op een vast verhuurde zomerligplaats in watersport-accommodaties naar type en provincie, 1980 23
26. Verhuurde zomerligplaatsen naar type en type boot, 1980 24
27. Bezettingsgraad van zomerligplaatsen naar type en provincie, 1980 24
28. Bezettingsgraad van winterligplaatsen naar provincie, 1980/'81 25
29. Verhuurde winterligplaatsen naar type en provincie, 1980/'81 25
30. Watersportaccommodaties die ligplaatsen aan passanten verhuren en gebruik van deze ligplaatsen naar provincie, 1980 26
31. Vast verhuurde zomerligplaatsen in watersportaccommodaties naar herkomst van huurders en provincie, 1980 27
32. Watersportaccommodaties naar seizoenstarieven voor een zomerligplaats per m^2 box en beherende instantie, 1981 27
33. Zeil- en motorboten met een vaste zomerligplaats 28
34. Zeil- en motorboten met een vaste zomerligplaats naar provincie 30

Tabellen

1. Watersportaccommodaties en capaciteit naar beherende instantie, 1981 33
2. Watersportaccommodaties en capaciteit naar provincie, 1981 33
3. Watersportaccommodaties en capaciteit winterberging naar beherende instantie, 1981 33
4. Watersportaccommodaties en capaciteit winterberging naar provincie, 1981 34
5. Watersportaccommodaties en capaciteit winterberging naar grootteklasse, 1981 34
6. Watersportaccommodaties naar oppervlakte en beherende instantie, 1981 34
7. Watersportaccommodaties naar oppervlakte en grootteklasse, 1981 35
8. Gemiddelde oppervlakte van watersportaccommodaties naar droog en nat gedeelte en grootteklasse, 1981 35
9. Gemiddelde oppervlakte van watersportaccommodaties naar droog en nat gedeelte en situering, 1981 35
10. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en provincie, 1981 35
11. Watersportaccommodaties naar eigenaar en beherende instantie, 1981 36
12. Personen werkzaam in watersportaccommodaties naar provincie, 1981 36
13. Personen werkzaam in watersportaccommodaties naar grootteklasse, 1981 36
14. Personen werkzaam in watersportaccommodaties naar beherende instantie, 1981 37
15. Watersportaccommodaties naar jaar van ingebruikname en provincie 37
16. Watersportaccommodaties naar uitbreidingsplannen en grootteklasse, 1981 37
17. Watersportaccommodaties naar uitbreidingsplannen en beherende instantie, 1981 38
18. Watersportaccommodaties naar uitbreidingsplannen en provincie, 1981 38
19. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van levens-middelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen, 1981 38
20. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en aanwezigheid van clubgebouw en horecavoorzieningen, 1981 39

21. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening, 1981 39
22. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening, 1981 39
23. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van water- en elektriciteitsvoorzieningen, 1981 40
24. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van voorzieningen op de steigers, 1981 40
25. Aantal ligplaatsen per sanitaire voorziening naar provincie, 1981 40
26. Aantal ligplaatsen per sanitaire voorziening naar beherende instantie, 1981 41
27. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en wijze van afvalwaterbehandeling, 1981 41
28. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en wijze van afvoer van vaste afvalstoffen, 1981 41
29. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en wijze van afvoer van olie en bilgewater, 1981 41
30. Watersportaccommodaties naar bootverhuur en/of vaarinstructie en provincie, 1981 42
31. Watersportaccommodaties naar aanwezigheid van vaartuigen voor verhuur en instructie en beherende instantie, 1981 42
32. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van overige voorzieningen, 1981 42
33. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van overige voorzieningen, 1981 43
34. Verhuurde ligplaatsen in watersportaccommodaties naar type en provincie, 1980 43
35. Bezettingsgraad van winterligplaatsen naar grootteklasse, 1980/'81 43
36. Bezettingsgraad van winterligplaatsen naar beherende instantie, 1980/'81 44
37. Verhuurde winterligplaatsen naar type en type boot, 1980/'81 44
38. Watersportaccommodaties naar seizoenstarieven voor een zomerligplaats per m² box en provincie, 1981 44
39. Watersportaccommodaties naar seizoenstarieven voor een zomerligplaats per m² box en grootteklasse, 1981 45
40. Watersportaccommodaties naar gebruik van de verhuurvoorwaarden van HISWA, ANWB en KNWV en beherende instantie, 1981 45
41. Verhuurde ligplaatsen en watersportaccommodaties naar grootteklasse en provincie, 1980 45
42. Watersportaccommodaties die ligplaatsen aan passanten verhuren en gebruik van deze ligplaatsen naar toeristengebied, 1980 46
43. Bezettingsgraad in watersportaccommodaties naar toeristengebied, 1980 46
44. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en toeristengebied, 1981 47
45. Vast verhuurde zomerligplaatsen in watersportaccommodaties naar herkomst huurders en toeristengebied, 1980 47
46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente 48

Aanhangsels

1. Begeleidende brief en vragenlijst onderzoek watersportaccommodaties 54
2. Begeleidende brief en vragenlijst inventarisatie pleziervaartuigen 67

Cartogrammen

Toeristengebieden in Nederland, 1979 (los bijgevoegd)
Pleziervaartuigen met een vaste zomerligplaats per gemeente 1980/'81 29

1. Inleiding

In 1976 heeft het eerste CBS-onderzoek naar watersportaccommodaties plaatsgevonden. In datzelfde jaar is er, in opdracht van het toenmalige Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk (CRM), door Brouwer een inventarisatie van pleziervaartuigen naar ligplaatssituatie gehouden[1]. Voor het te voeren beleid op het terrein van de watersport werd het noodzakelijk geacht inzicht te hebben in de huidige omvang van het totale pleziervaartuigenbestand naar ligplaatssituatie. Mede op verzoek van het toenmalige Ministerie van CRM is daarom besloten het onderzoek watersportaccommodaties 1981 uit te breiden met een gemeentelijke inventarisatie van pleziervaartuigen gelegen buiten deze accommodaties.

Het onderzoek onder de watersportaccommodaties maakt deel uit van een reeks van onderzoeken naar inrichting en gebruik van accommodaties op de terreinen van sport, cultuur, recreatie en maatschappelijk welzijn. Het doel van deze onderzoeken is enerzijds aan te geven welke ruimtelijke voorzieningen er voor de diverse vrijetijdsactiviteiten bestaan; anderzijds trachten de onderzoeken een beeld te geven van het gebruik van deze voorzieningen. Door periodieke herhaling van deze onderzoeken wordt een inzicht gegeven in de ontwikkelingen van aanbod en gebruik van de voorzieningen. Het eerste gedeelte van de publikatie betreft de resultaten van het onderzoek onder watersportaccommodaties. In het tweede gedeelte wordt een overzicht gegeven van het aantal pleziervaartuigen met een vaste zomerligplaats in Nederland.

[1] Inventarisatie van pleziervaartuigen naar ligplaatssituatie 1–1–1976, Ir. R.J. Brouwer, 's-Gravenhage 1977.

2. Verantwoording van het onderzoek watersportaccommodaties

2.1 In het onderzoek betrokken accommodaties

Als watersportaccommodaties zijn in dit onderzoek beschouwd accommodaties die als thuishaven dienen voor de grote watersport, d.w.z. die vorm van waterrecreatie, waarbij gebruik gemaakt wordt van zeil- en motorboten. Met het begrip thuishaven wordt bedoeld dat de accommodatie moet dienen als vaste plaats om de boot achter te laten, wanneer niet gevaren wordt. Dit betekent dat er in het seizoen 1980 sprake moet zijn geweest van verhuur van vaste zomerligplaatsen. In principe moet aan iedereen deze mogelijkheid geboden worden. Zo zijn bijv. watersportaccommodaties die gecombineerd zijn met verblijfsrecreatie niet in het onderzoek opgenomen, indien een zomerligplaats alleen gehuurd kan worden in combinatie met een stand- of slaapplaats. Plaatsen waar boten alleen tijdelijk kunnen worden achtergelaten (bijv. passantenhavens, vluchthavens en werven) en plaatsen waar het niet mogelijk is een zomerligplaats te huren (bijv. zeilscholen[2], bootverhuurbedrijven[2] en stallingsmogelijkheden voor winterberging) zijn dus niet in dit onderzoek betrokken. Dit betekent dat verhuur aan passanten, bootverhuur, vaarinstructie en verhuur van winterligplaatsen alleen bekeken zijn indien zij voorkomen als nevenactiviteit op de binnen de definitie vallende jachthavens.
Uit pragmatische overwegingen zijn de zeer kleine thuishavens, d.w.z. de accommodaties met een capaciteit van minder dan 20 ligplaatsen, eveneens buiten beschouwing gebleven. In het CBS-onderzoek van 1976 lag deze ondergrens bij 20 vast verhuurde zomerligplaatsen. Toch blijft het mogelijk de resultaten van beide onderzoeken te vergelijken om een inzicht te geven in de ontwikkeling van de watersport sinds 1976.
Een lijst van definities en gehanteerde begrippen is aan het einde van dit hoofdstuk opgenomen.

2.2 Opzet en uitvoering van het onderzoek

De gegevens over inrichting en gebruik van de watersportaccommodaties zijn verzameld door middel van een schriftelijke enquête onder de beheerders van de accommodaties. De hierbij gebruikte vragenlijst en begeleidende brief zijn opgenomen als Aanhangsel 1.
Het voor de enquête benodigde adressenmateriaal kon grotendeels worden verkregen via een in begin 1980 op verzoek van het CBS gehouden gemeentelijke inventarisatie waarbij het adressenbestand uit 1976 gecontroleerd en eventueel aangevuld is.
In het voorjaar van 1981 is aan alle beheerders van de op deze wijze geïnventariseerde accommodaties bedoelde vragenlijst toegestuurd met het verzoek deze ingevuld te retourneren. Om de non-respons van het onderzoek tot een minimum te beperken, zijn de beheerders van de accommodaties, die na twee schriftelijke rappels nog niet hadden gereageerd, door enquêtrices van het CBS bezocht.

Staat 1. Resultaat van de enquête watersportaccommodaties, 1981

	Verzonden	Vervallen		Onderzoeks-populatie kolom 1–(2+3)	Non-respons		Respons	
		niet van toepassing	minder dan 20 zomerlig-plaatsen		weigering	geen reactie		in % van kolom 4
	1	2	3	4	5	6	7	8
	abs.							%
Groningen	42	18	–	24	1	3	20	83
Friesland	223	64	22	137	7	4	126	92
Drenthe	13	4	–	9	–	–	9	100
Overijssel	82	20	5	57	4	1	52	91
Gelderland	68	15	1	52	2	–	50	96
Utrecht	138	36	10	92	9	4	79	86
Noord-Holland	245	69	16	160	13	7	140	88
Zuid-Holland	304	67	16	221	18	20	183	83
Zeeland	48	8	2	38	3	2	33	87
Noord-Brabant	69	12	8	49	3	–	46	94
Limburg	47	12	1	34	2	1	31	91
Z.IJ.-Polders	12	2	–	10	2	–	8	80
Nederland	1 291	327	81	883	64	42	777	88

[2] Overwogen wordt om deze accommodaties wel op te nemen bij het volgend onderzoek naar watersportaccommodaties.

Van de 1 291 aangeschreven adressen bleken 408 adressen niet aan de bij het onderzoek gehanteerde definitie te voldoen; 81 accommodaties voldeden niet aan de in de definitie gestelde ondergrens van een capaciteit van 20 of meer ligplaatsen, terwijl 327 adressen om uiteenlopende redenen moesten komen te vervallen
Onder deze laatste bevonden zich passantenhavens, jachtwerven met (beperkte) ligplaatscapaciteit voor eigen boten, concentraties van boten niet liggend in een ingerichte accommodatie, opgeheven jachthavens, dubbel opgegeven jachthavens, campings, kano-en roeiverenigingen, botenverhuurbedrijven, zeilscholen, jachthavens in aanbouw of tijdelijk gesloten. In totaal bleken er in Nederland 883 accommodaties te zijn die aan de definitie van de in het onderzoek te betrekken eenheden voldeden. Hiervan hebben 777 accommodaties een ingevulde vragenlijst ingestuurd, hetgeen neerkomt op een respons van 88%. Hoe de respons verdeeld is over de provincies is af te lezen uit staat 1. Met name in de Zuidelijke IJsselmeerpolders (ZIJP) en in de provincies Groningen en Zuid-Holland is een iets hogere non-respons aangetroffen.
Aanvullende informatie over het aantal verhuurde ligplaatsen in die accommodaties die niet gerespondeerd hebben, is verkregen van Provinciaal Planologische Diensten, Recreatieschappen, Waterschappen, Gemeenten, etc. Hierdoor was het mogelijk om t.a.v. dit belangrijke kenmerk een totaaloverzicht van alle Nederlandse jachthavens te verkrijgen (zie staat 2 en 3).
Door vergelijking van het aantal verhuurde ligplaatsen van de responderende accommodaties met die van alle accommodaties werd het mogelijk een indruk te krijgen van de invloed van de non-respons op de weergegeven onderzoeksresultaten. Uit de staten 2 en 3 blijkt dat de verdeling van de respons ten aanzien van de variabelen grootteklasse en provincie vrijwel overeenkomt met de verdeling van deze variabelen binnen de gehele populatie.
De overige staten en tabellen behandelen alleen de respons.

2.3 Definities en gehanteerde begrippen

Watersportaccommodatie of (jacht)haven
Een thuishaven waar in principe iedereen tegen vergoeding een zomerligplaats - eventueel gecombineerd met een winterligplaats - voor een pleziervaartuig kan huren. Voor dit onderzoek moet bovendien sprake zijn van een totale capaciteit van 20 of meer ligplaatsen.

Pleziervaartuig of boot
Zeil- of motorboot bestemd voor recreatievaart, exclusief zeilplanken, roeiboten, kano's en kleine visboten.

Grootteklasse van de accommodatie
De grootte van de accommodatie wordt, tenzij uitdrukkelijk anders is vermeld, gegeven in het totaal aantal ligplaatsen in de haven; hiermee worden overdekte en onoverdekte ligplaatsen zowel in het water als op de wal bedoeld.

(Vaste) zomerligplaats
Ligplaats die voor (vrijwel) het gehele vaarseizoen (april-oktober) vast verhuurd is. Met verhuurde ligplaatsen wordt, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, steeds bedoeld vast verhuurde zomerligplaatsen.

Winterligplaats
Ligplaats die voor winterberging van de boot verhuurd is.

Passant
Waterrecreant die (tijdens een rondvaart) een ligplaats vóór een of enkele nachten huurt.

3. Resultaten van het onderzoek watersportaccommodaties

In dit hoofdstuk komen de resultaten van het onderzoek watersportaccommodaties aan de orde. Achtereenvolgens zullen in afzonderlijke paragrafen situering, algemene kenmerken, voorziening en gebruik van deze accommodaties besproken worden. De hier gepresenteerde cijfers hebben betrekking op 1981 met uitzondering van de gegevens over verhuurde zomerligplaatsen en passantenplaatsen en de herkomst van de huurders, die betrekking hebben op het vaarseizoen 1980, en de gegevens over verhuurde winterberging, die betrekking hebben op de winter 1980/'81.

3.1 Situering van accommodaties en verhuurde ligplaatsen in Nederland 1976–1980

In deze paragraaf zal nader worden ingegaan op de toename van het aantal watersportaccommodaties en het aantal vast verhuurde ligplaatsen sinds 1976. Tevens geeft deze paragraaf een beeld van de spreiding van de jachthavens en vast verhuurde ligplaatsen over Nederland.
In 1981 waren er in Nederland 883 watersportaccommodaties met een capaciteit van 20 of meer ligplaatsen. In 1976 telde het CBS-onderzoek 714 watersportaccommodaties. In deze periode is het aantal accommodaties dus toegenomen met 24%. Zoals blijkt uit staat 2 kan de spreiding van watersportaccommodaties niet regelmatig genoemd worden. Provincies met veel watersportaccommodaties zijn in volgorde van belangrijkheid Zuid-Holland, Noord-Holland, Friesland en Utrecht; samen herbergen zij bijna 70% van het totaal aantal accommodaties. De grootste absolute toename van het aantal accommodaties is opgetreden in Friesland en Zuid- en Noord-Holland. In Friesland, Zeeland, Limburg en de Z.IJ.-Polders is het aantal havens relatief het meest toegenomen.

Uit de staten 2 en 3 blijkt dat het aantal verhuurde ligplaatsen in de havens in de periode van 1976–1980 is toegenomen van 92 800 naar 112 400; een toename van 21%. Per provincie treden nogal wat verschillen op. Relatief gezien is de toename van het aantal vast verhuurde ligplaatsen het grootst in Zeeland, Noord-Brabant, Limburg en de Z.IJ.-Polders. In Drenthe en Utrecht valt zelfs een geringe afname van het aantal vast verhuurde ligplaatsen te constateren. Het gemiddeld aantal ligplaatsen per accommodatie is iets gedaald, nl. van 131 naar 127. Zoals blijkt uit staat 3 is het aantal grote accommodaties (meer dan 250 ligplaatsen) sterker toegenomen dan het aantal kleine accommodaties (250 ligplaatsen of minder). In 1976 bevond zich 38% van de vast verhuurde ligplaatsen in grote havens; in 1980 is dit percentage gestegen tot 47%. In 1976 en 1980 maakten deze havens resp. 13% en 17% uit van het totale aantal havens.

Staat 2. Ontwikkeling van watersportaccommodaties en verhuurde ligplaatsen naar provincie

	Jachthavens 1976						Jachthavens 1981[1]					
	totaal			w.v. vragenlijst ontvangen			totaal			w.v. vragenlijst ontvangen		
	accommodaties	verhuurde ligplaatsen		accommodaties	verhuurde ligplaatsen		accommodaties	verhuurde ligplaatsen, 1980		accommodaties	verhuurde ligplaatsen, 1980	
		totaal	gemiddeld per accommodatie		totaal	gemiddeld per accommodatie		totaal	gemiddeld per accommodatie		totaal	gemiddeld per accommodatie
Groningen	22	2 225	101	20	1 765	88	24	2 870	120	20	2 115	106
Friesland	90	11 788	131	86	11 383	132	137	15 663	114	126	14 927	118
Drenthe	8	1 436	180	8	1 436	180	9	1 288	143	9	1 288	143
Overijssel	50	5 044	101	49	5 004	102	57	5 672	100	52	5 108	98
Gelderland	45	6 791	151	42	6 433	153	52	7 918	152	50	7 732	155
Utrecht	79	11 884	150	66	10 574	160	92	10 085	110	79	8 555	108
Noord-Holland	133	17 593	132	114	15 801	139	160	20 944	131	140	17 597	126
Zuid-Holland	190	19 609[2]	105	168	18 014	107	221	23 911	108	183	19 912	109
Zeeland	28	5 588	200	27	5 488	203	38	8 046	212	33	7 276	220
Noord-Brabant	42	5 281	126	41	5 204	127	49	7 559	154	46	6 001	130
Limburg	22	4 368	199	20	3 828	191	34	6 094	179	31	5 519	178
Z.IJ.-Polders	5	1 226	245	5	1 226	245	10	2 394	239	8	1 637	205
Nederland	714	92 833	131	646	86 156	133	883	112 444	127	777	97 667	126

[1] De totalen per provincie zijn exclusief de verhuurde ligplaatsen voor verhuur- en instructie-boten.
[2] Van 3 accommodaties onbekend.

Staat 3. Ontwikkeling van watersportaccommodaties en verhuurde ligplaatsen naar grootteklasse

	Jachthavens 1976						Jachthavens 1981[1]					
	totaal			w.v. vragenlijst ontvangen			totaal			w.v. vragenlijst ontvangen		
	accommodaties	verhuurde ligplaatsen		accommodaties	verhuurde ligplaatsen		accommodaties	verhuurde ligplaatsen, 1980		accommodaties	verhuurde ligplaatsen, 1980	
		totaal	gemiddeld per accommodatie		totaal	gemiddeld per accommodatie		totaal	gemiddeld per accommodatie		totaal	gemiddeld per accommodatie
20– 50 ligplaatsen	197	7 093	36	179	6 418	36	203	6 276	31	174	5 259	30
51–100 ligplaatsen	198	14 788	75	174	13 116	75	244	15 731	64	211	13 190	63
101–150 ligplaatsen	119	14 913	125	106	13 259	125	127	13 298	105	113	11 468	101
151–200 ligplaatsen	66	11 763	178	62	11 068	179	90	13 006	145	85	12 134	143
201–250 ligplaatsen	40	9 306	233	38	8 840	233	62	10 878	175	57	9 748	171
251–350 ligplaatsen	47	13 656	291	45	13 041	290	69	17 475	253	61	15 159	249
351–500 ligplaatsen	29	12 134	418	27	11 234	416	36	12 783	355	34	11 873	349
501 en meer ligplaatsen	15	9 180	612	15	9 180	612	39	21 768	558	36	18 460	513
Onbekend	3						13[2]	1 229	95	6	376	
Totaal	714	92 833	131	646	86 156	133	883	112 444	127	777	97 667	126

[1] De aangegeven verhuurde ligplaaatsen zijn exclusief de ligplaatsen bestemd voor verhuur- en instructie-boten.
[2] Van 7 accommodaties was behalve de grootteklasse ook het aantal verhuurde zomerligplaatsen onbekend.
Voor deze accommodaties is het aantal verhuurde zomerligplaatsen geschat.

3.2 Algemene kenmerken

In deze paragraaf zal worden ingegaan op een aantal algemene gegevens van watersport-accommodaties. Achtereenvolgens komen aan de orde: capaciteit zomerligplaatsen en winterberging, oppervlakte van de accommodatie, beheersvorm en eigendomssituatie, werkzame personen, jaar van ingebruikname en van verbouwing en de aanwezigheid van uitbreidingsplannen.

3.2.1 Capaciteit

Zomerligplaatsen

De 777 in het onderzoek betrokken accommodaties hadden in 1981 een gezamenlijke capaciteit van ruim 121 200 ligplaatsen; uitgaande van dit cijfer kan het aantal ligplaatsen in de Nederlandse jachthavens voor 1981 op circa 138 000 geschat worden. 61% van deze capaciteit was gelokaliseerd in de van oudsher bekende watersportprovincies (Friesland, Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht).

Staat 4. Capaciteit van watersportaccommodaties naar provincie, 1981

	Accommodaties	Capaciteit			
		Totaal	In het water		Op het droge
			gereserveerd voor passanten	overige in het water	
			%		
Groningen	20	2 980	3	74	23
Friesland	126	19 238[1]	6	80	14
Drenthe	9	1 945	6	81	13
Overijssel	52[1]	6 621[1]	4	82	14
Gelderland	50	9 617	8	73	19
Utrecht	79	11 317	5	80	15
Noord-Holland	140[2]	20 568[2]	3	82	16
Zuid-Holland	183[2]	23 142[2]	2	83	14
Zeeland	33	8 679	5	79	16
Noord-Brabant	46	7 848	5	78	16
Limburg	31	6 439	2	80	18
Z.IJ.-Polders	8	2 855	2	81	18
Nederland	777	121 249	4	80	16

[1] Voor 1 accommodatie onbekend.
[2] Voor 2 accommodaties onbekend.

Het aantal ligplaatsen in het water omvat 84% van het totaal aantal ligplaatsen (staat 4). De regionale verschillen in de verhouding van de capaciteit in het water en op het droge zijn vrij gering. Groningen, Gelderland, Limburg, en de Z.IJ.-Polders blijken relatief gezien iets meer capaciteit op het droge te hebben dan gemiddeld.
Slechts 4% van het totaal aantal ligplaatsen is voor passanten gereserveerd. Zoals uit het volgende hoofdstuk blijkt, zijn er echter aanzienlijk meer accommodaties die daadwerkelijk ligplaatsen aan passanten verhuren dan accommodatie die deze ligplaatsen speciaal voor passanten gereserveerd hebben (staat 30).

In Gelderland, Friesland en Drenthe zijn relatief gezien wat meer ligplaatsen voor passanten gereserveerd dan gemiddeld. Hierbij dient opgemerkt te worden dat passantenhavens niet in het onderzoek betrokken zijn; de hier gepresenteerde cijfers hebben dus alleen betrekking op de verhuur aan passanten die plaatsvindt als nevenactiviteit op de in het onderzoek betrokken jachthavens.
De 777 in het onderzoek betrokken accommodaties blijken gemiddeld 157 ligplaatsen per accommodatie te hebben. Dit aantal blijkt in door stichtingen en NV's/BV's beheerde havens aanzienlijk hoger te liggen dan gemiddeld; het omgekeerde geldt voor de havens beheerd door particulieren en verenigingen (tabel 1.). Het gemiddeld aantal ligplaatsen per accommodatie is in de Z.IJ.-Polders, Zeeland, Drenthe en Limburg aanzienlijk groter dan gemiddeld; relatief veel kleine havens bevinden zich in Zuid-Holland en Overijssel (tabel 2).

Staat 5. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en provincie, 1981

	Kleine havens (20–100 ligplaatsen)	Middelgrote (101–250 ligplaatsen)	Grote havens (>250 ligplaatsen)	Onbekend	Totaal (=100%)
	%				abs.
Groningen	50	30	20	–	20
Friesland	49	33	17	1	126
Drenthe	33	44	22	–	9
Overijssel	59	27	12	2	52
Gelderland	32	42	26	–	50
Utrecht	52	33	15	–	79
Noord-Holland	50	37	12	1	140
Zuid-Holland	58	31	11	1	183
Zeeland	33	30	36	–	33
Noord-Brabant	44	30	26	–	46
Limburg	45	23	32	–	31
Z.IJ.-Polders	26	37	37	–	8
Nederland	50	33	17	1	777

Wanneer we de havens verdelen in grote (meer dan 250 ligplaatsen) middelgrote (100–250 ligplaatsen) en kleine (20–100 ligplaatsen) havens zien we dat de helft van de havens klein en slechts 17% groot te noemen is (staat 5). In Drenthe en Gelderland blijken zowel de grote als de middelgrote havens vaker voor te komen dan gemiddeld; in Zeeland, Noord-Brabant, Limburg en de Z.IJ.-Polders geldt dit slechts voor de grote havens. In Overijssel en Zuid-Holland komen meer kleine havens voor dan gemiddeld.

Winterberging

In 694 accommodaties (bijna 90% v.h. totaal) wordt de mogelijkheid voor winterberging geboden. In 1976 was dit het geval in 509 accommodaties (79% v.h. totaal).
Van de accommodaties met winterberging biedt 38% de mogelijkheid voor winterberging overdekt op de wal; voor winterberging overdekt in het water en buiten op de wal zijn deze percentages resp. 12% en 69%. 87% van de beheerders van accommodaties met winterberging geeft aan dat in principe boten buiten in het water kunnen overwinteren. Het gemiddeld aantal ligplaatsen voor winterberging per accommodatie is 153. Slechts 14% van deze ligplaatsen is overdekt, 41% van deze ligplaatsen bevindt zich op de wal. Van de bedrijfsmatig geëxploiteerde havens blijkt 94% ook de mogelijkheid voor winterberging te bieden; van de door de gemeente beheerde havens geldt dit slechts voor 70% van de havens (tabel 3).
In Groningen en Limburg wordt relatief weinig winterberging geboden (resp. 60% en 77%); in Noord-Holland en Zeeland daarentegen veel (97%) (tabel 4). Er blijkt een positief verband te bestaan tussen de grootteklasse van een haven en het al dan niet bieden van de mogelijkheid voor winterberging; 81% van de havens met 20–50 ligplaatsen biedt de mogelijkheid voor winterberging, de havens met 500 of meer ligplaatsen hebben allemaal de mogelijkheid voor winterberging (tabel 5).

3.2.2 *Oppervlakte*

De gemiddelde oppervlakte van zowel het natte als het droge gedeelte per haven blijkt ca. 1,9 ha te zijn, zodat de 883 havens in 1981 tezamen een oppervlakte van bijna 1 680 ha beslaan. Dit cijfers is aanzienlijk lager dan in 1976. De reden hiervoor is dat in 1976 niet gevraagd werd naar de uitsluitend voor jachthavenactiviteiten bestemde oppervlakte, maar naar de oppervlakte van de totale accommodatie; dat wil zeggen dat met name bij havens met een terreingedeelte voor verblijfsrecreatie de gemiddelde oppervlakte per accommodatie aanzienlijk hoger was. De havens beheerd door NV/BV, Intergemeentelijk Orgaan of Stichting hebben een grotere gemiddelde oppervlakte per accommodatie dan gemiddeld (tabel 6).
Ruim 80% van de havens met 100 of minder ligplaatsen zijn kleiner dan 1ha; ruim 47% van de havens met meer dan 350 ligplaatsen zijn 5ha of groter (tabel 7).
In de Z.IJ.-Polders, Limburg en Zeeland is de gemiddelde oppervlakte per haven aanzienlijk groter dan gemiddeld (resp. 5,2, 2,9 en 2,6ha). De gemiddeld kleinste havens worden aangetroffen in Groningen en Zuid-Holland (resp. 1,2 en 1,3ha); 55% van de Nederlandse jachthavens is kleiner dan 1ha, terwijl slechts 17% groter is dan 3ha. In de Z.IJ.-Polders, Limburg en Zeeland is resp. 50%, 48% en 29% van de havens groter dan 3ha (staat 6).

Staat 6. Watersportaccommodaties naar oppervlakte en provincie, 1981

	Kleiner dan 1 ha		1 tot 3 ha		3 tot 5 ha		5 ha en groter		Totaal		Oppervlakte onbekend
	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	
		ha		ha		ha		ha		ha	
Groningen	12	0,3	6	1,5	–	–	2	5,5	20	1,2	–
Friesland	59	0,4	38	1,8	13	3,5	11	9,8	121	2,0	5
Drenthe	5	0,3	2	1,7	1	3,0	1	5,5	9	1,5	–
Overijssel	29	0,4	12	1,7	2	4,1	4	7,9	47	1,5	5
Gelderland	15	0,4	21	1,6	3	3,5	9	7,0	48	2,3	2
Utrecht	37	0,4	24	1,6	4	3,8	7	9,4	72	1,9	7
Noord-Holland	80	0,4	29	1,6	12	3,9	6	16,2	127	1,8	13
Zuid-Holland	109	0,4	46	1,4	9	3,6	10	8,7	174	1,3	9
Zeeland	15	0,5	7	1,6	2	3,4	7	8,0	31	2,6	2
Noord-Brabant	25	0,4	14	1,5	3	3,4	3	18,8	45	2,2	1
Limburg	10	0,4	4	1,6	8	3,7	5	7,8	27	2,9	4
Z.IJ.-Polders	3	0,4	1	1,5	1	3,5	3	11,9	8	5,2	–
Nederland	399	0,4	204	1,6	58	3,7	68	9,6	729	1,9	48

Staat 7. Watersportaccommodaties naar gemiddelde oppervlakte per ligplaats en provincie, 1981

	Oppervlakte			Gemiddelde oppervlakte water per ligplaats
	Totaal per accommodatie	w.v.		
		droog gedeelte	nat gedeelte	
	ha	%		m²
Groningen	1,2	52	48	49,2
Friesland	2,0	44	56	85,8
Drenthe	1,5	52	48	38,5
Overijssel	1,5	39	61	73,8
Gelderland	2,3	48	52	77,1
Utrecht	1,9	40	60	89,4
Noord-Holland	1,8	47	53	73,3
Zuid-Holland	1,3	39	61	72,2
Zeeland	2,6	42	58	66,8
Noord-Brabant	2,2	22	78	115,9
Limburg	2,9	45	55	87,2
Z.IJ.-Polders	5,2	33	67	119,7
Nederland	1,9	41	59	79,9

Het grote gedeelte van jachthavens beslaat gemiddeld ongeveer 41% van de totale oppervlakte (staat 7). Dit percentage verschilt nogal per provincie, van 22% in Noord-Brabant tot 52% in Groningen en Drenthe.
De gemiddelde oppervlakte water van de Nederlandse jachthavens is omgerekend per ligplaats 79,9m². De kleinste gemiddelde oppervlakte water per ligplaats wordt aangetroffen in Drenthe en Groningen (resp. 38,5 en 49,2 m²). In de Z.IJ.-Polders en Noord-Brabant is de gemiddelde oppervlakte water per ligplaats het grootste (resp. 119,7 en 115,9m²). In de oppervlakte van het natte gedeelte van een haven is ook begrepen het in- en uitdraaiwater. In kleinere accommodaties neemt dit in- en uitdraaiwater relatief een groter deel van de totale wateroppervlakte in beslag. Hierdoor is het te verklaren dat de gemiddelde oppervlakte water per ligplaats in de kleinere accommodaties groter dan gemiddeld is; in de accommodaties met 150 ligplaatsen of minder is de gemiddelde oppervlakte water per ligplaats 95,1m² terwijl dit oppervlak in de accommodaties met meer dan 150 ligplaatsen gemiddeld 73,3m² is (tabel 8). In tabel 9 zijn deze gegevens onderscheiden naar situering. Havens die buiten de bebouwde kom gelegen zijn, beschikken gemiddeld over iets meer m² water per ligplaats dan havens die binnen de bebouwde kom liggen. Deze laatste hebben gemiddeld een iets groter droog gedeelte dan de havens buiten de bebouwde kom.

3.2.3 Beheersvorm en eigendomssituatie

Bijna de helft van de accommodaties wordt bedrijfsmatig geëxploiteerd; 273 accommodaties (35% van het totaal) door particulieren en 112 havens als naamloze of besloten vennootschap. In Utrecht, Overijssel en Friesland blijkt het aantal bedrijfsmatig geëxploiteerde havens relatief gezien veel hoger te zijn dan gemiddeld (resp. 72%, 62% en 58%) (tabel 10); dit geldt ook voor Drenthe maar gezien het geringe aantal havens valt hier weinig te concluderen. Tabel 44 geeft een overzicht van de jachthavens naar beherende instantie en toeristengebied.

Staat 8. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en beherende instantie, 1981

	Accommodaties		Ligplaatsen							
	Totaal	w.v. grootte klasse bekend	20–50	51–100	101–150	151–200	201–250	251–300	351–500	501 en meer
Rijk	5	5	1	1	–	1	1	1	–	–
Intergemeentelijk orgaan	9	9	1	2	1	1	2	–	2	–
Gemeente	69	69	26	12	7	6	3	7	4	4
Commissie ex art. 61	4	4	–	1	–	–	1	–	–	2
Stichting	57	56	7	11	9	5	4	8	7	5
Vereniging	248	247	53	78	36	30	20	17	3	10
Particulier/Eenmanszaak	273	269	72	86	37	31	19	14	5	5
NV/BV	112	112	14	20	23	11	7	14	13	10
Totaal	777	771	174	211	113	85	57	61	34	36

De overheid (rijk, intergemeentelijk orgaan, gemeente en commissie ex art. 61 gemeentewet) speelt een rol van ondergeschikte betekenis als beheerder; zij heeft slechts 11% van het totaal aantal havens in beheer. Bij de overige niet bedrijfsmatig geëxploiteerde accommodaties overheerst de rechtsvorm vereniging; verenigingen beheren 248 havens (32% van het totaal). Relatief gezien hebben de stichtingen en NV's en BV's meer grote havens (meer dan 250 ligplaatsen) in beheer dan verenigingen, particulieren en gemeenten (staat 8).
De rechtsvorm van de eigenaar en de beheerder van jachthavens blijkt vaak identiek te zijn (bij 74% van de havens) (tabel 11). Dit betekent dat b.v. het grootste deel van de havens in eigendom van een particulier ook door een particulier beheerd wordt. Een uitzondering hierop vormt met name de situatie waarin de gemeente de eigenaar van een jachthaven is. Van de 170 havens in eigendom van de gemeente blijkt slechts 37% ook door de gemeente beheerd te worden; 44% van de gemeentelijke havens blijkt beheerd te worden door een vereniging. Bij de overige accommodaties die in eigendom van de overheid zijn, wordt een soortgelijke situatie aangetroffen als bij de gemeente als eigenaar. De absolute aantallen zijn hier echter erg klein.

Staat 9. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en eigendom water, 1981

Beheerder	Beheerder	Overheid	Beheerder en overheid	Particulier	Overige en combinaties	Totaal
Rijk	3	2	–	–	–	5
Intergemeentelijk Orgaan	6	1	2	–	–	9
Gemeente	43	25	1	–	–	69
Commissie ex art. 61	2	2	–	–	–	4
Stichting	15	40	–	2	–	57
Vereniging	31	190	5	9	13	248
Particulier/Eenmanszaak	133	85	13	25	17	273
NV/BV	49	44	6	9	4	112
Totaal	282	389	27	45	34	777

Het water dat tot een jachthaven behoort blijkt bij ongeveer de helft van de havens in eigendom van de overheid te zijn; bij 36% van de havens is de beheerder de eigenaar van het water (staat 9).
Het in eigendom zijn van het water dat tot de jachthaven behoort, blijkt sterk afhankelijk te zijn van de beheersvorm van een haven. Bij 62% van de jachthavens beheerd door de overheid blijkt het water dat tot de jachthaven behoort ook in eigendom te zijn van de beherende instantie. Voor de bedrijfsmatig geëxploiteerde havens (havens in beheer van NV of BV of particulier) en de havens beheerd door stichtingen of verenigingen geldt dat het eigendom van het water dat tot de jachthaven behoort slechts bij resp. 47%, 26% en 13% van de havens berust bij de beherende instantie.

3.2.4 Werkzame personen

De in het onderzoek betrokken Nederlandse jachthavens boden in 1981 werkgelegenheid aan 1 869 personen. Daarnaast waren in deze havens 5 720 personen werkzaam als vrijwilliger.
Uitgaande van deze cijfers kan het aantal beroepskrachten in alle Nederlandse jachthavens geschat worden op 2 130 personen. Ongeveer 6 560 personen zijn werkzaam als vrijwilliger in een jachthaven. Bijna 90% van de vrijwilligers was werkzaam in een verenigingshaven. Hierbij gaat het meestal om leden van watersportverenigingen die zo nu en dan gedurende een beperkte tijd een aantal werkzaamheden in de verenigingshaven verrichten (tabel 14).
Van de 1 869 beroepskrachten op jachthavens is 34% eigenaar of beheerder; ruim 70% van de beroepskrachten heeft een volledige baan gedurende het gehele jaar en ruim 10% een volledige baan alleen gedurende het vaarseizoen (staat 10). De personen werkzaam in aan derden verpachte winkel, verf e.d. zijn hier niet opgenomen. Staat 11 geeft een overzicht van

het gemiddeld aantal vrijwilligers en beroepskrachten per accommodatie naar beherende instantie. Gemiddeld zijn er per haven 2,4 beroepskrachten werkzaam. Dit gemiddelde ligt voor de bedrijfsmatig geëxploiteerde havens aanzienlijk hoger en voor door verenigingen geëxploiteerde havens aanzienlijk lager. Nadere gegevens over werkzame personen naar grootteklasse en provincie zijn opgenomen in de tabellen 12 en 13. Sinds 1976 is het gemiddeld aantal beroepskrachten per accommodatie ongeveer gelijk gebleven op 2,4 krachten per accommodatie. Het gemiddeld aantal vrijwilligers per accommodatie is afgenomen van 11,0 naar 7,4.

Staat 10. Werkzame personen op watersport accommodaties[1], 1981

	Full-time		Part-time	Totaal
	gehele jaar	alleen vaarseizoen		
Eigenaar/Beheerder	496	48	91	635
Medewerkende gezinsleden	220	33	72	325
Overig personeel	594	114	201	909
Vrijwilligers	60	72	5 588	5 720
Totaal	1 370	267	5 952	7 589

[1] Aantallen werkzame personen berekend over 774 accommodaties, uitgezonderd de part-time vrijwilligers die berekend zijn over 770 accommodaties.

Staat 11. Gemiddeld aantal werkzame personen per watersportaccommodatie naar beherende instantie, 1981

	Beroepskrachten	Vrijwilligers
Rijk	3,0	0,6
Intergemeentelijk Orgaan	3,8	1,3
Gemeente	1,4	1,7
Commissie ex art. 61	1,8	0,3
Stichting	1,8	6,8
Vereniging	0,8	21,2
Particulier/Eenmanszaak	3,3	0,3
NV/BV	4,5	0,2
Totaal	2,4	7,4

3.2.5 Jaar van ingebruikname, jaar van verbouwing en uitbreidingsplannen

Het grootste deel van de watersportaccommodaties (56%) is na 1965 in gebruik genomen. Iets meer dan de helft van alle accommodaties heeft sinds de ingebruikname een verbouwing en of verandering ondergaan die de gebruikswaarde van de accommodatie vergroot heeft; 32% van de jachthavens heeft na 1975 nog een verbouwing of verandering ondergaan (staat 12).
Van de accommodaties die na 1975 gebouwd zijn is het grootste deel (66%) gebouwd in de van oudsher bekende watersportprovincies (Friesland, Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht). Ongeveer 30% van de accommodaties in Groningen, Friesland en Zeeland is in de periode 1975–1980 in gebruik genomen.

Staat 12. Watersportaccommodaties naar jaar van ingebruikname en jaar van verbouwing

	Accommodaties waarvan jaar van ingebruikname bekend	Jaar van ingebruikname						
		voor 1945	1945–1954	1955–1959	1960–1964	1965–1969	1970–1974	1975–1981
	%							
Jaar van verbouwing:								
Voor 1945	0	1						
1945–1954	1	4	3					
1955–1959	1	3	4					
1960–1964	2	6	6	8				
1965–1969	3	8	6	4	5	1		
1970–1974	12	17	15	14	18	23	3	
1975–1981	32	28	33	29	36	33	35	29
Geen verbouwing	49	33	33	45	41	43	61	71
	abs.							
Accommodaties waarvan jaar van verbouwing bekend (=100%)	772	149	67	49	76	134	158	139

Met uitzondering van de Z.IJ.-Polders, waar dit percentage hoger ligt, zijn in de overige provincies 16% of minder van de accommodaties na 1975 in gebruik genomen (tabel 15).

In vergelijking met 1976 is het percentage jachthavens waarvan de beheerder zegt behoefte te hebben aan uitbreiding van het aantal ligplaatsen in het water gedaald van 74% naar 60% (staat 13). 32% van de beheerders vindt het wel noodzakelijk de haven uit te breiden, maar heeft geen concrete plannen in die richting. De voornaamste reden hiervoor is evenals in 1976 het gebrek aan ruimte voor uitbreiding. 27% van de beheerders heeft wel uitbreidingsplannen. Ook dit percentage is in vergelijking met 1976 gedaald (van 36% naar 27%).

Staat 13. Uitbreidingsplannen van watersportaccommodaties

	Uitbreidingsplannen	
	1976	1981
	%	
Geen behoefte aan uitbreiding	26	40
Wel behoefte aan uitbreiding	74	60
w.v.		
havens zonder plannen	39	32
w.v. wegens:		
geen ruimte	.	15
geen eigendom	.	3
geen toestemming	.	8
anders	.	5
w.v.		
havens met plannen	36	27
w.v. plannen:		
in voorbereiding	.	13
ingediend bij de gemeente	.	8
schriftelijk goedgekeurd	.	2
door gemeente in uitvoering	.	4

De uitbreidingsplannen zullen bij realisatie een capaciteitsvergroting van gemiddeld 106 ligplaatsen per haven tot gevolg hebben (tabel 16 en 17); in 1976 was dit aantal lager, nl. 76 ligplaatsen. Realisering van alle plannen zal, uitgaande van deze cijfers, betekenen dat de capaciteit in het water van de gezamenlijke jachthavens in Nederland zal toenemen met 25 000 ligplaatsen; dit is, evenals in 1976, een toename van 22%. Dit cijfer heeft alleen betrekking op de groei door uitbreiding van al bestaande accommodaties. Hierbij komt dan nog een eventuele capaciteitsvermeerdering door het stichten van nieuwe havens. Hierover levert dit onderzoek, dat zich richt op de bestaande accommodaties, uiteraard geen gegevens.
Tabellen 16 en 17 geven een overzicht van uitbreidingsplannen naar grootteklasse en beheerder. Bij de grootste en kleinste havens treft men gemiddeld de minste behoefte aan uitbreiding aan. Vooral bij verenigingen is er een grote behoefte aan een toename van het aantal ligplaatsen.
Tot slot geeft tabel 18 een overzicht van de uitbreidingsplannen per provincie. In de provincies Noord- en Zuid-Holland, Friesland en Gelderland zullen ongeveer 70% van de nieuwe ligplaatsen worden gerealiseerd indien alle plannen doorgaan.

3.3 Voorzieningen

In deze paragraaf wordt het voorzieningenniveau in de jachthavens besproken. Achtereenvolgens komen aan de orde:
- levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen (par. 3.3.1)
- scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening (par. 3.3.2)
- water, elektra en sanitaire voorzieningen (par. 3.3.3)
- milieuhygiënische voorzieningen (par. 3.3.4)
- bootverhuur en vaarinstructie (par. 3.3.5)
- overige voorzieningen, w.o. parkeerterrein, nachtverlichting en publieke telefoon (par. 3.3.6)

3.3.1 Levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horeca-voorzieningen

Het percentage watersportaccommodaties met een levensmiddelenwinkel is in de periode 1976–1981 afgenomen van 11% naar 9%. Was in 1976 nog 65% van deze winkels in beheer van derden, in 1981 was dit percentage nog maar 50%.
Evenals in 1976 had 36% van de havens een clubgebouw. In 1981 had 25% van de havens een kantine, 16% een restaurant, 14% een café en 10% een buffet c.q. bemand verkooppunt (staat 14). Relatief veel havens met deze voorzieningen worden aangetroffen in Gelderland, terwijl er in Friesland relatief weinig zijn (tabel 19). Van de gemeentelijke havens heeft tweederde geen van de genoemde voorzieningen terwijl dit percentage voor de havens beheerd door verenigingen en NV's/BV's aanzienlijk lager is, resp. 36% en 41% (tabel 20).

Staat 14. Watersportaccommodaties met levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen

	1976		1981	
	Totaal	w.v. in beheer bij derden	Totaal	w.v. in beheer bij derden[1]
	%			
Levensmiddelenwinkel	11	65	9	50
Clubgebouw	36	.	36	16
Niet bemand verkooppunt	.	.	2	17
Buffet/Bemand verkooppunt	.	.	10	32
Cafetaria/Snackbar	.	.	7	57
Café	34	39	14	46
Kantine			25	26
Restaurant	23	50	16	54

[1] Inclusief de voorzieningen die gedeeltelijk in beheer van anderen zijn.

3.3.2 Scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening

Onderhoud, reparatie en nieuwbouw van zeil- en motorboten, handel in schepen en scheepsbenodigdheden, verkoop van brandstoffen evenals het aanbieden van stallingsmogelijkheden voor kano's, roeiboten en zeilplanken zijn veel voorkomende nevenactiviteiten in jachthavens. Reparatie of handel in schepen en/of scheepsbenodigdheden komen voor in ca. 35% van de havens; in vergelijking met 1976 is wat dit betreft een lichte daling te constateren. Wat betreft de uitvoering van deze nevenactiviteiten blijkt dat dit, uitgezonderd de handel in scheepsbenodigdheden, steeds meer in handen komt van de beheerder van de jachthaven zelf. Er treedt een lichte toename op wat betreft het percentage havens met stallings mogelijkheden voor kano's en roeiboten. In 1976 was er in 41% van de havens mogelijkheid tot stalling van kano's of roeiboten; in 1981 bedroeg dit percentage 47%. In 43% van de watersportaccommodaties is het mogelijk om zeilplanken te stallen (staat 15).

Staat 15. Watersportaccommodaties met scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening

	1976		1981	
	Totaal	w.v. in beheer bij derden	Totaal	w.v. in beheer bij derden
	%			
Trailerhelling	.	.	48	6
Hefkraan/Installatie om boten van het water op de wal te brengen	.	.	53	11
Benzine/Dieseldistributiepunt/Verkooppunt van brandstoffen	31	22	29	18
Reparatie/Nieuwbouw	37	23	34	15
Handel in schepen	37	19	33	16
Handel in scheepsbenodigdheden	37	21	36	21
Stallingsmogelijkheden voor kano's/roeiboten	41	.	47	.
Stallingsmogelijkheid voor zeilplanken	.	.	43	.

Tot slot blijkt uit staat 15 dat bij iets minder dan de helft van alle havens een trailerhelling aanwezig is en bij iets meer dan de helft een hefkraan of andere installatie om boten uit het water op de wal te brengen. Naarmate de havens groter zijn neemt het aantal havens met één of meer van de hier genoemde voorzieningen toe. In alle havens met meer dan 350 ligplaatsen zijn een of meer van deze voorzieningen aanwezig (tabel 21).
Tabel 22 geeft een overzicht van accommodaties met scheepsonderhoud en aanverwante activiteiten per provincie. Relatief veel havens zonder deze voorzieningen worden aangetroffen in de provincie Groningen.

3.3.3 Water, elektra en sanitaire voorzieningen

Het percentage watersportaccommodaties dat is aangesloten op het openbaar waterleiding – en elektriciteitsnet bedraagt 86%.
6% van alle jachthavens heeft helemaal geen water- of elektriciteitsvoorziening. Dit laatste komt relatief vaak voor bij door de gemeente beheerde havens (32%) (staat 16).
Er kan weer een duidelijk verband geconstateerd worden tussen de grootte van de accommodatie en de aanwezigheid van water- en elektriciteitsvoorzieningen. Op 17% van de jachthavens met 20 tot 50 ligplaatsen zijn noch water- noch elektriciteitsvoorzieningen aanwezig, terwijl alle havens met meer dan 500 ligplaatsen zijn aangesloten op het openbaar leidingennet (staat 17).

Staat 16. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en aanwezigheid van water en electriciteitsvoorzieningen

	Totaal	Accommodaties met . . .						Geen water- en electra-voorziening
		openbaar waterleiding-net	openbaar electriciteitsnet	openbaar waterleiding- en electriciteitsnet	geen openbaar waterleiding-net en eigen aggregaat	openbaar waterleiding-net en eigen aggregaat	openbaar waterleiding- en electriciteitsnet en eigen aggregaat	
Rijk	5	1	–	3	–	–	–	1
Intergemeentelijk Orgaan	9	–	–	8	–	–	–	1
Gemeente	69	5	3	39	–	–	–	22
Commissie ex art. 61	4	–	–	4	–	–	–	–
Stichting	57	4	–	45	4	–	–	4
Vereniging	248	11	3	212	5	5	1	11
Particulier/Eenmanszaak	273	13	5	246	–	–	–	9
NV/BV	112	–	–	110	–	–	2	–
Totaal	777	34	11	667	9	5	3	48

Staat 17. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van water- en elektriciteitsvoorzieningen, 1981

	Totaal	Accommodaties met						Geen water- en electra-voorzieningen
		openbaar waterleiding-net en eigen aggregaat	openbaar waterleiding-net	openbaar electriciteitsnet	openbaar waterleiding- en elektriciteitsnet	geen openbaar waterleiding-net en eigen aggregaat	geen openbaar waterleiding- en electriciteitsnet en eigen aggregaat	
20– 50 ligplaatsen	174	1	15	3	123	2	–	30
51–100 ligplaatsen	211	3	8	4	180	4	–	12
101–150 ligplaatsen	113	1	5	3	99	1	1	3
151–200 ligplaatsen	85	–	2	–	79	1	1	2
201–250 ligplaatsen	57	–	1	1	53	1	–	1
251–350 ligplaatsen	61	–	2	–	58	–	1	–
351–500 ligplaatsen	34	–	1	–	33	–	–	–
501 en meer ligplaatsen	36	–	–	–	36	–	–	–
Onbekend	6	–	–	–	6	–	–	–
Totaal	777	5	34	11	667	9	3	48

Tabel 23 geeft een overzicht van water- en elektriciteitsvoorzieningen jachthavens per provincie.
Over de aanwezigheid van sanitaire voorzieningen in de havens geven de staten 18 en 19 en tabellen 25 en 26 uitkomst.
In een publikatie van de Werkgroep Inrichting van Recreatieobjecten in de Openlucht[3] worden de volgende aanbevelingen gegeven voor sanitaire voorzieningen in een gemiddelde jachthaven:

1 watercloset	voor heren	per	50 ligplaatsen
1 watercloset	voor dames	per	75 ligplaatsen
1 urinoir		per	75 ligplaatsen
1 wasplaats	voor heren	per	50 ligplaatsen
1 wasplaats	voor dames	per	75 ligplaatsen
1 douche	voor heren	per	100 ligplaatsen
1 douche	voor dames	per	200 ligplaatsen

Omgerekend betekent dit 1 wc per 30 ligplaatsen, 1 urinoir per 75 ligplaatsen, 1 wasplaats per 30 ligplaatsen en 1 douche per 68 ligplaatsen. Uit staat 18 blijkt dat 16% van de jachthavens aan deze aanbevelingen voldoen. Uit staat 19 blijkt dat naarmate de jachthaven groter is het aantal sanitaire voorzieningen per ligplaats steeds meer afneemt. De minste sanitaire voorzieningen per ligplaats komen voor in de provincies Noord-Brabant, Drenthe, Utrecht en Noord- en Zuid-Holland (tabel 25). In Groningen, Overijssel en Gelderland zijn de meeste sanitaire voorzieningen per ligplaats.

[3] De Werkgroep Inrichting van Recreatieobjecten in de Openlucht (WIRO) is een informele werkgroep, bestaande uit verschillende cultuur- en recreatietechnici, alsmede onderzoekers die met dezelfde problematiek worden geconfronteerd. De publikatie is samengesteld door:
J.F.L.M.v.d.Voet, J.Smit, Gebruik en inrichting van watersportgebieden, WIRO-rapport 11, Wageningen, 1982

Staat 18. Watersportaccommodaties naar al dan niet voldoen aan aanbevelingen van de WIRO en grootteklasse, 1981

	Voldoen wel aan de aanbevelingen van de WIRO		Voldoen niet aan de aanbevelingen van de WIRO		Accommodaties (=100%)
	a	b	a	b	
	%				
20– 50 ligplaatsen	12	21	88	79	174
51–100 ligplaatsen	10	16	90	84	211
101–150 ligplaatsen	13	20	87	80	113
151–200 ligplaatsen	9	13	91	87	85
201–250 ligplaatsen	7	16	93	84	57
251–350 ligplaatsen	7	13	93	87	61
351–500 ligplaatsen	6	9	94	91	34
501 en meer ligplaatsen	0	6	100	94	36
Totaal	10	16	90	84	771[1]

a. Percentages indien de aanbevelingen voor waterclosets en urinoirs apart genomen worden.
b. Percentages indien de aanbevelingen voor waterclosets en urinoirs samen genomen worden.

[1] Voor 6 havens is dit gegeven onbekend.

Staat 19. Aantal ligplaatsen per sanitaire voorziening naar grootteklasse, 1981

	Ligplaatsen							
	in accommodatie waarvan sanitaire voorzieningen bekend	per watercloset	per urinoir	per stortplaats chemisch toilet	per douche	per kraan in wasgelegenheid	per tappunt op steiger	per overig tappunt
20– 50 ligplaatsen	6 290	29	90	349	60	30	30	71
51–100 ligplaatsen	16 162	32	111	505	87	31	34	91
101–150 ligplaatsen	14 352	28	92	552	66	27	31	57
151–200 ligplaatsen	15 138	43	126	606	81	36	43	174
201–250 ligplaatsen	12 787	39	139	639	79	35	48	166
251–350 ligplaatsen	17 837	41	142	482	75	29	25	251
351–500 ligplaatsen	14 517	49	122	518	105	42	33	147
501 en meer ligplaatsen	23 566	65	212	842	106	52	29	240
Totaal	120 649	40	128	564	83	35	32	127

3.3.4 Milieuhygiënische voorzieningen

In deze paragraaf worden de voorzieningen op jachthavens besproken die te maken hebben met de afvoer van afval: huishoudelijk afvalwater en afvalstoffen, olie en bilgewater[4]. Staat 20 geeft een overzicht van de wijze van de behandeling van huishoudelijk afvalwater per provincie. In vergelijking met 1976 blijkt het aantal havens aangesloten op het gemeentelijk rioleringssysteem toegenomen te zijn van 32% naar 39%. Er valt echter eveneens een toename te constateren van het aantal havens dat het afvalwater direct in de bodem of het water loost, nl. van 20% naar 29%. T.a.v. de overige milieuvriendelijke mogelijkheden voor afvalwaterbehandeling is er een afname te constateren in vergelijking met 1976. De huidige situatie wat betreft afvalwaterbehandeling is in vergelijking met 1976 dus iets slechter geworden.

Staat 20. Watersportaccommodaties naar wijze van afvalwaterbehandeling en provincie, 1981

	Totaal	Accommodaties met afvalwaterbehandeling door						Onbekend
		gemeentelijke riolering	lozing in de grond	lozing in het water	via septictank	eigen zuivering	anders	
Groningen	20	10	–	6	3	–	–	1
Friesland	126	48	11	30	30	–	3	4
Drenthe	9	3	2	1	3	–	–	–
Overijssel	52	28	5	9	8	–	1	1
Gelderland	50	17	12	8	9	–	3	1
Utrecht	79	39	6	7	25	–	–	2
Noord-Holland	140	39	10	26	57	1	6	1
Zuid-Holland	183	73	11	43	44	1	3	8
Zeeland	33	20	–	6	4	–	1	2
Noord-Brabant	46	12	7	13	13	–	1	–
Limburg	31	13	9	4	4	–	–	1
Z.IJ.-Polders	8	4	2	1	1	–	–	–
Nederland	777	306	75	154	201	2	18	21

[4] Het door olie verontreinigde lek- en regenwater, dat zich onder in de boten met motor bevindt.

De havens die het afvalwater direct in de bodem of het water lozen komen relatief het meest voor in de provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland. In Zeeland en Overijssel is het percentage havens aangesloten op het gemeentelijk rioleringssysteem het hoogst. In kleinere havens komt een directe lozing van afvalwater in de bodem of het water meer voor dan bij grotere jachthavens, die vaker aangesloten zijn op het gemeentelijk rioleringssysteem (tabel 27).

Staat 21. Watersportaccommodatie naar wijze van afvoer van vaste afvalstoffen en provincie, 1981

	Totaal	Accommodatie met afvoer van vaste afvalstoffen door								Geen mogelijkheid voor afvoer vaste afvalstoffen
		gemeentelijke ophaaldienst	particuliere ophaaldienst	gemeentelijke en particuliere ophaaldienst	eigen transport elders	vuilniskuil	vuilverbranding	combinatie van een aantal afvoer wijzen	anders	
Groningen	20	15	2	–	–	–	–	1	–	2
Friesland	126	88	21	6	4	–	–	–	–	7
Drenthe	9	8	–	–	–	–	–	1	–	–
Overijssel	52	30	12	3	2	–	–	1	–	4
Gelderland	50	11	30	–	5	–	1	1	–	2
Utrecht	79	49	19	3	2	–	–	4	–	2
Noord-Holland	140	92	21	6	8	–	1	4	1	7
Zuid-Holland	183	109	32	2	15	–	–	4	2	19
Zeeland	33	19	11	1	–	–	–	–	–	2
Noord-Brabant	46	27	12	–	2	–	–	1	–	4
Limburg	31	7	20	–	2	–	–	–	–	2
Z.IJ.-Polders	8	5	1	1	1	–	–	–	–	–
Nederland	777	460	181	22	41	–	2	17	3	51

Staat 21 geeft een beeld van de afvoerwijze van vaste afvalstoffen. Op de meeste havens (85%) worden deze afvalstoffen door een gemeentelijke of particuliere ophaaldienst van het terrein verwijderd. Het aantal jachthavens waar geen vaste afvalstoffen ingenomen kunnen worden is gestegen van 4% naar 7%.

Staat 22. Watersportaccommodaties naar wijze van afvoer van olie en bilgewater en provincie, 1981

	Totaal	Accommodaties met afgifte mogelijkheid van		Afvoerwijze bilgewater				Afvoerwijze afgewerkte olie			
		bilgewater	afgewerkte olie	gemeentereiniging	particulier bedrijf	verbranding	anders	gemeentereiniging	particulier bedrijf	verbranding	anders
Groningen	20	10	11	–	8	1	1	–	8	1	2
Friesland	126	77	90	17	57	1	2	17	67	4	2
Drenthe	9	5	6	–	2	1	2	–	2	2	2
Overijssel	52	26	30	4	18	1	3	5	21	1	3
Gelderland	50	30	36	2	27	1	–	2	31	2	1
Utrecht	79	35	43	2	28	1	4	5	32	2	4
Noord-Holland	140	77	94	16	54	1	6	20	65	1	8
Zuid-Holland	183	92	113	17	67	2	6	20	84	4	5
Zeeland	33	18	22	4	14	–	–	4	16	1	1
Noord-Brabant	46	25	33	1	21	3	–	1	24	3	5
Limburg	31	16	19	–	14	1	1	–	16	2	1
Z.IJ.-Polders	8	5	5	–	4	–	1	–	4	–	1
Nederland	777	416	502	63	314	13	26	74	370	23	35

In de periode 1976–1981 is het aantal jachthavens met de mogelijkheid tot het lozen van afgewerkte olie en bilgewater toegenomen. Het aantal accommodaties met de mogelijkheid tot lozen van afgewerkte olie steeg van 59% naar 65% terwijl deze percentages voor bilgewater resp. 40% en 54% waren. In ongeveer 75% van de accommodaties die bilgewater en/of afgewerkte olie in behandeling nemen, worden deze stoffen afgevoerd door een particulier bedrijf.
In kleinere havens kan men relatief minder vaak terecht voor lozing van deze stoffen dan in grotere havens (tabel 29). Havens zonder afgiftemogelijkheid voor olie en bilgewater komen relatief vaak voor in Utrecht (staat 22).

3.3.5 Bootverhuur en vaarinstructie

In 1981 is gevraagd naar de aantallen verhuur- en instructievaartuigen die geëxploiteerd worden door de beherende instantie. Dit in tegenstelling tot het CBS-onderzoek watersportaccommodaties uit 1976 waarin naast deze boten tevens gevraagd werd naar verhuur- en instructieboten van derden met een ligplaats in de betreffende haven. Zoals reeds vermeld in hoofdstuk 2 wordt slechts een deel van de bootverhuur en vaarinstructie bekeken.

Staat 23. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en aanwezigheid van bootverhuur en/of vaarinstructie, 1981

	Totaal	w.o. met bootverhuur en/of vaarinstructie	
		absoluut	%
Rijk	5	–	–
Intergemeentelijk Orgaan	9	1	11
Gemeente	69	3	4
Commissie ex art. 61	4	–	–
Stichting	57	2	4
Vereniging	248	41	17
Particulier/Eenmanszaak	273	66	24
NV/BV	112	26	23
Totaal	777	139	18

In 139 havens (18% van het totaal) wordt bootverhuur en/of vaarinstructie als nevenactiviteit aangetroffen (staat 23). Vooral in de bedrijfsmatig geëxploiteerde havens komt bootverhuur en/of vaarinstructie veelvuldig als nevenactiviteit voor.
Er treden ten aanzien van de bootverhuur en/of vaarinstructie ook nog veel regionale verschillen op (tabel 30). Wanneer bovendien rekening gehouden wordt met het feit dat een niet onaanzienlijk deel van de verhuurbedrijven en zeilscholen (die b.v. veel voorkomen in Friesland) niet in het onderzoek betrokken is, worden deze regionale verschillen waarschijnlijk nog aanzienlijk groter. Het aantal vaartuigen voor verhuur en instructie in 777 jachthavens bedroeg in 1980 resp. 1 597 en 339[5] (tabel 31), dat is gemiddeld 14 boten per accommodatie met bootverhuur en/of vaarinstructie als nevenactiviteit; in 1976 bedroegen deze aantallen resp. 1 370 en 185 boten. Hierbij dient opgemerkt te worden dat boten die zowel gebruikt worden voor de verhuur als ook voor de vaarinstructie geteld zijn als verhuurboten. Van de 1936 boten voor verhuur en instructie was 87% gelegen in een bedrijfsmatig geëxploiteerde haven. Het grootste deel van de verhuur- en instructieboten bestaat uit zeilboten. Naast boten werden ook zeilplanken gebruikt voor verhuur en/of instructie. Het ging hierbij om 665 zeilplanken waarvan nog geen 40% alleen voor instructie gebruikt werd.

3.3.6 *Overige voorzieningen*

Evenals in 1976 is gevraagd naar de aanwezigheid van een aantal overige voorzieningen in de havens. 71% van de havens heeft een parkeerterrein, 65% nachtverlichting en 47% een publieke telefoon. De overige in staat 24 genoemde voorzieningen komen in relatief weinig jachthavens voor. In vergelijking met 1976 is er wat de aanwezigheid van deze voorzieningen betreft nauwelijks verschil te constateren. Op 18% van de havens zijn voorzieningen voor gehandicapten getroffen, variërend van obstakelvrije toegangsmogelijkheden tot aangepaste toiletten. Tabel 32 geeft een beeld van de relatie tussen grootteklasse en aanwezigheid van bovengenoemde voorzieningen. 26% van de havens met 20–50 ligplaatsen heeft geen enkele van deze voorzieningen, terwijl op één na alle accommodaties met meer dan 200 ligplaatsen een of meer van deze voorzieningen hebben.

Staat 24. Watersportaccommodaties met overige voorzieningen

	1976	1981
	%	
Parkeerterrein	74	71
Nachtverlichting	66	65
Publieke telefoon	43	47
Wasserette	6	7
Sportterrein/Speeltuin	.	10
Zwembad[1]	6	3
Voorzieningen voor gehandicapten	.	18

[1] In 1981 is expliciet gevraagd naar een zwembad met toezicht, in 1976 was dit niet het geval.

[5] Naar schatting bedraagt het totale aantal boten voor verhuur en instructie in de jachthavens ongeveer 2 200 boten.

3.4 Gebruiksgegevens

Het gebruik van de jachthavens staat centraal in deze paragraaf. Achtereenvolgens komen aan de orde:
- verhuurde zomerligplaatsen (par. 3.4.1)
- verhuurde winterligplaatsen (par. 3.4.2)
- passanten (par. 3.4.3)
- herkomst huurders van zomerligplaatsen (par. 3.4.4)
- tarieven en verhuurvoorwaarden

De gegevens over de verhuur van zomerligplaatsen en plaatsen aan passanten (par. 3.4.1, 3.4.3 en 3.4.4) hebben betrekking op het vaarseizoen 1980. Het gebruik van winterberging betreft de winter 1980/'81.

3.4.1 Verhuurde zomerligplaatsen

Zoals reeds in de inleiding van hoofdstuk 3 is beschreven, is in de periode 1976–1980 het aantal verhuurde ligplaatsen in de Nederlandse jachthavens toegenomen van bijna 93 000 naar ruim 112 000. Zoals eerder bleek in paragraaf 3.3.5 liggen er bovendien nog ruim 1 900 zeil- en motorboten voor verhuur en instructie in deze jachthavens. Het totaal aantal boten met een vaste ligplaats in een jachthaven bedraagt ruim 114 000 (zie ook hoofdstuk 4).

Staat 25. Zeil- en motorboten op een vast verhuurde zomerligplaats in watersportaccommodaties naar type en provincie, 1980

	Zeil- en motorboten				Zeilboten			Motorboten		
	Totaal	Type-bekend	w.v.		totaal	met kajuit	zonder kajuit	totaal	met kajuit	zonder kajuit
			met kajuit	zonder kajuit						
	abs		%							
Groningen	2 137	1 385	37	63	68	14	54	32	23	9
Friesland	15 577	12 461	78	22	60	43	17	40	35	5
Drenthe	1 345	1 288	34	66	50	10	40	50	24	26
Overijssel	5 259	3 945	71	29	58	38	20	42	33	9
Gelderland	7 775	6 928	51	49	53	18	35	47	33	14
Utrecht	9 060	5 894	50	50	62	24	38	38	26	12
Noord-Holland	17 734	13 685	72	29	65	42	23	36	30	6
Zuid-Holland	20 030	15 898	72	27	39	20	19	60	52	8
Zeeland	7 389	5 788	75	25	65	47	18	35	28	7
Noord-Brabant	6 054	5 127	72	28	48	27	21	52	45	7
Limburg	5 582	4 564	54	46	54	25	29	46	29	17
Z.IJ.-Polders	1 661	1 421	78	22	80	59	21	20	19	1
Nederland	99 603[1]	78 384	67	33	56	32	24	44	36	9

[1] Inclusief zeil- en motorboten voor verhuur en instructie.

Uit staat 25 blijkt dat de vast verhuurde ligplaatsen voor 56% bezet zijn door zeilboten, waarvan iets meer dan de helft een boot met kajuit blijkt te zijn. Van de motorboten heeft een aanzienlijk groter gedeelte, nl. 80% een kajuit. Van de zeil- en motorboten tezamen beschikt 67% over een kajuit. De verhouding tussen zeil- en motorboten was in 1976 en in 1980 nagenoeg gelijk.
Relatief veel zeilboten worden aangetroffen in de Z.IJ.-Polders terwijl in Zuid-Holland relatief de meeste motorboten voorkomen. In Friesland en in de Z.IJ.-Polders komen de meeste kajuitboten voor, terwijl de boten zonder kajuit vaker in Groningen en Drenthe worden aangetroffen. De regionale verschillen in de samenstelling van het botenbestand zullen onder meer samenhangen met de aard van het in de provincie aanwezige vaarwater. Op de Groningse en Drentse meren, met de door hun geïsoleerde ligging beperkte vaarmogelijkheden, zullen de open zeilboten relatief overheersen. Grootschalig water, zoals bv. het IJsselmeer, zal bij uitstek geschikt zijn voor grote zeilboten met kajuit.

Staat 26 geeft een overzicht van de verdeling van pleziervaartuigen naar ligplaatssituatie. Hieruit blijkt dat motorboten voornamelijk op plaatsen in het water worden aangetroffen en dat zeilboten vooral op plaatsen op het droge te vinden zijn. Het gaat dan grotendeels om zeilboten zonder kajuit. Door hun lage gewicht is het relatief eenvoudig deze boten in en uit het water te halen.
In vergelijking met 1976 blijkt dat het aantal boten met kajuit met een ligplaats op het droge relatief is afgenomen (van 27% naar ca. 17%) en dat boten zonder kajuit vaker op plaatsen op het droge worden gestald (van 63% naar ca. 83%). Op de overdekte plaatsen in het water worden evenveel zeil- als motorboten aangetroffen; dit zijn voornamelijk kajuitboten. De overdekte plaatsen op het droge worden grotendeels bezet door zeilboten zonder kajuit. Voor een verdeling van de verhuurde ligplaatsen naar type per provincie kan tabel 34 geraadpleegd worden.

Staat 26. Verhuurde zomerligplaatsen naar type en type boot[1], 1980

	Ligplaatsen				Totaal
	In het water		Op het droge		
	openlucht	overdekt	openlucht	overdekt	
	%				
Zeilboten	53	50	80	84	56
w.v.					
met kajuit	34	21	8	9	32
zonder kajuit	19	29	72	75	24
Motorboten	47	50	20	16	44
w.v.					
met kajuit	38	40	9	10	36
zonder kajuit	8	10	11	6	9
Totaal	100	100	100	100	100
w.v.					
met kajuit	73	61	16	19	67
zonder kajuit	27	39	84	81	33

[1] Berekend over 651 havens waarvan dit gegeven bekend is.

Staat 27. Bezettingsgraad van zomerligplaatsen naar type en provincie, 1980

	Bezettingsgraad		Totaal
	in het water	op het droge	
Groningen	86	37	72
Friesland	83	36	77
Drenthe	72	28	66
Overijssel	83	32	76
Gelderland	89	50	80
Utrecht	80	46	75
Noord-Holland	91	52	85
Zuid-Holland	92	49	86
Zeeland	91	47	84
Noord-Brabant	85	34	76
Limburg	93	55	86
Z.IJ.-Polders	63	31	57
Nederland	87	45	80

Staat 27 geeft een overzicht van de gemiddelde bezettingsgraad[6] in jachthavens per provincie. Bij de berekening van deze bezettingsgraad is uitgegaan van de totale capaciteit, d.w.z. inclusief voor passanten gereserveerde ligplaatsen en exclusief boten voor verhuur en instructie. In vergelijking met 1976 is de bezettingsgraad in het water vrij sterk afgenomen, nl. van 95% naar 87% . Vooral in de Z.IJ.-Polders, Drenthe en Utrecht heeft een forse daling van de bezettingsgraad in het water plaatsgevonden. In de provincies Limburg, Noord- en Zuid-Holland en Zeeland is de bezettingsgraad in het water nog steeds hoog(boven de 90%). Tabel 43 geeft een overzicht van de bezettingsgraad per toeristengebied.
Verder blijkt dat in het seizoen 1980 van de plaatsen op de wal meer dan de helft niet vast verhuurd was. Vooral in Drenthe, de Z.IJ.-Polders en Overijssel blijven veel van deze plaatsen onbezet.
Omdat de plaatsen op de wal, in tegenstelling tot de plaatsen in het water minder exact af te bakenen zijn, zullen de cijfers voor de bezettingsgraad op de wal minder nauwkeurig zijn dan de cijfers voor de bezettingsgraad in het water. Ook de totale bezettingsgraad in de havens zal hierdoor minder nauwkeurig zijn. Deze laatste bedraagt 80% exclusief bezetting door boten voor verhuur en instructie en 82% inclusief deze boten.

3.4.2 Verhuurde winterligplaatsen

In 777 Nederlandse jachthavens werden in de winter van 1980–'81 ongeveer 63 000 boten aangetroffen[7]. Dit betekent dat iets minder dan de helft van de boten die 's-zomers in een jachthaven liggen daar niet overwinteren. Hierbij dient opgemerkt te worden dat specifieke accommodaties voor winterberging buiten dit onderzoek vallen; slechts havens met winterberging als nevenactiviteit zijn in deze beschouwing betrokken.

[6] Onder bezettingsgraad wordt verstaan het percentage van de totale capaciteit aan zomerligplaatsen dat in de zomer vast verhuurd is.
[7] Naar schatting bedraagt het totaal aantal boten met een winterligplaats in een Nederlandse haven bijna 72 000.

De gemiddelde bezettingsgraad[8] van de winterligplaatsen is voor Nederland 53%. Overdekte plaatsen hebben een hogere bezettingsgraad dan niet-overdekte plaatsen. Overdekte winterligplaatsen in het water waren voor 86% bezet, overdekte plaatsen op de wal voor 67%, openluchtplaatsen op het droge voor 55% en openluchtplaatsen in het water voor 43%.
Lagere gemiddelde bezettingsgraden worden aangetroffen in Groningen, Drenthe en de Z.IJ.-Polders (resp. 42%, 39% en 23%); de hoogste gemiddelde bezettingsgraad van winterligplaatsen treedt op in Zuid-Holland (61%) (staat 28).

Staat 28. Bezettingsgraad van winterligplaatsen naar provincie, 1980/'81

	Accommodaties		Winterligplaatsen per accommodatie	Verhuurde winterligplaatsen per accommodatie	Bezettingsgraad (in %)
	totaal	met winterberging			
			gemiddeld		
Groningen	20	12	86,9	36,1	42
Friesland	126	106	154,1	85,3	55
Drenthe	9	8	205,9	79,6	39
Overijssel	52	48	127,1	73,7	58
Gelderland	50	43	130,3	66,6	51
Utrecht	79	71	156,1	76,9	49
Noord-Holland	140	136	171,4	84,1	49
Zuid-Holland	183	171	141,2	86,3	61
Zeeland	33	32	223,7	116,8	52
Noord-Brabant	46	37	141,8	81,2	57
Limburg	31	24	99,6	55,8	56
Z.IJ.-Polders	8	6	440,3	102,0	23
Nederland	777	694	153,1	81,3	53

Naarmate de havens groter zijn neemt deze bezettingsgraad af (tabel 35). Tabel 36 geeft een overzicht van de gemiddelde bezettingsgraad voor winterligplaatsen naar beherende instantie. Havens met de hoogste gemiddelde bezettingsgraad worden beheerd door verenigingen of stichtingen (resp. 63% en 64%).

Staat 29. Verhuurde winterligplaatsen naar type en provincie, 1980/'81

	Accommodaties		Verhuurde winterligplaatsen per accommodatie				
	totaal	met winterberging	overdekt		openlucht		Totaal (=100%) gemiddeld
			in het water	op het droge	in het water	op het droge	
			%				abs.
Groningen	20	12	14	16	23	47	36,1
Friesland	126	106	18	12	38	31	85,3
Drenthe	9	8	18	1	45	36	79,6
Overijssel	52	48	15	6	51	28	73,7
Gelderland	50	43	0	5	58	37	66,6
Utrecht	79	71	4	36	28	32	76,9
Noord-Holland	140	136	4	20	39	37	84,1
Zuid-Holland	183	171	3	9	54	35	86,3
Zeeland	33	32	–	5	82	12	116,8
Noord-Brabant	46	37	–	1	69	30	81,2
Limburg	31	24	–	10	55	35	55,8
Z.IJ.-Polders	8	6	–	9	62	29	102,0
Nederland	777	694	6	13	49	32	81,3

Bij vergelijking van de winterligplaatsen naar type met de onderzoeksresultaten uit 1976 blijkt er een tendens te bestaan om steeds meer schepen in het water te laten overwinteren; het percentage verhuurde winterligplaatsen in het water steeg in de periode 1976–1981 van ca. 35% naar 55% van het totaal aantal verhuurde winterligplaatsen. Dit hangt mogelijk samen met de tendens tot gebruik van materialen die meer weer- en waterbestendig zijn, waardoor minder onderhoud noodzakelijk is. Bovendien zullen plaatsen in het water waarschijnlijk goedkoper zijn.
In dezelfde periode steeg het aantal accommodaties met winterberging van 509 naar 694 havens. Het gemiddeld aantal boten met een winterligplaats steeg van 70 naar ca. 81 boten per accommodatie.

[8] Onder bezettingsgraad wordt verstaan het percentage van de totale capaciteit aan winterligplaatsen dat in de winter vast verhuurd is.

De ligplaatsen voor winterberging zijn voor bijna de helft bezet door zeilboten. Zeilboten en boten zonder kajuit bevinden zich relatief meer op overdekte plaatsen op het droge, terwijl motorboten en boten met kajuit zich relatief vaker op niet overdekte ligplaatsen in het water bevinden (tabel 37). In vergelijking met de boten die zich 's-zomers op vast verhuurde ligplaatsen bevinden, kan geconstateerd worden dat zich relatief gezien 's-winters meer boten met kajuit en minder zeilboten in de jachthavens bevinden.

3.4.3 Passanten

In 40% van de jachthavens is plaats gereserveerd voor passanten. In deze accommodaties zijn gemiddeld 17 ligplaatsen voor passanten aanwezig.
Staat 30 laat zien dat passanten niet alleen overnachten op specifiek daarvoor gereserveerde plaatsen. 73% van de accommodaties heeft in het seizoen 1980 plaatsen aan passanten verhuurd.
In 1980 werden in 777 jachthavens bijna 310 000 boten van passanten ontvangen. Dit is 22% meer dan in 1976. In totaal zorgden deze passanten voor ruim 540 000 bootovernachtingen; in vergelijking met 1976 een toename van 46%. Naar schatting bedroeg het totaal aantal aangekomen boten van passanten in jachthavens 350 000 boten en het totaal aantal bootovernachtingen van passanten ruim 620 000 boten. De trend die reeds in 1976 gesignaleerd werd, nl. dat het maken van meerdaagse boottochten aan populariteit wint, wordt door deze gegevens duidelijk gesteund.
Verder blijkt uit staat 30 dat vooral in Zeeland, de Z.IJ.-Polders en in Friesland de druk van passanten op de jachthavens groot is; per accommodatie die plaatsen aan passanten verhuurd hebben, zijn daar meer dan 1 000 boten van passanten aangekomen.
Absoluut gezien zijn de meeste boten van passanten aangekomen in de provincies Friesland, Noord-Holland en Zeeland. Deze 3 provincies hebben samen ongeveer 64% van het totaal aantal in 1980 aangekomen boten van passanten ontvangen.
Uitgesplitst naar toeristengebied (tabel 42) blijkt dat 70% van de boten van passanten aangekomen zijn in jachthavens aan de IJsselmeerkust, het Deltagebied en de meren van Groningen, Friesland en Noord-west Overijssel. Dit percentage is iets lager dan in 1976 (75%) wat zou kunnen duiden op het begin van een spreiding van passanten over een groter gedeelte van Nederland.

Staat 30. Watersportaccommodaties die ligplaatsen aan passanten verhuren en gebruik van deze ligplaatsen naar provincie, 1980

	Accommodaties met voor passanten gereserveerde ligplaatsen	Gereserveerde ligplaatsen voor passanten	Accommodaties die ligplaatsen aan passanten verhuurd hebben	Aangekomen boten van passanten per accommodatie[1]	Bootovernachtingen van passanten per accommodatie[2]	Verblijfsduur per passantenboot[3]
				gemiddeld		
Groningen	9	103	16	239	440	1,6
Friesland	55	1 366	93	1 021	1 887	1,7
Drenthe	6	111	8	58	116	1,9
Overijssel	17	277[4]	36	386	492	1,4
Gelderland	35	733	46	434	599	1,3
Utrecht	32	549	52	203	359	1,6
Noord-Holland	48	559	102	555	959	1,8
Zuid-Holland	51	516	117	234	403	1,7
Zeeland	17	431	29	1 589	3 099	1,9
Noord-Brabant	24	426	37	726	981	1,6
Limburg	15	97	24	153	341	2,1
Z.IJ.-Polders	4	51	7	1 145	1 955	1,6
Nederland	313	5 219	567	546	966	1,7

[1] Berekend over 488 bekenden.
[2] Berekend over 474 bekenden.
[3] Berekend over 451 bekenden.
[4] 1 accommodatie onbekend.

3.4.4 Herkomst huurders van zomerligplaatsen

Evenals in 1976 is in 1981 in de vragenlijst een vraag opgenomen over de herkomst van de huurders van vaste zomerligplaatsen. Gevraagd is hoeveel procent van de huurders in het afgelopen seizoen afkomstig was uit de provincie waar de accommodatie gelegen is, uit andere Nederlandse provincies, uit de Bondsrepubliek Duitsland, uit België en uit overige landen.
Voor totaal Nederland zijn er geen verschillen te constateren wat betreft de herkomst van huurders van vaste zomerligplaatsen tussen 1976 en 1980. 68% van de huurders heeft een vaste ligplaats gehuurd in een haven in de eigen provincie; 22% is afkomstig uit een andere provincie, terwijl 9% van de huurders uit het buitenland komt.
In Drenthe, Utrecht en in de Z.IJ.-Polders is het percentage huurders dat een zomerligplaats in de eigen provincie heeft gehuurd toegenomen. In deze provincies is het percentage huurders van zomerligplaatsen afkomstig uit andere provincies afgenomen. De verhouding tussen Nederlandse en buitenlandse huurders van vaste zomerligplaatsen is over de verschillende provincies nagenoeg gelijk gebleven. Alleen in de Z.IJ.-Polders is het relatieve aandeel van buitenlandse huurders van zomerligplaatsen afgenomen. Nog steeds herbergen de jachthavens in Limburg, Zeeland en Friesland veel buitenlanders. In Friesland en Limburg worden onder de buitenlandse huurders vooral mensen uit de Bondsrepubliek Duitsland aangetroffen. In Zeeland zijn dit voornamelijk Belgen (staat 31).
Tabel 45 geeft een overzicht van de herkomst van huurders per toeristengebied.

Staat 31. Vast verhuurde zomerligplaatsen in watersportaccommodaties naar herkomst van huurders en provincie, 1980

	Jachthavens	Zomerlig-plaatsen	Zomerlig-plaatsen waarvan herkomst huurders bekend (=100%)	w.v. huurder afkomstig uit:				
				eigen provincie	overig Nederland	Bonds-republiek Duitsland	België	overige landen
			abs.	%				
Groningen	20	2 137	1 985	77	22	1	–	–
Friesland	126	15 577	14 927	59	28	13	0	0
Drenthe	9	1 345	1 288	50	49	1	–	–
Overijssel	52	5 259	4 659	65	29	6	0	–
Gelderland	50	7 775	7 732	67	26	7	0	0
Utrecht	79	9 060	8 163	59	37	4	0	–
Noord-Holland	140	17 734	17 457	85	13	2	0	0
Zuid-Holland	183	20 030	19 117	87	12	1	0	0
Zeeland	33	7 389	7 276	39	26	9	25	1
Noord-Brabant	46	6 054	6 001	74	19	3	4	0
Limburg	31	5 582	5 519	41	13	44	2	0
Z.IJ.-Polders	8	1 661	1 637	45	46	9	–	–
Nederland	777	99 603	95 761	68	22	7	2	0

3.4.5 Tarieven en verhuurvoorwaarden

In dit onderzoek is door het CBS voor het eerst gevraagd naar de seizoenstarieven voor een zomerligplaats. Dit tarief had betrekking op het vaarseizoen 1981 en kon opgegeven worden per ligplaats, per box, per bootlengte, per bootoppervlakte of op andere wijze. De meeste tarieven konden herleid worden tot m² -box. Dit tarief kon voor 427 jachthavens (55%) achterhaald worden. Bij de overige havens was het onmogelijk het tarief tot m² -box te herleiden.

Staat 32. Watersportaccommodaties naar seizoenstarieven voor een zomerligplaats per m² -box en beherende instantie, 1981

	Jachthavens		Gemiddeld tarief per m² box
	Totaal	w.v. tarief per m² -box bekend	
			gld
Rijk	5	4	21,75
Intergemeentelijk orgaan	9	5	28,40
Gemeente	69	40	25,45
Commissie ex artikel 61	4	2	
Stichting	57	37	21,65
Vereniging	248	157	14,75
Particulier/Eenmanszaak	273	125	29,97
NV/BV	112	57	35,61
Totaal	777	427	23,87

Staat 32 geeft een overzicht van de gemiddelde prijs per box in guldens per m² naar beheerder. Gemiddeld hoge tarieven worden berekend voor ligplaatsen in bedrijfsmatig geëxploiteerde havens, terwijl dit tarief in verenigingshavens extreem laag is. De door de leden van watersportverenigingen betaalde contributiegeleden zijn hier echter niet bij inbegrepen. Voor een Nederlandse haven is het gemiddeld tarief per m² -box bijna f 24,00. In werkelijkheid zal dit tarief echter hoger zijn omdat de contributiegelden van watersportverenigingen niet in de berekening zijn opgenomen; het effect hiervan op het gemiddeld tarief voor een Nederlandse haven wordt nog versterkt door het feit dat de verenigingshavens oververtegenwoordigd en de bedrijfsmatig geëxploiteerde havens ondervertegenwoordigd zijn in de groep havens waarvoor dit gemiddeld tarief berekend kon worden.
Tabel 38 geeft een beeld van de tarieven voor een zomerligplaats per provincie. Gemiddeld het laagst zijn de tareiven voor zomerligplaatsen in de provincies Groningen, Noord-Brabant en Gelderland, terwijl de tarieven voor een zomerligplaats in de provincies Drenthe en Zeeland het hoogst zijn. In 46% van de jachthavens variëren de m² -prijzen per box tussen de f 1,00 en f 20,00; in 44% van de jachthavens bedraagt dit tarief tussen de f 21,00 en f 40,00; in de overige 9% van de jachthavens liggen de tarieven op meer dan f 40,00 per m² -box (in sommige gevallen beduidend meer). 50% van de jachthavens met een tarief voor een zomerligplaats van meer dan f 40,00 per m² -box ligt in Zuid- en Noord-Holland.
In tabel 39 staan de tarieven voor een zomerligplaats naar grootteklasse van de jachthaven. Er is een duidelijk verband tussen deze twee variabelen. Naarmate de jachthaven een grotere capaciteit, en dus meer voorzieningen heeft, is de gemiddelde m² -prijs per box hoger.
Tot slot geeft tabel 40 een overzicht van de havens die bij verhuur van ligplaatsen gebruik maken van de voorwaarden zoals die opgesteld zijn door de HISWA, ANWB, en KNWV. In 30% van de jachthavens worden deze voorwaarden gebruikt; ze worden voornamelijk gebruikt in bedrijfsmatig geëxploiteerde havens.

4. Inventarisatie pleziervaartuigen

4.1 Verantwoording van de inventarisatie pleziervaartuigen

Zoals reeds vermeld in hoofdstuk 1 biedt het onderzoek watersportaccommodaties 1981 uitsluitend inzicht in het totaal aantal pleziervaartuigen gelegen in jachthavens. Daarnaast is het aantal daarbuiten gelegen pleziervaartuigen geïnventariseerd. Bij deze inventarisatie gaat het zowel om boten die verspreid als op concentratiepunten van minimaal 10 boten (verblijfsrecreatieve accommodaties, botenverhuurbedrijven, zeilscholen en overige concentratiepunten) gelegen zijn. Zeil-en motorboten zonder een vaste ligplaats in of nabij het water (bv. per trailer vervoerbare boten) zijn niet in deze telling opgenomen.
De gegevens voor de inventarisatie pleziervaartuigen zijn verkregen door middel van een schriftelijke enquête bij de Nederlandse gemeenten. De hierbij gebruikte vragenlijst en begeleidende brief zijn opgenomen als Aanhangsel 2. De gemeenten hebben naast deze vragenlijst een adreslijst ontvangen met een overzicht van alle door het CBS in het kader van het onderzoek 'Watersportaccommodaties 1981' benaderde jachthavens. Gevraagd werd naar het aantal zeil- en motorboten met een vaste ligplaats buiten deze havens.
Teneinde te komen tot een totaalbeeld van het aantal zeil- en motorboten op vaste zomerligplaatsen, zijn de gegevens uit 1980 over de boten in jachthavens gevoegd bij de in 1981 geïnventariseerde boten buiten jachthavens.

4.2 Overzicht pleziervaartuigen met een vaste zomerligplaats binnen en buiten watersportaccommodaties

Uit staat 33 blijkt dat het totaal aantal pleziervaartuigen met een vaste zomerligplaats in of nabij de Nederlandse wateren in 1980/'81 bijna 156 000[9] bedraagt. In het cartogram is de spreiding van pleziervaartuigen over de Nederlandse gemeenten in beeld gebracht (zie ook tabel 46).
In de in het onderzoek 'watersportaccommodaties' betrokken 777 havens bevonden zich ruim 99 000 boten. In de overige 106 havens, waarvan exacte cijfers omtrent het aantal zomerligplaatsen ontbraken, lagen in het seizoen 1980 bijna 15 000 boten (par. 3.1). In 883 Nederlandse jachthavens hebben dus ruim 114 000 boten gelegen waarvoor een vaste zomerligplaats gehuurd werd. Buiten de havens bleken zich ruim 41 000 boten met een vaste zomerligplaats te bevinden, waarvan circa 64% op concentratiepunten en circa 36% verspreid liggend.
Van de 156 000 boten heeft ruim 26% een vaste ligplaats buiten een haven. In Friesland, Utrecht, en Noord-Holland ligt dit percentage boven de 30%, terwijl in Drenthe, Gelderland, Zeeland, Limburg en de Z.IJ.-Polders dit percentage minder is dan 10%.

Staat 33. Zeil- en motorboten met een vaste zomerligplaats

	In jachthavens 1980					Buiten jachthavens 1981		Totaal (kol. 3+5+6+7)
	totaal accommodaties	w.v. aantal zomerligplaatsen bekend		w.v. aantal zomerligplaatsen niet bekend		Op concentratiepunten	Verspreid liggend	
		havens	boten op vast verhuurde zomerligplaatsen	havens	boten			
	1	2	3	4	5	6	7	8
Groningen	24	20	2 137	4	755	715	181	3 788
Friesland	137	126	15 577	11	736	6 982	2 179	25 474
Drenthe	9	9	1 345	–	–	78	47	1 470
Overijssel	57	52	5 259	5	564[2]	1 634	544	8 001
Gelderland	52	50	7 775	2	186	523	150	8 634
Utrecht	92	79	9 060	13	1 530[2]	6 383	1 593	18 566
Noord-Holland	160	140	17 734	20	3 347[2]	5 920	3 824	30 825
Zuid-Holland	221	183	20 030	38	3 999	2 678	5 734	32 441
Zeeland	38	33	7 389	5	770	513	34	8 706
Noord-Brabant	49	46	6 054	3	1 558[1]	758	330	8 700
Limburg	34	31	5 582	3	575	340	22	6 519
Z.IJ.-Polders	10	8	1 661	2	757	63	20	2 501
Nederland	883	777	99 603	106	14 777	26 587	14 658	155 625

[1] Dit gegeven is voor 1 jachthaven geschat.
[2] Dit gegeven is voor 2 jachthavens geschat.

[9] De in dit hoofdstuk vermelde cijfers m.b.t aantallen boten zijn altijd inclusief de boten voor verhuur en instructie.

Pleziervaartuigen met een vaste zomerligplaats per gemeente 1980/'81

cbs 4195

Binnen een gemeente geeft een stip uiteraard niet de exacte plaats weer van de betreffende boten.

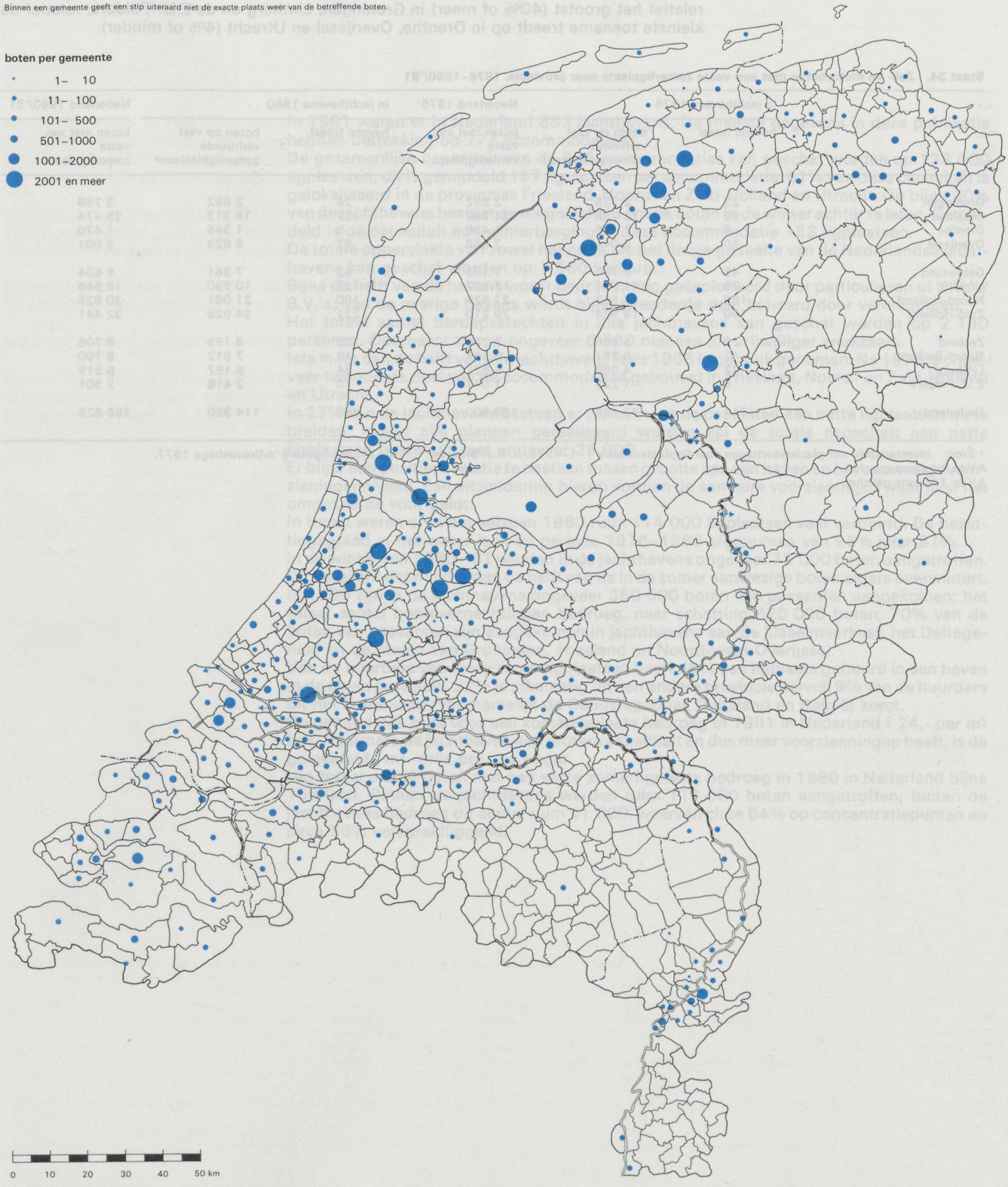

Uit staat 34 blijkt dat het totale aantal boten met een vaste zomerligplaats binnen of buiten een haven in de periode 1976–1981 is toegenomen met ca. 12%. Per provincie treden nogal wat verschillen op. De toename van het totale aantal boten met een vaste zomerligplaats is relatief het grootst (40% of meer) in Groningen, Limburg en de Z.IJ.-Polders; relatief de kleinste toename treedt op in Drenthe, Overijssel en Utrecht (4% of minder).

Staat 34. Zeil- en motorboten met een vaste zomerligplaats naar provincie, 1976–1980/'81

	In jachthavens 1976		Nederland 1976[1]	In jachthavens 1980		Nederland 1980/'81
	havens totaal	boten op vast verhuurde zomerligplaatsen[2]	boten met een vaste zomerligplaats	havens totaal	boten op vast verhuurde zomerligplaatsen[3]	boten met een vaste zomerligplaats
Groningen	22	2 225	2 692	24	2 892	3 788
Friesland	90	11 788	24 762	137	16 313	25 474
Drenthe	8	1 436	1 458	9	1 345	1 470
Overijssel	50	5 044	7 858	57	5 823	8 001
Gelderland	45	6 791	7 183	52	7 961	8 634
Utrecht	79	11 884	17 927	92	10 590	18 566
Noord-Holland	133	17 593	27 528	160	21 081	30 825
Zuid-Holland	190	19 924	29 210	221	24 029	32 441
Zeeland	28	5 588	7 250	38	8 159	8 706
Noord-Brabant	42	5 281	6 964	49	7 612	8 700
Limburg	22	4 368	4 621	34	6 157	6 519
Z.IJ.-Polders	5	1 226	1 047	10	2 418	2 501
Nederland	714	93 148	138 500	883	114 380	155 625

[1] Bron: Inventarisatie van pleziervaartuigen naar ligplaatssituatie 1–1–1976, Ir. R.J. Brouwer, C.R.M., Staatsuitgeverij 's-Gravenhage 1977.
[2] Van 3 havens geschat.
[3] Van 7 havens geschat.

5. Samenvatting

In 1981 waren er in Nederland 883 jachthavens. De meeste gegevens in deze publikatie hebben betrekking op 777 accommodaties.
De gezamenlijke capaciteit van de 883 accommodaties kan geschat worden op 138 000 ligplaatsen; dit is gemiddeld 157 ligplaatsen per accommodatie. 61% van deze capaciteit is gelokaliseerd in de provincies Friesland, Noord- en Zuid-Holland en Utrecht. Op bijna 90% van de jachthavens bestaat de mogelijkheid om de boten in de winter achter te laten. Gemiddeld is de capaciteit aan winterberging in deze accommodatie 153 ligplaatsen.
De totale oppervlakte van zowel het natte als het droge gedeelte van de Nederlandse jachthavens kan geschat worden op 1 680 hectare.
Bijna de helft van de havens wordt bedrijfsmatig geëxploiteerd door particulieren of N.V.'s/B.V.'s; van de overige havens wordt bijna tweederde deel beheerd door verenigingen.
Het totale aantal beroepskrachten in alle jachthavens kan geschat worden op 2 130 personen. Daarnaast zijn er ongeveer 6 560 mensen als vrijwilliger werkzaam.
Iets meer dan de helft van alle jachthavens is na 1965 in gebruik genomen. Na 1975 is ongeveer tweederde deel van de accommodaties gebouwd in Friesland, Noord- en Zuid-Holland en Utrecht.
In 27% van de jachthavens bestaan er plannen om de capaciteit aan natte ligplaatsen uit te breiden. Indien alle plannen gerealiseerd worden zal de totale capaciteit aan natte ligplaatsen toenemen met ongeveer 25 000.
Er blijkt een positieve relatie te bestaan tussen grootte van een haven en het aanwezige voorzieningenniveau. Een uitzondering hierop vormen de sanitaire voorzieningen waar juist het omgekeerde voor geldt.
In totaal waren er in het seizoen 1980 ruim 114 000 ligplaatsen vast verhuurd. De bezettingsgraad in het water is in de periode 1976–1980 afgenomen van 95% naar 87%.
In de winter van 1980–'81 werden in de jachthavens ongeveer 72 000 boten aangetroffen. Dit betekent dat minder dan de helft van de in de zomer aanwezige boten elders overwintert.
In 1980 zijn in de jachthavens ongeveer 350 000 boten van passanten aangekomen; het totaal aantal bootovernachtingen bedroeg, naar schatting 620 000 boten. 70% van de boten van passanten zijn aangekomen in jachthavens aan de IJsselmeerkust, het Deltagebied en de meren van Groningen, Friesland en Noord-west Overijssel.
Van de huurders van vaste zomerligplaatsen heeft 68% een ligplaats gehuurd in een haven in de eigen provincie, 22% is afkomstig uit een andere provincie, terwijl 9% van de huurders uit het buitenland (voornamelijk de Bondsrepubliek Duitsland en België) komt.
De gemiddelde prijs voor een zomerligplaats bedroeg in 1981 in Nederland f 24,- per m^2 box. Naarmate de jachthaven een grotere capaciteit en dus meer voorzienningen heeft, is de gemiddelde m^2 -prijs per box hoger.
Het totaal aantal boten met een vaste zomerligplaats bedroeg in 1980 in Nederland bijna 156 000. Binnen de jachthavens werden ruim 114 000 boten aangetroffen; buiten de jachthavens bedroeg dit aantal ruim 41 000, waarvan circa 64% op concentratiepunten en circa 36% verspreidliggend.

Summary

This publication gives the results of a survey taken in the early part of 1981 among the managers of yacht-harbours and of an inventory of pleasure craft berthed at mooring places outside yacht-harbours, made in the same year. At the survey data were collected, inter alia, about the level of facilities provided and the use of yacht-harbours in the Netherlands.

Some results

In 1981 there were 883 yacht-harbours in the Netherlands. The combined capacity of these accommodations can be estimated at 138,000 mooring places; this is an average of 157 berths per yacht-harbour. Of this capacity 61% are situated in the provinces of Friseland, Noord-Holland, Zuid-Holland, and Utrecht.

In the 1980-sailing-season the total number of permanently rented mooring places was 114,000. The rate of occupation of mooring places in the water decreased from 95 tot 87 percent in the period 1976–1980.

Of the hirers of permanent summer moorings 9% came from abroad, mainly from the Federal Republic of Germany and Belgium.

In 1980/'81 the total number of boats with a permanet mooring place for the summer was 156,000. Within the yachts-harbours over 114,000 boats were recorded; outside yacht-harbours over 41,000 boats were counted of which about 64% at mooring centres and about 36% in scattered places.

Tabel 1. Watersportaccommodaties en capaciteit naar beherende instantie, 1981

	Accommodaties	w.v. met ligplaatsen		Gemiddeld aantal ligplaatsen per accommodatie	w.v.	
		in het water	op het droge		in het water	op het droge
Rijk	5	5	3	174	167	7
Intergemeentelijk orgaan	9	9	6	217	170	47
Gemeente	69	69	22	154	137	17
Commissie ex art. 61	4	4	3	445	372	73
Stichting	57	57	32[1]	236	198	38
Vereniging	248	248	138[1]	139	114	25
Particulier/Eenmanszaak	273	273[1]	157[2]	123	104	19
NV/BV	112	112	67	229	197	32
Totaal	777	777	428	157	133	25

[1] Van 1 accommodatie is bekend dat er ligplaatsen zijn, maar het aantal ligplaatsen is onbekend.
[2] Van 3 accommodaties is bekend dat er ligplaatsen zijn, maar het aantal ligplaatsen is onbekend.

Tabel 2. Watersportaccommodaties en capaciteit naar provincie, 1981

	Accommodaties	w.v. met ligplaatsen		Gemiddeld aantal ligplaatsen per accommodatie	w.v.	
		in het water	op het droge		in het water	op het droge
Groningen	20	20	9	149	115	34
Friesland	126[1]	126	61[1]	153	132	21
Drenthe	9	9	6	216	188	28
Overijssel	52[1]	52[1]	32	130	112	18
Gelderland	50	50	31	192	155	37
Utrecht	79	79	54	143	121	22
Noord-Holland	140[2]	140	86[2]	149	126	23
Zuid-Holland	183[2]	183	89[2]	128	110	18
Zeeland	33	33	16	263	221	42
Noord-Brabant	46	46	23	171	143	28
Limburg	31	31	16	208	170	38
Z.IJ.-Polders	8	8	5	357	294	63
Nederland	777	777	428	157	133	25

[1] Van 1 accommodatie is bekend dat er ligplaatsen zijn, maar het aantal ligplaatsen is onbekend.
[2] Van 2 accommodaties is bekend dat er ligplaatsen zijn, maar het aantal ligplaatsen is onbekend.

Tabel 3. Watersportaccommodaties en capaciteit winterberging naar beherende instantie, 1981

	Accommodaties	met winterberging (=100%)	w.v. overdekt		w.v. openlucht		Gemiddeld aantal winterligplaatsen per accommodatie (=100%)	w.v. overdekt		w.v. openlucht	
			in het water	op het droge	in het water	op het droge		in het water	op het droge	in het water	op het droge
	abs.		%				abs.	%			
Rijk	5	4	–	50	100	75	188	-	6	70	24
Intergemeentelijk orgaan	9	6	17	50	100	67	210	5	3	60	33
Gemeente	69	48	–	4	96	38	110	–	1	83	17
Commissie ex art. 61	4	4	25	–	100	75	379	10	–	66	24
Stichting	57	52	6	12	90	54	179	7	3	62	28
Vereniging	248	217	8	19	89	68	116	3	7	62	29
Particulier/Eenmanszaak	273	254	16	58	80	74	136	4	18	44	35
NV/BV	112	109	17	55	90	83	279	2	13	55	30
Totaal	777	694	12	38	87	69	153	3	11	56	30

Tabel 4. Watersportaccommodaties en capaciteit winterberging naar provincie, 1981

	Accommodaties	met winterberging (=100%)	w.v. overdekt		w.v. openlucht		Gemiddeld aantal winterligplaatsen per accommodatie (=100%)	w.v. overdekt		w.v. openlucht	
			in het water	op het droge	in het water	op het droge		in het water	op het droge	in het water	op het droge
	abs.		%				abs.	%			
Groningen	20	12	25	33	83	83	87	4	8	63	25
Friesland	126	106	17	42	78	75	154	10	9	46	35
Drenthe	9	8	38	38	100	75	206	5	8	67	20
Overijssel	52	48	27	48	88	65	127	9	11	54	27
Gelderland	50	43	5	37	67	70	130	1	12	58	29
Utrecht	79	71	18	54	90	75	156	2	24	43	32
Noord-Holland	140	136	9	45	91	68	171	1	12	56	30
Zuid-Holland	183	171	10	32	89	72	141	1	9	58	32
Zeeland	33	32	–	13	94	34	224	–	5	80	15
Noord-Brabant	46	37	–	16	89	70	141	–	3	67	30
Limburg	31	24	–	29	88	58	100	–	9	64	26
Z.IJ.-Polders	8	6	–	17	67	83	440	–	9	56	35
Nederland	777	694	12	38	87	69	153	3	11	56	30

Tabel 5. Watersportaccommodaties en capaciteit winterberging naar grootteklasse, 1981

	Accommodaties	met winterberging (=100%)	w.v. overdekt		w.v. openlucht		Gemiddeld aantal winterligplaatsen per accommodatie (=100%)	w.v. overdekt		w.v. openlucht	
			in het water	op het droge	in het water	op het droge		in het water	op het droge	in het water	op het droge
	abs.		%				abs.	%			
20– 50 ligplaatsen	174	141	10	33	84	53	44	2	18	48	32
51–100 ligplaatsen	211	185	9	35	85	63	75	4	15	55	28
101–150 ligplaatsen	113	100	17	42	85	83	125	4	14	48	35
151–200 ligplaatsen	85	82	11	45	89	74	189	2	11	57	30
201–250 ligplaatsen	57	52	19	31	90	79	208	7	9	53	30
251–350 ligplaatsen	61	60	12	42	93	75	308	2	10	59	29
351–500 ligplaatsen	34	33	9	45	85	79	394	1	9	63	27
501 en meer ligplaatsen	36	36	11	31	92	81	587	3	6	60	30
onbekend	6	5	–	80	60	80	106	–	27	8	66
Totaal	777	694	12	38	87	69	153	3	11	56	30

Tabel 6. Watersportaccommodaties naar oppervlakte en beherende instantie, 1981

	Kleiner dan 1 ha		1 tot 3 ha		3 tot 5 ha		5 ha en groter		Totaal		Accommodaties waarvan opper vlakte onbekend
	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	
		ha		ha		ha		ha		ha	
Rijk	3	0,3	1	2,1	1	4,3	–	–	5	1,5	–
Intergemeentelijk orgaan	4	0,5	–	–	4	3,4	1	5,5	9	2,3	–
Gemeente	32	0,4	22	1,7	2	3,6	5	8,1	61	1,5	8
Commissie ex art. 61	1	0,3	2	1,5	1	4,4	–	–	4	1,9	–
Stichting	21	0,4	15	1,7	8	3,7	11	8,4	55	2,8	2
Vereniging	146	0,4	58	1,4	9	3,7	17	10,4	230	1,5	18
Particulier/Eenmanszaak	149	0,4	70	1,6	18	3,7	19	10,9	256	1,7	17
NV/BV	43	0,5	36	1,5	15	3,6	15	8,8	109	2,4	3
Totaal	399	0,4	204	1,6	58	3,7	68	9,6	729	1,9	48

Tabel 7. Watersportaccommodaties naar oppervlakte en grootteklasse, 1981

	Kleiner dan 1 ha		1 tot 3 ha		3 tot 5 ha		5 ha en groter		Totaal		Accommodaties waarvan opper vlakte onbekend
	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	accommodaties	gemiddelde oppervlakte	
		ha		ha		ha		ha		ha	
20– 50 ligplaatsen	135	0,3	19	1,5	3	4,0	1	5,4	158	0,5	16
51–100 ligplaatsen	151	0,5	34	1,5	5	3,5	7	8,6	197	1,0	14
101–150 ligplaatsen	53	0,5	44	1,4	7	3,5	3	33,7	107	2,0	6
151–200 ligplaatsen	31	0,5	35	1,6	7	3,5	6	8,1	79	1,8	6
201–250 ligplaatsen	14	0,5	31	1,7	5	3,8	5	11,2	55	2,4	2
251–350 ligplaatsen	8	0,5	28	1,8	10	3,6	14	7,4	60	3,2	1
351–500 ligplaatsen	2	0,5	9	1,9	12	3,8	11	7,0	34	4,1	–
501 en meer ligplaatsen	3	0,6	3	1,9	8	3,6	21	9,7	35	6,8	1
Onbekend	2		1		1				4		2
Totaal	399	0,4	204	1,6	58	3,7	68	9,6	729	1,9	48

Tabel 8. Gemiddelde opervlakte van watersportaccommodaties naar droog en nat gedeelte en grootteklasse, 1981

	Gemiddelde oppervlakte per accommodatie (= 100%)	w.v.		Gemiddelde oppervlakte water per ligplaats
		Droog gedeelte	Nat gedeelte	
	ha	%		m²
20– 50 ligplaatsen	0,5	46	54	84,4
51–100 ligplaatsen	1,0	36	64	96,5
101–150 ligplaatsen	2,0	46	54	98,4
151–200 ligplaatsen	1,8	48	52	61,7
201–250 ligplaatsen	2,4	41	59	77,8
251–350 ligplaatsen	3,2	39	61	76,0
351–500 ligplaatsen	4,1	44	56	65,7
501 en meer ligplaatsen	6,8	38	62	81,1
Totaal	1,9	41	59	79,9

Tabel 9. Gemiddelde oppervlakte van watersportaccommodaties naar droog en nat gedeelte en situering, 1981

	Aantal accommodaties	Gemiddelde oppervlakte per accommodatie (= 100%)	w.v.		Gemiddelde oppervlakte water per ligplaats
			Droog gedeelte	Nat gedeelte	
		ha	%		m²
Binnen bebouwde kom	384	1,5	31	69	81,4
Buiten bebouwde kom	393	2,2	48	52	78,7
Totaal	777	1,9	41	59	79,9

Tabel 10. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en provincie, 1981

	Rijk	Intergemeentelijk orgaan	Gemeente	Commissie ex. art. 61	Stichting	Vereniging	Particulier/ Eenmanszaak	NV/BV	Totaal
Groningen	–	1	3	–	3	5	7	1	20
Friesland	1	–	13	1	16	22	56	17	126
Drenthe	–	–	–	–	1	–	5	3	9
Overijssel	–	–	3	–	4	13	26	6	52
Gelderland	–	1	2	1	3	17	15	11	50
Utrecht	1	2	3	–	1	15	39	18	79
Noord-Holland	3	1	9	1	15	47	44	20	140
Zuid-Holland	–	3	13	1	7	78	59	22	183
Zeeland	–	–	13	–	1	13	2	4	33
Noord-Brabant	–	1	8	–	1	21	9	6	46
Limburg	–	–	2	–	4	13	10	2	31
Z.IJ.Polders	–	–	–	–	1	4	1	2	8
Nederland	5	9	69	4	57	248	273	112	777

Tabel 11. Watersportaccommodaties naar eigenaar en beherende instantie, 1981

	Rijk	Intergemeentelijk orgaan	Gemeente	Commissie ex. art. 61	Stichting	Vereniging	Particulier/ Eenmanszaak	NV/BV	Totaal
Rijk	5	–	5	–	2	12	3	–	27
Provincie	–	1	1	–	1	7	4	1	15
Intergemeentelijk orgaan	–	7	–	–	2	7	1	1	18
Gemeente	–	1	63	3	18	74	9	2	170
Commissie ex. art. 61	–	–	–	1	–	1	–	–	2
Stichting	–	–	–	–	30	2	1	1	34
Vereniging	–	–	–	–	1	128	1	1	131
Particulier/Eenmanszaak	–	–	–	–	3	9	243	8	263
NV/BV	–	–	–	–	–	8	11	98	117
Totaal	5	9	69	4	57	248	273	112	777

Tabel 12. Personen werkzaam in watersportaccommodaties naar provincie[1], 1981

	Eigenaar/Beheerder			Medewerkende gezinsleden			Overig personeel			Totaal werkzame personen			Vrijwilligers		
	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time
	gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen	
Groningen	10	–	6	7	–	–	3	3	1	20	3	7	–	3	186
Friesland	90	10	23	24	8	19	164	59	33	278	77	75	15	6	137
Drenthe	9	–	–	5	–	3	6	–	–	20	–	3	–	–	23
Overijssel	41	3	4	22	2	8	22	5	4	85	10	16	–	2	406
Gelderland	34	1	3	11	3	8	49	8	16	94	12	27	6	19	247
Utrecht	73	4	6	40	3	–	78	3	20	191	10	26	1	16	172
Noord-Holland	86	12	13	53	6	5	93	14	40	232	32	58	12	16	1 465
Zuid-Holland	96	6	15	32	6	6	114	4	31	242	16	52	15	6	2 282
Zeeland	17	5	5	6	–	–	28	7	30	51	12	35	8	–	48
Noord-Brabant	19	2	13	13	1	20	15	4	16	47	7	49	–	–	424
Limburg	19	4	3	6	4	3	16	3	8	41	11	14	2	2	187
Z.IJ.Polders	2	1	–	1	–	–	6	4	2	9	5	2	1	2	11
Nederland	496	48	91	220	33	72	594	114	201	1 310	195	364	60	72	5 588

[1] Aantallen werkzame personen berekend over 774 accommodaties, uitgezonderd de part-time vrijwilligers die berekend zijn over 770 accommodaties.

Tabel 13. Personen werkzaam in watersportaccommodaties naar grootteklasse[1], 1981

	Eigenaar/Beheerder			Medewerkende gezinsleden			Overig personeel			Totaal werkzame personen			Vrijwilligers		
	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time
	gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen	
20– 50 ligplaatsen	81	12	13	41	6	14	56	16	34	178	34	61	11	15	1 050
51–100 ligplaatsen	119	12	40	59	13	8	84	11	46	262	36	94	21	9	1 996
101–150 ligplaatsen	81	3	7	34	3	10	127	19	20	242	25	37	10	9	1 222
151–200 ligplaatsen	64	5	11	36	5	9	84	36	20	184	46	40	14	15	555
201–250 ligplaatsen	33	3	2	21	4	5	42	5	15	96	12	22	1	18	408
251–350 ligplaatsen	50	2	7	18	–	23	74	9	20	142	11	50	3	–	164
351–500 ligplaatsen	24	4	2	7	2	2	63	6	22	94	12	26	–	4	91
501 en meer ligplaatsen	36	7	9	3	–	1	64	12	24	103	19	34	–	2	95
Onbekend	8	–	–	1	–	–	–	–	–	9	–	–	–	–	7
Totaal	496	48	91	220	33	72	594	114	201	1 310	195	364	60	72	5 588

[1] Aantallen werkzame personen berekend over 774 accommodaties, uitgezonderd de part-time vrijwilligers die berekend zijn over 770 accommodaties.

Tabel 14. Personen werkzaam in watersportaccommodaties naar beherende instantie[1], 1981

	Eigenaar/Beheerder			Medewerkende gezinsleden			Overig personeel			Totaal werkzame personen			Vrijwilligers		
	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time	full-time		part-time
	gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen		gehele jaar	vaar-seizoen	
Rijk	4	1	1	1	–	–	–	–	8	5	1	9	–	–	3
Intergemeentelijk orgaan	6	–	2	1	–	2	11	–	12	18	–	16	–	–	12
Gemeente	20	7	21	2	–	1	8	9	27	30	16	49	3	5	109
Commissie ex. art. 61	3	–	1	–	–	1	1	–	1	4	–	3	–	–	1
Stichting	23	6	25	1	1	1	17	11	20	41	18	46	13	5	367
Vereniging	40	14	12	6	2	22	62	9	41	108	25	75	37	41	5 022
Particulier/ Eenmanszaak	284	16	23	172	26	33	262	26	58	718	68	114	4	15	59
NV/BV	116	4	6	37	4	12	233	59	34	386	67	52	3	6	15
Totaal	496	48	91	220	33	72	594	114	201	1 310	195	364	60	72	5 588

[1] Aantallen werkzame personen berekend over 774 accommodaties, uitgezonderd de part-time vrijwilligers die berekend zijn over 770 accommodaties.

Tabel 15. Watersportaccommodaties naar jaar van ingebruikname en provincie

	Voor 1945	1945–1954	1955–1959	1960–1964	1965–1969	1970–1974	1975–1981	Onbekend	Totaal
Groningen	6	1	1	2	1	3	6	–	20
Friesland	12	3	6	15	21	33	35	1	126
Drenthe	4	1	–	–	1	2	1	–	9
Overijssel	8	7	3	6	9	11	8	–	52
Gelderland	5	5	3	4	15	11	7	–	50
Utrecht	26	7	11	5	8	10	11	1	79
Noord-Holland	37	21	13	8	14	26	21	–	140
Zuid-Holland	45	15	7	19	32	40	25	–	183
Zeeland	–	2	2	7	7	5	10	–	33
Noord-Brabant	6	4	3	4	14	10	5	–	46
Limburg	–	2	–	6	10	8	5	–	31
Z.IJ.Polders	–	–	–	–	2	–	6	–	8
Nederland	149	68	49	76	134	159	140	2	777

Tabel 16. Watersportaccommodaties naar uitbreidingsplannen en grootteklasse, 1981

	Accommodaties met uitbreidingsplannen						Accommodaties met behoefte aan uitbreiding doch zonder uitbreidingsplannen					
	in voorbereiding	ingediend bij de gemeente	schriftelijk goedgekeurd door de gemeente	in uitvoering	totaal	plaatsen bij realisering gemiddeld per accommodaties	financiën	geen ruimte	geen eigendom	geen toestemming	anders + combinaties van vooraf-gaande	totaal
20– 50 ligplaatsen	18	9	4	4	35	28	5	24	6	12	10	57
51–100 ligplaatsen	30	15	1	9	55	70	–	39	4	16	13	72
101–150 ligplaatsen	16	13	2	6	37	94	3	18	1	12	5	39
151–200 ligplaatsen	13	7	1	5	26	118	–	13	7	7	3	30
201–250 ligplaatsen	6	8	1	3	18	206	1	5	1	5	2	14
251–350 ligplaatsen	12	7	2	2	23	141	1	5	4	4	4	18
351–500 ligplaatsen	4	3	–	3	10	161	1	4	1	3	–	9
501 en meer ligplaatsen	4	–	1	2	7	297	1	4	–	2	1	8
Onbekend	–	–	–	–	–	–	2	2	–	1	–	5
Totaal	103	62	12	34	211	106	14	114	24	62	38	252

Tabel 17. Watersportaccommodaties naar uitbreidingsplannen en beherende instantie, 1981

	Accommodaties met uitbreidingsplannen						Accommodaties met behoefte aan uitbreiding doch zonder uitbreidingsplannen					
	in voorbereiding	ingediend bij de gemeente	schriftelijk goedgekeurd door de gemeente	in uitvoering	totaal	plaatsen bij realisering gemiddeld per accommodaties	financiën	geen ruimte	geen eigendom	geen toestemming	anders + combinaties van voorafgaande	totaal
Rijk	2	–	–	–	2	170	–	–	–	–	–	–
Intergemeentelijk orgaan	2	1	–	1	4	68	–	–	–	2	–	2
Gemeente	13	1	1	2	17	196	1	8	2	5	2	18
Commissie ex. art. 61	–	1	–	–	1	1 000	–	–	–	–	–	–
Stichting	9	3	2	3	17	150	3	8	–	2	2	15
Vereniging	27	30	5	9	71	76	3	52	10	18	14	97
Particulier/Eenmanszaak	37	17	2	11	67	81	6	36	10	23	15	90
NV/BV	13	9	2	8	32	128	1	10	2	12	5	30
Totaal	103	62	12	34	211	106	14	114	24	62	38	252

Tabel 18. Watersportaccommodaties naar uitbreidingsplannen en provincie, 1981

	Accommodaties met uitbreidingsplannen						Accommodaties met behoefte aan uitbreiding doch zonder uitbreidingsplannen					
	in voorbereiding	ingediend bij de gemeente	schriftelijk goedgekeurd door de gemeente	in uitvoering	totaal	plaatsen bij realisering gemiddeld per accommodaties	financiën	geen ruimte	geen eigendom	geen toestemming	anders + combinaties van voorafgaande	totaal
Groningen	3	1	–	2	6	22	1	3	–	1	2	7
Friesland	14	13	3	4	34	123	4	17	2	9	5	37
Drenthe	2	–	1	1	4	79	–	1	1	–	1	3
Overijssel	6	6	1	3	16	50	2	5	–	7	1	15
Gelderland	8	6	–	7	21	126	–	6	1	4	3	14
Utrecht	6	3	–	2	11	75	1	9	2	8	4	24
Noord-Holland	23	13	1	4	41	143	2	16	6	10	6	40
Zuid-Holland	23	11	3	5	42	62	1	47	7	14	9	78
Zeeland	5	2	–	2	9	201	–	3	1	4	2	10
Noord-Brabant	5	7	1	1	14	103	2	4	–	4	3	13
Limburg	7	–	–	2	9	90	1	3	3	1	2	10
Z.IJ.Polders	1	–	2	1	4	173	–	–	1	–	–	1
Nederland	103	62	12	34	211	106	14	114	24	62	38	252

Tabel 19. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen, 1981

	Accommodaties (=100%)	w.v. met								Geen van genoemde voorzieningen
		levensmiddelenwinkel	clubgebouw	niet bemand verkooppunt	buffet	cafetaria	café	kantine	restaurant	
	abs.	%								
Groningen	20	20	45	–	25	20	35	30	40	30
Friesland	126	8	15	2	5	5	6	6	10	71
Drenthe	9	11	56	–	11	11	56	33	22	33
Overijssel	52	8	23	2	10	12	10	21	12	54
Gelderland	50	32	64	2	14	26	28	50	34	16
Utrecht	79	5	23	4	11	8	20	14	25	52
Noord-Holland	140	2	41	3	10	1	9	26	11	45
Zuid-Holland	183	4	38	3	8	3	10	31	10	45
Zeeland	33	21	42	3	15	6	15	27	30	30
Noord-Brabant	46	11	46	–	7	7	15	35	7	41
Limburg	31	19	52	–	16	13	19	42	23	26
Z.IJ.Polders	8	13	25	–	38	13	38	25	50	38
Nederland	777	9	36	2	10	7	14	25	16	46

Tabel 20. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en aanwezigheid van levensmiddelenwinkel, clubgebouw en horecavoorzieningen, 1981

	Accommodaties (=100%)	w.v. met:								Geen van genoemde voorzieningen
		levensmiddelenwinkel	clubgebouw	niet bemand verkooppunt	buffet	cafetaria	café	kantine	restaurant	
	abs.	%								
Rijk	5	40	40	–	–	–	–	20	–	40
Intergemeentelijk orgaan	9	33	22	11	44	33	22	22	56	33
Gemeente	69	7	14	1	3	1	9	6	9	68
Commissie ex art. 61	4	–	50	–	–	–	–	25	–	50
Stichting	57	9	39	2	11	7	7	26	14	51
Vereniging	248	3	59	1	8	2	4	42	5	36
Particulier/Eenmanszaak	273	10	22	2	11	10	20	19	20	52
NV/BV	112	15	27	6	15	13	27	17	35	41
Totaal	777	9	36	2	10	7	14	25	16	46

Tabel 21. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening, 1981

	Accommodaties = (100%)	w.v. met								Geen van genoemde voorzieningen
		trailerhelling	andere installatie om boten van het water op de wat te brengen	verkoop van brandstoffen	reparatie/nieuwbouw	handel in schepen	handel in scheepsbenodigdheden	stallingsmogelijkheid voor kano's, roeiboten	stallingsmogelijkheid voor zeilplanken	
	abs.	%								
20– 50 ligplaatsen	174	25	36	13	24	22	20	33	29	34
51–100 ligplaatsen	211	32	44	16	29	27	24	48	44	24
101–150 ligplaatsen	113	58	65	36	40	41	40	49	51	5
151–200 ligplaatsen	85	62	65	38	44	45	48	54	47	4
201–250 ligplaatsen	57	67	53	39	35	33	44	54	54	11
251–300 ligplaatsen	61	70	62	43	41	38	52	56	46	7
351–500 ligplaatsen	34	82	74	56	44	56	59	62	56	0
501 en meer	36	83	86	75	44	53	69	50	36	0
Totaal	771	48	53	29	34	33	36	47	43	17

Tabel 22. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van scheepsonderhoud en aanverwante dienstverlening, 1981

	Accommodaties (=100%)	w.v. met:								Geen van genoemde voorzieningen
		trailerhelling	andere installatie om boten van het water op de wal te brengen	verkoop van brandstoffen	reparatie/nieuwbouw	handel in schepen	stallingsmogelijkheid voor kano's en roeiboten	handel in scheepsbenodigdheden	stallingsmogelijkheid voor zeilplanken	
	abs.	%								
Groningen	20	50	45	25	25	30	40	30	50	30
Friesland	126	42	56	42	46	40	47	48	40	18
Drenthe	9	67	67	56	78	78	89	78	78	11
Overijssel	52	44	48	23	35	21	44	31	48	21
Gelderland	50	76	40	42	22	32	54	42	44	16
Utrecht	79	51	62	23	49	48	61	48	53	13
Noord-Holland	140	45	55	21	34	34	54	30	54	12
Zuid-Holland	183	36	55	24	24	26	41	25	36	20
Zeeland	33	70	58	48	48	39	27	42	24	12
Noord-Brabant	46	57	35	22	17	20	41	22	24	20
Limburg	31	61	48	26	26	32	39	32	52	16
Z.IJ.-Polders	8	63	25	13	13	25	63	38	25	13
Nederland	777	48	53	29	34	33	47	35	43	17

Tabel 23. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van water- en elektravoorzieningen, 1981

	Accommodaties	w.v. met:						Geen water- en elektra-voorzieningen
		openbaar waterleiding-net	openbaar elektriciteitsnet	openbaar waterleiding-net en elektriciteitsnet	geen openbaar waterleiding-net en eigen aggregaat	openbaar waterleiding-net en eigen aggregaat	openbaar waterleiding-net en elektriciteitsnet en eigen aggregaat	
Groningen	20	–	–	16	–	1	–	3
Friesland	126	9	1	101	1	–	–	14
Drenthe	9	1	–	8	–	–	–	–
Overijssel	52	1	1	47	–	–	–	3
Gelderland	50	2	–	46	–	1	–	1
Utrecht	79	6	2	64	–	1	2	4
Noord-Holland	140	4	1	125	4	–	1	5
Zuid-Holland	183	5	4	159	2	1	–	12
Zeeland	33	2	1	28	–	–	–	2
Noord-Brabant	46	1	1	41	–	–	–	3
Limburg	31	3	–	26	1	1	–	–
Z.IJ.-Polders	8	–	–	6	1	–	–	1
Nederland	777	34	11	667	9	5	3	48

Tabel 24. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van voorzieningen op de steigers, 1981

	Accommodaties	w.v. met			Aantal watertappunten op steigers per accommodatie	Aantal electra-aansluitingen op steigers per accommodatie
		watertappunten op steigers	electra-aansluitingen op steigers	watertappunten en electra-aansluitingen op steigers		
20– 50 ligplaatsen	174	40	9	41	1,2	1,4
51–100 ligplaatsen	211	44	12	83	2,3	4,8
101–150 ligplaatsen	113	27	5	55	4,1	8,5
151–200 ligplaatsen	85	25	2	46	4,2	12,5
201–250 ligplaatsen	57	13	2	25	4,8	13,9
251–350 ligplaatsen	61	19	1	30	11,9	20,7
351–500 ligplaatsen	34	7	2	18	12,9	27,3
501 en meer	36	12	–	20	22,8	38,7
Onbekend	6	1	–	2	8,5	1,5
Totaal	777	188	33	320	4,9	9,8

Tabel 25. Aantal ligplaatsen per sanitaire voorzieningen naar provincie, 1981

	In accommodaties waarvan sanitaire voorzieningen bekend	Ligplaatsen						
		per watercloset	per urinoir	per stortplaats chemisch toilet	per douche	per kraan in wasgelegenheid	per tappunt op steiger	per overig tappunt
Groningen	2 980	16	142	426	41	22	115	135
Friesland	19 218	43	151	519	74	28	55	148
Drenthe	1 920	62	113	640	107	52	64	83
Overijssel	6 621	27	93	389	65	19	43	87
Gelderland	9 378	22	85	303	59	20	74	57
Utrecht	11 317	50	113	707	136	47	49	214
Noord-Holland	20 568	51	140	588	92	48	21	212
Zuid-Holland	22 826	50	148	951	112	49	29	117
Zeeland	8 679	36	108	542	69	31	21	212
Noord-Brabant	7 848	72	231	981	135	61	31	80
Limburg	6 439	38	104	429	59	33	65	153
Z.IJ.-Polders	2 855	49	178	571	70	45	10	408
Nederland	120 649	40	128	564	83	35	32	127

Tabel 26. Aantal ligplaatsen per sanitaire voorziening naar beherende instantie, 1981

	In accommodaties waarvan sanitaire voorzieningen bekend	Ligplaatsen						
		per watercloset	per urinoir	per stortplaats chemisch toilet	per douche	per kraan in wasgelegenheid	per tappunt op steiger	per overig tappunt
Rijk	872	174	291	–	872	436	40	–
Intergemeentelijk orgaan	1 953	23	50	326	93	27	59	163
Gemeente	10 601	50	166	707	106	30	44	212
Commissie ex art. 61	1 572	87	314	393	112	79	60	–
Stichting	13 213	49	194	661	106	34	61	249
Vereniging	34 052	49	154	920	84	56	37	170
Particulier/Eenmanszaak	32 726	29	99	376	66	25	41	106
NV/BV	25 660	43	123	570	87	36	17	79
Totaal	120 649	40	128	564	83	35	32	127

Tabel 27. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en wijze van afvalwaterbehandeling, 1981

	Accommodaties	w.v. afvalwaterbehandeling door:						Geen afvalwaterbehandeling
		gemeentelijke riolering	lozing grond	lozing water	via septictank	eigen zuivering	anders	
20– 50 ligplaatsen	174	49	18	59	35	–	4	9
51–100 ligplaatsen	211	69	18	53	59	1	6	5
101–150 ligplaatsen	113	44	14	12	38	1	2	2
151–200 ligplaatsen	85	36	8	15	22	–	2	2
201–250 ligplaatsen	57	29	2	5	19	–	–	2
251–350 ligplaatsen	61	32	7	7	12	–	2	1
351–500 ligplaatsen	34	20	2	–	10	–	2	–
501 en meer ligplaatsen	36	24	4	2	6	–	–	–
Onbekend	6	3	2	1	–	–	–	–
Totaal	777	306	75	154	201	2	18	21

Tabel 28. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en wijze van afvoer van vaste afvalstoffen, 1981

	Accommodaties	w.v. afvoer van vaste afvalstoffen door:								Geen mogelijkheid voor afvoer vaste afvalstoffen
		gemeentelijke ophaaldienst	particuliere ophaaldienst	gemeentelijke en particuliere ophaaldienst	eigen transport elders	vuilnisskuil	vuilverbranding	combinatie van een aantal afvoerwijzen	anders	
20– 50 ligplaatsen	174	122	17	2	7	–	1	3	2	20
51–100 ligplaatsen	211	126	34	7	16	–	1	5	1	21
101–150 ligplaatsen	113	65	28	2	7	–	–	3	–	8
151–200 ligplaatsen	85	45	25	5	7	–	–	3	–	–
201–250 ligplaatsen	57	38	15	1	1	–	–	1	–	1
251–350 ligplaatsen	61	34	23	1	1	–	–	1	–	1
351–500 ligplaatsen	34	13	16	3	2	–	–	–	–	–
501 en meer ligplaatsen	36	15	20	1	–	–	–	–	–	–
Onbekend	6	2	3	–	–	–	–	1	–	–
Totaal	777	460	181	22	41	–	2	17	3	51

Tabel 29. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en wijze van afvoer van olie en bilgewater, 1981

	Accommodaties	w.v. met afgiftemogelijkheid van		Afvoerwijze bilgewater				Afvoerwijze afgewerkte olie			
		bilgewater	afgewerkte olie	gemeentereiniging	particulier bedrijf	verbranding	anders	gemeentereiniging	particulier bedrijf	verbranding	anders
20– 50 ligplaatsen	174	60	81	12	40	3	5	16	50	6	9
51–100 ligplaatsen	211	98	116	15	73	3	7	17	86	3	10
101–150 ligplaatsen	113	70	80	10	53	2	5	13	59	3	5
151–200 ligplaatsen	85	50	61	4	41	1	4	6	47	5	3
201–250 ligplaatsen	57	35	47	7	24	3	1	9	34	3	1
251–350 ligplaatsen	61	42	48	9	33	–	–	6	39	1	2
351–500 ligplaatsen	34	27	31	3	22	–	2	4	25	–	2
501 en meer ligplaatsen	36	30	34	2	26	1	1	2	28	2	2
Onbekend	6	4	4	1	2	–	1	1	2	–	1
Totaal	777	416	502	63	314	13	26	74	370	23	35

Tabel 30. Watersportaccommodaties naar bootverhuur en/of vaarinstructie en provincie, 1981

	Accommodaties	w.v. met bootverhuur en/of vaarinstructie	
	abs.		%
Groningen	20	5	25
Friesland	126	41	33
Drenthe	9	5	56
Overijssel	52	10	19
Gelderland	50	8	16
Utrecht	79	12	15
Noord-Holland	140	18	13
Zuid-Holland	183	17	9
Zeeland	33	5	15
Noord-Brabant	46	8	17
Limburg	31	7	23
Z.IJ.-Polders	8	3	38
Nederland	777	139	18

Tabel 31. Watersportaccommodaties naar aanwezigheid van vaartuigen voor verhuur en instructie en beherende instantie, 1981

	Verhuur			Instructie[1]		
	zeilboten	motorboten	zeilplanken	zeilboten	motorboten	zeilplanken
Rijk	–	–	–	–	–	–
Intergemeentelijk orgaan	8	–	45	6	–	45
Gemeente	29	–	1	1	1	1
Commissie ex art. 61	–	–	–	–	–	–
Stichting	11	2	25	–	–	–
Vereniging	58	2	8	129	10	5
Particulier/Eenmanszaak	1 009	196	233	77	26	88
NV/BV	204	78	108	85	4	106
Totaal	1 319	278	420	298	41	245

[1] Dit gegeven is van 1 accommodatie onbekend.

Tabel 32. Watersportaccommodaties naar grootteklasse en aanwezigheid van overige voorzieningen, 1981

	Accommodaties (=100%)	w.v. met:							Geen van de genoemde voorzieningen
		parkeerterrein	nachtverlichting	publieke telefoon	wasserette	sportterrein/speeltuin	zwembad	voorzieningen voor gehandicapten	
	abs.	%							
20– 50 ligplaatsen	174	57	39	23	2	4	1	7	26
51–100 ligplaatsen	211	64	59	36	1	5	2	16	14
101–150 ligplaatsen	113	72	76	57	4	12	4	19	6
151–200 ligplaatsen	85	74	75	58	12	13	6	27	7
201–250 ligplaatsen	57	88	81	68	12	12	5	21	–
251–350 ligplaatsen	61	87	84	75	16	18	3	20	2
351–500 ligplaatsen	34	97	88	65	15	26	18	35	–
501 en meer ligplaatsen	36	97	92	83	25	22	3	36	–
Totaal	771	71	65	47	7	10	3	18	11

Tabel 33. Watersportaccommodaties naar provincie en aanwezigheid van overige voorzieningen, 1981

	Accommodaties (=100%)	w.v. met:							Geen van genoemde voorzieningen
		parkeerterrein	nachtverlichting	publieke telefoon	wasserette	sportterrein/ speelterrein	zwembad	voorzieningen voor gehandicapten	
	abs.	%							
Groningen	20	70	55	45	10	30	15	30	15
Friesland	126	81	61	41	10	5	2	11	10
Drenthe	9	89	78	56	11	22	11	22	–
Overijssel	52	67	65	42	8	15	2	15	13
Gelderland	50	80	82	70	20	30	6	18	2
Utrecht	79	84	68	43	3	4	4	16	10
Noord-Holland	140	62	65	54	3	6	2	29	10
Zuid-Holland	183	63	61	43	2	5	1	14	17
Zeeland	33	70	76	45	27	27	9	24	6
Noord-Brabant	46	80	63	43	4	9	2	17	9
Limburg	31	68	68	52	3	23	16	13	13
Z.IJ.-Polders	8	88	63	75	13	25	13	38	13
Nederland	777	71	65	47	7	10	3	18	11

Tabel 34. Verhuurde ligplaatsen in watersportaccommodaties naar type en provincie, 1980

	Accommodaties		Verhuurde ligplaatsen				
	totaal	w.v. verhuurde ligplaatsen bekend	per accommodatie (=100%)	w.v.			
				ligplaatsen in het water		ligplaatsen op het droge	
				openlucht	overdekt	openlucht	overdekt
			abs.	%			
Groningen	20	17	111	82	5	10	3
Friesland	126	125	117	76	18	5	1
Drenthe	9	9	143	80	15	5	–
Overijssel	52	47	97	84	10	4	2
Gelderland	50	48	154	85	3	12	–
Utrecht	79	70	108	89	1	5	6
Noord-Holland	140	138	126	90	–	8	2
Zuid-Holland	183	180	106	91	1	8	–
Zeeland	33	33	220	91	–	7	2
Noord-Brabant	46	46	130	93	–	7	–
Limburg	31	31	178	88	–	10	2
Z.IJ.-Polders	8	8	205	90	–	10	–
Nederland	777	752	125	87	4	7	1

Tabel 35. Bezettingsgraad van winterligplaatsen naar grootteklasse, 1980/'81

	Accommodaties		Winterligplaatsen per accommodatie	Verhuurde per accommodatie	Bezettingsgraad (in %)
	totaal	met winterberging			
			gemiddelde		
20– 50 ligplaatsen	174	141	43,7	24,8	57
51–100 ligplaatsen	211	185	75,1	43,5	58
101–150 ligplaatsen	113	100	125,3	74,8	60
151–200 ligplaatsen	85	82	189,3	100,5	53
201–250 ligplaatsen	57	52	207,9	104,5	50
251–350 ligplaatsen	61	60	308,1	155,3	50
351–500 ligplaatsen	34	33	394,2	195,9	50
501 en meer	36	36	587,0	291,7	50
Onbekend	6	5	106,3	70,8	67
Totaal	777	694	153,1	81,3	53

Tabel 36. Bezettingsgraad van winterligplaatsen naar beherende instantie, 1980/'81

	Accommodaties		Winterligplaatsen per accommodatie	Verhuurde winterligplaatsen per accommodatie	Bezettingsgraad (in %)
	totaal	met winterberging			
			gemiddeld		
Rijk	5	4	187,0	74,2	40
Intergemeentelijk orgaan	9	6	209,5	99,0	47
Gemeente	69	48	110,3	58,9	53
Commissie ex art. 61	4	4	379,0	177,7	47
Stichting	57	52	178,8	113,1	63
Vereniging	248	217	115,8	74,6	64
Particulier/Eenmanszaak	273	254	135,6	70,4	52
NV/BV	112	109	279,4	116,9	42
Totaal	777	694	153,1	81,3	53

Tabel 37. Verhuurde winterligplaatsen naar type en type boot, 1980/'81

	Ligplaatsen in het water		Ligplaatsen op het droge		Totaal
	openlucht	overdekt	openlucht	overdekt	
	%				
Zeilboten	40	56	52	69	49
w.v.					
met kajuit	34	27	36	27	33
zonder kajuit	7	29	16	43	16
Motorboten	60	45	48	31	51
w.v.					
met kajuit	53	36	40	20	44
zonder kajuit	6	9	8	10	8
Totaal	100	100	100	100	100
w.v.					
met kajuit	87	62	76	47	77
zonder kajuit	13	38	24	53	23

[1] Berekend over 653 bekenden.

Tabel 38. Watersportaccommodaties naar seizoenstarieven voor een zomerligplaats per m² box naar provincie, 1981

	1–10 gld/m²	11–20 gld/m²	21–30 gld/m²	31–40 gld/m²	41–50 gld/m²	51 of meer gld/m²	Totaal (=100%)	Gemiddeld tarief per m² box
	%						abs.	gld
Groningen	17	58	25	–	–	–	12	18,00
Friesland	17	27	34	15	–	7	59	25,25
Drenthe	–	–	67	33	–	–	3	29,67
Overijssel	28	21	34	7	10	–	29	21,66
Gelderland	24	36	24	12	–	4	25	19,68
Utrecht	10	19	38	33	–	–	42	25,36
Noord-Holland	14	30	27	20	6	2	83	24,00
Zuid-Holland	27	26	23	11	7	7	90	24,62
Zeeland	–	33	21	25	17	4	24	29,96
Noord-Brabant	36	30	21	–	9	3	33	18,61
Limburg	24	10	33	24	10	–	21	24,19
Z.IJ.-Polders	–	33	33	33	–	–	6	27,00
Nederland	19	27	28	16	5	4	427	23,87

Tabel 39. Watersportaccommodaties naar seizoenstarieven voor een zomerligplaats per m² box naar grootteklasse, 1981

	1–10 gld/m²	11–20 gld/m²	21–30 gld/m²	31–40 gld/m²	41–50 gld/m²	51 of meer gld/m²	Totaal (=100%)	Gemiddeld tarief per m² box
	%						abs.	gld
20– 50 ligplaatsen	33	29	21	10	1	6	72	20,74
51–100 ligplaatsen	29	27	23	13	5	4	105	22,15
101–150 ligplaatsen	18	22	28	23	7	2	60	24,70
151–200 ligplaatsen	11	33	30	19	6	2	54	24,30
201–250 ligplaatsen	6	40	31	11	6	6	35	25,00
251–350 ligplaatsen	18	32	23	18	5	5	44	25,18
351–500 ligplaatsen	–	22	43	17	17	–	23	27,96
501 en meer	–	10	55	26	6	3	31	29,19
Onbekend	67	–	33	–	–	–	3	15,67
Totaal	19	27	28	16	5	4	427	23,87

Tabel 40. Watersportaccommodaties naar gebruik van de verhuurvoorwaarden van HISWA, ANWB en KNWV en beherende instantie, 1981

	Maakt gebruik van verhuurvoorwaarden van HISWA, ANWB en KNWV	Maakt geen gebruik van verhuurvoorwaarden van HISWA, ANWB en KNWV	Totaal (=100%)
	%		abs.
Rijk	0	100	5
Intergemeentelijk orgaan	33	67	9
Gemeente	3	97	69
Commissie ex art. 61	25	75	4
Stichting	23	77	57
Vereniging	14	86	248
Particulier/Eenmanszaak	39	61	273
NV/BV	63	38	112
Totaal	30	70	777

Tabel 41. Verhuurde ligplaatsen en watersportaccommodaties naar grootteklasse en provincie, 1980

	Accommodaties met . . . ligplaatsen						Totaal (=100%)	
	20–100		101–250		251 en meer			
	accommodaties	ligplaatsen	accommodaties	ligplaatsen	accommodaties	ligplaatsen	accommodaties	ligplaatsen
	%						abs.	
Groningen	50	15	28	35	22	50	20	2 115
Friesland	49	17	33	36	17	48	126	14 927
Drenthe	x	x	x	x	x	x	9	1 288
Overijssel	63	34	26	36	10	30	52	5 108
Gelderland	32	9	42	39	26	52	50	7 732
Utrecht	50	17	35	42	15	43	79	8 555
Noord-Holland	50	21	38	39	12	39	140	17 597
Zuid-Holland	59	28	32	37	10	36	183	19 912
Zeeland	33	8	30	20	36	72	33	7 276
Noord-Brabant	44	17	31	31	26	51	46	6 001
Limburg	45	12	22	17	33	71	31	5 519
Z.IJ.-Polders	x	x	x	x	x	x	8	1 637
Nederland	50	19	33	35	17	46	777	91 667

Tabel 42. Watersportaccommodaties die ligplaatsen aan passanten verhuren en gebruik van deze ligplaatsen naar toeristengebied, 1980

	Aantal accommodaties met voor passanten gereserveerde ligplaatsen	Gereserveerde ligplaatsen voor passanten	Aantal accommodaties die ligplaatsen aan passanten verhuurd hebben	Aangekomen boten van passanten per accommodatie[1]	Aantal overnachtingen van passanten per accommodatie[2]	Gemiddelde verblijfsduur per passant[3]
						nachten
Waddeneilanden	3	275	4	3 217	8 764	2,0
Noordzee badplaatsen	5	76	10	1 064	2 070	1,9
IJsselmeerkust	21	497	60	1 507	2 422	1,5
Deltagebied	44	854	77	857	1 607	1,8
Meren in Groningen, Friesland en NW-Overijssel	54	1 042	86	706	1 391	1,7
Hollands-Utrechtse meren	56	866	99	56	183	2,5
Utrechtse heuvelrug en 't Gooi	2	5	5	18	70	2,1
Veluwe en Veluwerand	7	178	9	459	697	1,4
Gelders rivierengebied	15	154	18	171	305	1,6
Achterhoek	10	211	14	214	352	1,6
Twente, Salland en Vechtstreek	4	72	10	209	409	2,0
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	7	200	10	252	293	1,1
West- en midden-Brabant	12	223	21	521	478	1,4
Oost-Brabant, Noord- en midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	15	104	24	152	311	2,1
Zuid-Limburg	2	4	4	193	415	1,5
Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland), Den Haag (excl. Scheveningen) en Utrecht	13	75	33	247	362	1,5
Overig Nederland	43	383	83	223	342	1,5
Nederland	313	5 219	567	546	966	1,7

[1] Berekend over 488 accommodaties.
[2] Berekend over 474 accommodaties.
[3] Berekend over 451 accommodaties.

Tabel 43. Bezettingsgraad in watersportaccommodaties naar toeristengebied, 1980

	Accommodaties		Ligplaatsen		
	totaal	bezettingsgraad bekend	totaal	vast verhuurd	bezettingsgraad
Waddeneilanden	4	3	490	297	61
Noordzee badplaatsen	16	16	2 221	1 912	86
IJsselmeerkust	68	68	15 391	11 255	73
Deltagebied	96	95	18 501	15 637	85
Meren in Groningen, Friesland en NW-Overijssel	126	123	18 642	14 766	79
Hollands-Utrechtse meren	162	155	22 124	17 866	81
Utrechtse heuvelrug en 't Gooi	5	5	338	260	77
Veluwe en Veluwerand	12	12	2 492	2 265	91
Gelders rivierengebied	19	19	2 887	2 429	84
Achterhoek	14	14	2 985	2 023	68
Twente, Salland en Vechtstreek	12	12	1 486	1 242	84
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	15	14	1 974	1 357	69
West- en Midden-Brabant	27	27	4 199	3 361	80
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	29	29	6 198	5 287	85
Zuid-Limburg	6	6	575	515	90
Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland) Den Haag (excl. Scheveningen) en Utrecht	51	50	5 241	4 533	86
Overig Nederland	115	111	13 470	10 619	79
Nederland	777	759	119 214	95 624	80

Tabel 44. Watersportaccommodaties naar beherende instantie en toeristengebied, 1981

	Rijk	Inter-gemeente-lijk orgaan	Gemeente	Commissie ex. art. 61	Stichting	Vereniging	Particu-lier Eenmans-zaak	NV/BV	Totaal
Waddeneilanden	1	–	–	–	1	2	–	–	4
Noordzee badplaatsen	–	–	3	–	1	9	1	2	16
IJsselmeerkust	2	–	13	2	8	21	15	7	68
Deltagebied	–	2	21	–	4	43	12	14	96
Meren in Groningen, Friesland en NW-Overijssel	–	–	10	1	16	13	66	20	126
Hollands-Utrechtse meren	1	3	3	1	2	20	96	36	162
Utrechtse heuvelrug en 't Gooi	–	–	1	–	–	2	2	–	5
Veluwe en Veluwerand	–	–	–	–	2	4	6	–	12
Gelders rivierengebied	–	–	1	–	1	8	3	6	19
Achterhoek	–	1	–	–	–	3	6	4	14
Twente, Salland en Vechtstreek	–	–	–	–	2	6	4	–	12
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	–	1	1	–	–	4	7	2	15
West- en midden-Brabant	–	1	5	–	–	15	5	1	27
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	–	–	2	–	3	12	10	2	29
Zuid-Limburg	–	–	1	–	1	4	–	–	6
Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland) den Haag (excl. Scheveningen) en Utrecht	–	–	2	–	1	30	13	5	51
Overig Nederland	1	1	6	–	15	52	27	13	115
Nederland	5	9	69	4	57	248	273	112	777

Tabel 45. Vast verhuurde zomerligplaatsen in watersportaccommodaties naar herkomst huurders en toeristengebied, 1980

	Huurders afkomstig uit:					Totaal
	eigen provincie	over Nederland	Bondsrepubliek Duitsland	België	overige landen	
	%					
Waddeneilanden	97	3	–	–	–	100
Noordzee badplaatsen	76	7	1	15	1	100
IJsselmeerkust	60	26	13	0	0	100
Deltagebied	64	20	5	11	0	100
Meren in Groningen, Friesland en NW-Overijssel	59	33	8	0	0	100
Hollands-Utrechtse meren	67	30	3	0	0	100
Utrechtse heuvelrug en 't Gooi	100	–	–	–	–	100
Veluwe en Veluwerand	81	16	3	–	–	100
Gelders rivierengebied	48	50	1	1	0	100
Achterhoek	67	14	20	–	–	100
Twente, Salland en Vechtstreek	89	9	2	–	–	100
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	76	23	1	–	–	100
West- en Midden-Brabant	91	6	2	1	–	100
Oost-brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	38	15	45	2	0	100
Zuid-Limburg	92	1	4	3	–	100
Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland), Den Haag (excl. Scheveningen) en Utrecht	94	4	0	0	1	100
Overig Nederland	90	9	1	0	–	100
Nederland	68	22	7	2	0	100

Tabel 46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente

	Watersport-accommodaties	Capaciteit	Boten op vaste zomerligplaatsen			
			Binnen watersport-accommodaties 1980	Buiten watersportaccommodaties 1981		Totaal
				op concentratie-punten	verspreid liggend	
Provincie:						
Groningen						
Adorp					4	4
Aduard				10	4	14
Bedum	1	75	x		4	x
Bellingwedde	1	120	x	43	5	x
Bierum					25	25
Delfzijl	1	120	x			x
Eenrum	1	20	x			x
Ezinge	1	30	x		33	x
Finsterwolde	1	60	x			x
Groningen	2	256	x	314		x
Haren	3	578	585	239		824
Hoogezand-Sappemeer	4	1 199	799			799
Loppersum					23	23
Marum					1	1
Muntendam					2	2
Nieuweschans					9	9
Oosterbroek	1	100	x		6	x
Oldehove	1	50	x			x
Stadskanaal					30	30
Oude Pekela				97		97
Scheemda					8	8
Slochteren	3	666	504			504
Termunten	1	30	x			x
Ulrum	3	431	410			410
Vlagtwedde					5	5
Warffum					9	9
Winschoten				12		12
Zandt, 't					8	8
Zuidhorn					5	5
Totaal	24	3 735	2 892	715	181	3 788
Friesland						
Achtkarspelen					108	108
Ameland				22		22
Baarderadeel					20	20
Bolsward	1	20	x		66	x
Dantumadeel				185	16	201
Dokkum	1	26	x		75	x
Doniawerstal	10	1 325	1 118	389	2	1 509
Ferwerderadeel	1	35	x	14		x
Franeker	1	90	x		64	x
Franekeradeel					4	4
Gaasterland	2	236	x	183	4	x
Harlingen	4	333	256	12	50	318
Haskerland	4	1 007	848	80	20	948
Heerenveen	3	726	590	22	217	829
Hemelumer Oldeferd	4	834	682	525	134	1 341
Hennaarderadeel				30	15	45
Hindeloopen	2	420	x	92	8	x
Idaarderadeel	12	1 900	1 752	340	6	2 098
Kallumerland c.a.	1	380	x	158		x
Leeuwarden	3	1 297	827	243	50	1 120
Leeuwarderadeel				15	6	21
Lemsterland	11	1 510	1 263	57	80	1 400
Oostdongeradeel	1	320	x			x
Ooststellingwerf					20	20
Rauwerderhem	4	464	295	10		305
Schiermonnikoog				20		20
Sloten	1	220	x			x
Smallingerland	3	407	334	1 640	35	2 009
Sneek	11	1 468	1 332	178	227	1 737
Stavoren	3	738	565	4		569
Terschelling	2	290	x			x
Tietjerksteradeel	11	1 519	1 413	910	27	2 350
Utingeradeel	11	1 111	1 044	567	150	1 761
Vlieland	1	180	x			x
Westdongeradeel					7	7
Weststellingswerf	4	343	205	18	50	273
Wonneradeel	3	175	131	20		151
Workum	6	992	485	40	110	635
Wymbritseradeel	14	1 731	1 415	1 202	608	3 225
IJlst	2	57	x	6		x
Totaal	137	20 154	16 313	6 982	2 179	25 474

Tabel 46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente (vervolg)

	Watersport-accommodaties	Capaciteit	Boten op vaste zomerligplaatsen			
			Binnen watersport-accommodaties 1980	Buiten watersportaccommodaties 1981		Totaal
				op concentratie-punten	verspreid liggend	
Drenthe						
Assen					7	7
Eelde				28		28
Emmen					5	5
Meppel	2	175	x	50		x
Roden	3	600	x		35	x
Zuidlaren	4	1 170	799			799
Totaal	9	1 945	1 345	78	47	1 470
Overijssel						
Almelo	1	136	x			x
Deventer	2	340	x	8	8	x
Enschede	2	170	x			x
Genemuiden	1	156	x	25	8	x
Hasselt	2	465	x	14		x
Hengelo	1	85	x			x
Kampen	8	979	793	223	23	1 039
Noordoostpolder	1	60	x			x
Ommen					13	13
Steenwijk	1	80	x		42	x
Urk	1	35	x			x
IJsselmuiden	1	55	x	134		x
Zwartsluis	4	1 129	610		50	660
Zwolle	4	535	503	160		663
Brederwiede	27	3 010	2 613	850	400	3 659
IJsselham	1	50	x	220		x
Totaal	57	7 285	5 823	1 634	544	8 001
Gelderland						
Ammerzoden	1	115	x			x
Angerlo	5	1 336	795			795
Appeltern	3	490	401	18	39	458
Arnhem	2	195	x			x
Batenburg	1	48	x	10		x
Brakel	1	40	x			x
Buren	1	120	x			x
Culemborg	1	400	x			x
Doesburg	3	675	472			472
Doetinchem	1	150	x			x
Duiven				30		30
Elburg	2	455	x			x
Geldermalsen	1	180	x			x
Harderwijk	2	688	x	15		x
Hedel	1	26	x			x
Heerde	1	86	x			x
Heerewaarden	1	175	x		2	x
Herwen en Aerdt	1	215	x	205	6	x
Heumen	1	110	x			x
Hummelo en Keppel	1	245	x	40		x
Lienden				50	2	52
Maasdriel	3	490	485	110	40	635
Maurik	1	200	x	12	10	x
Millingen a/d Rijn				11		11
Nijkerk	1	290	x		20	x
Putten	1	596	x			x
Renkum	1	50	x			x
Rheden	1	110	x			x
Steenderen	1	310	x			x
Tiel	1	56	x			x
Wageningen	1	180	x			x
Wamel	1	55	x	6	31	x
Westervoort	1	45	x	16		x
Wijchen	2	485	x			x
Zaltbommel	1	43	x			x
Zutphen	2	159	x			x
Nunspeet	4	985	920			920
Totaal	52	9 803	7 961	523	150	8 634

Tabel 46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente (vervolg)

	Watersport-accommodaties	Capaciteit	Boten op vaste zomerligplaatsen			
			Binnen watersport-accommodaties 1980	Buiten watersportaccommodaties 1981		Totaal
				op concentratie-punten	verspreid liggend	
Utrecht						
Abcaude	4	686	611	20		631
Amersfoort	3	173	159		7	166
Baarn	2	206	x			x
Breukelen	13	1 915	1 166	687	460	2 313
Bunschoten	3	1 040	770	100	80	950
Eemnes	3	260	255	235		490
Harmelen					7	7
Loenen	2	547	x		70	x
Loosdrecht	38	5 677	5 107	1 595	530	7 232
Maarssen	2	110	x	100	9	x
Montfoort	1	20	x			x
Utrecht				393		393
Vinkeveen-Waverveen	19	1 978	1 650	3 229	336	5 215
Vleuten-De Meern					8	8
Wilnis					67	67
Wijk bij Duurstede	1	165	x		10	x
Nieuwegein	1	70	x	24		x
Oudewater					9	9
Totaal	92	12 847	10 590	6 383	1 593	18 566
Noord-Holland						
Egmond				280		280
Aalsmeer	22	3 842	3 356	65	1 550	4 971
Akersloot	6	803	767	45		812
Alkmaar	1	20	x	310		x
Amstelveen	2	122	x			x
Amsterdam	35	3 882	3 510	4 032		7 542
Andijk	1	210	x			x
Graft-De Rijp	1	45	x			x
Anna Paulowna	1	55	x	72		x
Barsingerhorn	1	31	x			x
Bennebroek					6	6
Bergen				90		90
Broek in Waterland				30	50	80
Callantsoog				14		14
Castricum				30		30
Diemen	1	42	x			x
Edam-Volendam	2	158	x	10		x
Enkhuizen	2	892	x	56		x
's-Graveland,	9	748	687		11	698
Haarlem	7	778	682	12	400	1 094
Haarlemmerliede en Spaarwoude	4	410	405	15		420
Haarlemmermeer	1	110	x		250	x
Harenkarspel					8	8
Heemstede	2	86	x			x
Helder, Den	5	560	512	9	356	877
Hilversum	1	87	x		20	x
Hoorn	2	813	x	10		x
Huizen	2	1 276	x			x
Ilpendam	1	69	x			x
Katwoude	2	258	x			x
Niedorp	1	178	x		6	x
Landsmeer	2	174	x	14		x
Langedijk					225	225
Marken	1	57	x	50		x
Medemblik	2	199	x			x
Monnickendam	5	1 714	1 606		10	616
Muiden	2	234	x	15		x
Nederhorst den Berg	4	534	377	30	200	607
Oostzaan				29		29
Opmeer					27	27
Ouder-Amstel					100	100
Purmerend	1	35	x	30		x
Schagen	1	70	x			x
Schoorl	1	50	x			x
Sint Pancras					19	19
Texel	1	200	x	81		x
Uitgeest	5	1 711	1 738	15		1 753
Uithoorn				20		20
Velsen	1	110	x			x
Weesp	3	346	319		250	569

Tabel 46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente (vervolg)

	Watersport-accommodaties	Capaciteit	Boten op vaste zomerligplaatsen			
			Binnen watersport-accommodaties 1980	Buiten watersportaccommodaties 1981		Totaal
				op concentratie-punten	verspreid liggend	
Wervershoof				40		40
Wieringen	2	435	x	15		x
Wieringermeer	1	30	x			x
Wormer	2	370	x	76		x
Zandvoort				250		250
Zeevang					16	16
Zaanstad	13	2 230	1 727	175	250	2 152
Stede Broec	1	83	x			x
Wester-Koggenland					70	70
Totaal	160	24 057	21 081	5 920	3 824	30 825
Zuid-Holland						
Aar ter	1	85	x	10		x
Alblasserdam	2	130	x		25	x
Alkemade	12	1 776	1 560	35	300	1 895
Alphen a/d Rijn					180	180
Ammerstol					5	5
Arkel	1	108	x		39	x
Barendrecht	1	195	x	35	15	x
Bergambacht					15	15
Bergschenhoek				5		5
Bleiswijk	3	185	156		15	171
Boskoop	1	48	x			x
Brielle	9	1 452	1 340	19		1 359
Capelle a/d IJssel	1	510	x			x
Delft				155	36	191
Dirksland	1	335	x			x
Dordrecht	15	1 846	1 805	81	80	1 966
Giessenburg				15		15
Goedereede	2	124	x			x
Gorinchem	4	411	276	150		426
Goudriaan					6	6
Goudswaard	1	41	x	28		x
Gravendeel,'s-					5	5
Gravenhage, 's-	3	535	408	254		662
Hardinxveld-Giessendam	4	286	216	14	2	232
Hanerwoude					25	25
Heinenoord				19		19
Hellevoetssluis	6	1 720	1 720	37		1 757
Heukelum	1	64	x		22	x
Hillegom					25	25
Katwijk	1	245	x	73		x
Kedichem				10	22	32
Krimpen a/d Lek	1	75	x			x
Krimpen a/d IJssel	1	62	x			x
Leerdam	1	117	x		15	x
Leiden	1	172	x		900	x
Leiderdorp	2	582	x	16		x
Leidschendam	3	350	155	10	145	310
Leimuiden	2	515	x	134	130	x
Lekkerkerk					50	50
Lexmond	1	30	x			x
Lier, De	1	77	x			x
Lisse	2	321	x		23	x
Maasdam	3	103	103			103
Maasland	1	110	x		65	x
Maassluis	1	136	x		80	x
Meerkerk					50	50
Middelharnis	2	190	x	17		x
Monster				15		15
Mijnsheerenland	2	220	x			x
Nieuw-Beijerland				17		17
Bernisse	2	387	x			x
Nieuwkoop	13	1 423	1 301	102	530	1 933
Nieuw-Lekkerland	2	135	x		6	x
Noordeloos					15	15
Noordwijk	1	120	x	100	26	x
Numansdorp	1	180	x			x
Oegstgeest	3	390	323		8	331
Oostflakkee	1	110	x			x
Ottoland					6	6
Oud-Beijerland	1	56	x			x

Tabel 46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente (vervolg)

	Watersport-accommodaties	Capaciteit	Boten op vaste zomerligplaatsen			
			Binnen watersport-accommodaties 1980	Buiten watersportaccommodaties 1981		Totaal
				op concentratie-punten	verspreid liggend	
Papendrecht	1	70	x			x
Poortugaal	1	40	x			x
Puttershoek	1	40	x			x
Reeuwijk	10	796	773	85	2 100	2 958
Rhoon	1	480	x			x
Ridderkerk	1	78	x			x
Rotterdam	30	2 578	2 378	225	600	3 203
Ronenburg	1	75	x	40		x
Rijnsaterwoude	2	296	x		25	x
Rijnsburg	1	130	x			x
Sassenheim	1	420	x			x
Schiedam	3	192	192	59		251
Schipluiden	1	70	x		18	x
Schoonhoven	2	196	x			x
Sliedrecht	2	254	x	30		x
Spijkenisse	1	171	x		5	x
Westvoorne	2	530	x			x
Streefkerk	2	160	x		9	x
Strijen	1	330	x			x
Vianen	1	90	x			x
Vlaardingen	8	842	743		12	755
Voorburg					8	8
Voorschoten	1	109	x			x
Warmond	19	2 010	1 753	133		1 886
Wassenaar	2	70	x	49	5	x
Wateringen				40	34	74
Westmaas	1	93	x			x
Woerden	1	155	x		23	x
Woubrugge	5	608	461	566		1 627
Zevenhoven				55	5	60
Zevenhuizen	1	338	x		18	x
Zuid-Beijerland	1	63	x		6	x
Zwijndrecht				45		45
Totaal	221	27 241	24 029	2 678	5 734	32 441
Zeeland						
Arnemuiden	2	570	x	60		x
Borsele	1	27	x			x
Brouwershaven	1	505	x	150		x
Bruinisse	2	850	x			x
Goes	5	1 160	1 111	74		1 185
Hontenisse				10	5	15
Hulst	1	150	x			x
Kapelle	1	80	x			x
Kortgene	2	866	x			x
Middelburg	1	250	x			x
Middenschouwen	2	830	x	21		x
Oostburg	1	494	x			x
Reimerswaal	1	310	x	40	9	x
Sas van Gent	1	99	x			x
Terneuzen	5	945	827		20	847
Tholen	3	485	450	16		466
Veere	3	1 015	585	24		609
Vlissingen	2	138	x			x
Westerschouwen	1	100	x			x
Wissenkerke	2	295	x	118		x
Zierikzee	1	280	x			x
Totaal	38	9 449	8 159	513	34	8 706
Noord-Brabant						
Aalburg	1	80	x	15	25	x
Beers	1	156	x			x
Bergen op Zoom	2	187	x	19	2	x
Breda	2	80	x			x
Cuijk en St. Agatha	1	50	x		1	x
Dinteloord en Prinsenland	3	543	498		9	507
Dussen	1	650	x			x
Eindhoven	1	309	x	37		x
Fijnaart en Heijningen	1	550	x			x
Geertruidenberg	2	142	x	139	6	x

Tabel 46. Watersportaccommodaties en pleziervaartuigen naar gemeente (slot)

	Watersport-accommodaties	Capaciteit	Boten op vaste zomerligplaatsen			
			Binnen watersport-accommodaties 1980	Buiten watersportaccommodaties 1981		Totaal
				op concentratie-punten	verspreid liggend	
Grave	1	130	x			x
's-Hertogenbosch	5	560	558	18		576
Heusden	1	260	x	150		x
Hooge en Lage Zwaluwe	2	260	x	15	31	x
Klundert	2	903	x			x
Lith	2	580	x		20	x
Made en Drimmelen	2	1 495	x	67		x
Raamsdonk	3	300	261	95	50	406
Ravenstein	1	44	x			x
Roosendaal en Nispen					28	28
Sprang-Capelle	1	27	x			x
Standdaarbuiten				10		10
Steenbergen	1	90	x	18		x
Terheijden				31		31
Tilburg	1	30	x			x
Udenhout						
Valkenswaard						
Veghel						
Veldhoven						
Vierlingsbeek				13		13
Vught	1	190	x			x
Waalwijk	2	355	x	12		x
Waspik	2	420	x	11	18	x
Werkendam	5	537	352	65	140	557
Willemstad	1	260	x			x
Woudrichem	1	160	x	43		x
Zevenbergen	1	59	x			x
Totaal	49	9 407	7 612	758	330	8 700
Limburg						
Beesel				82		82
Bergen	1	450	x			x
Eijsden	2	90	x	90		x
Gennep	1	50	x			x
Haelen					7	7
Herten	2	550	x	65		x
Hoensbroek						
Horn	2	80	x			x
Kessel	2	230	x			x
Linne	1	22	x	18		x
Maasbracht				45		45
Maastricht	5	510	454			454
Meijel					2	2
Mook	3	637	496			496
Neer	1	45	x			x
Ohé en Laak	1	350	x			x
Roermond	7	2 260	1 866		3	1 869
Stevensweert	1	655	x		10	x
Swalmen	1	160	x	30		x
Thorn	1	65	x			x
Venlo	1	260	x			x
Wessem	1	500	x			x
Meerlo-Wanssum	1	100	x	10		x
Totaal	34	7 014	6 157	340	22	6 519
Z.IJ.Polders						
Lelystad	2	770	419[1]		20	439
Zuidelijke IJsselmeerpolders	3	1 863	1 069			1 069
Dronten	5	979	930	63		993
Totaal	10	3 612	2 418	63	20	2 501

Aanhangsels

Aanhangsel 1. Begeleidende brief en vragenlijstonderzoek watersportaccommodaties

centraal bureau voor de statistiek

hoofdafdeling
Sociaal-culturele
statistieken

Aan de beherende instanties van de watersportaccommodaties in Nederland

uw brief van:

ons nummer:
02-81-S-S5

bijl.: 1

onderwerp:
onderzoek watersport-accommodaties 1981

voorburg/~~heerlen~~, februari 1981

M.,

Het Centraal Bureau voor de Statistiek verzamelt regelmatig gegevens over accommodaties die op een of andere wijze een functie vervullen in de vrijetijdsbesteding van de Nederlandse bevolking.

Onder meer zijn onderzoeken ingesteld onder culturele en sociaal-culturele accommodaties, sport-, zwem- en kampeeraccommodaties. De resultaten van deze onderzoeken beogen onder meer inzicht te verschaffen in capaciteit, inrichting en gebruik van deze voorzieningen.

In aansluiting op de genoemde onderzoeken is thans een onderzoek naar de Nederlandse watersportaccommodaties in voorbereiding in welk kader medio 1980 de adressen van deze accommodaties via de gemeentelijke administraties zijn geïnventariseerd.

Inmiddels is in overleg met een aantal gebruikers gewerkt aan het opstellen van de vragenlijst. De door het onderzoek te verkrijgen informatie wordt gebruikt bij beleids- en planningswerkzaamheden van instanties zoals ministeries, planologische diensten en gemeentes; daarnaast maken adviserende en koepelorganisaties zoals de A.N.W.B., het K.N.W.V., de HISWA, de RECRON en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ook veelvuldig gebruik van de onderzoeksresultaten. Door bij het eerder bedoelde overleg een aantal van de zojuist genoemde instanties te betrekken is de informatieverzameling zoveel mogelijk op de behoefte aan informatie afgestemd.

In de opgaven, die de gemeenten verleden jaar hebben gedaan, kwam ook het adres van de door U beheerde accommodatie voor. Gezien het belang van de uitkomsten van dit onderzoek voor zowel overheid als particuliere instanties doe ik dan ook een dringend beroep op Uw medewerking aan dit onderzoek. De door U verstrekte gegevens zullen nooit op zodanige wijze worden gepubliceerd dat daaruit conclusies kunnen worden getrokken ten aanzien van de exploitatie van Uw accommodatie.

Mochten er bij het invullen van het formulier vragen rijzen, dan kunt U zich wenden tot de heer L. Engberts van de hoofdafdeling Sociaal-culturele statistieken van ons Bureau, tel. 070 - 69 43 41, tst. 2507.

U wordt verzocht de vragenlijst vóór 2 maart a.s. in de bijgevoegde portvrije retourenveloppe terug te zenden.

Bij voorbaat dank ik U voor Uw medewerking aan dit onderzoek.

Hoogachtend,

De Directeur Sociale statistieken,

(Drs. L.J.S. DE JONGE)

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK
hoofdafdeling S5 — Sociaal-culturele statistieken
Prinses Beatrixlaan 428, Voorburg
tel. (070) 694341, toestel 2507

ENQUETE WATERSPORTACCOMMODATIES 1981

Voor dienstgebruik	
BI	
GA	
VN	

Wilt U bij eventuele correspondentie het *boven* het adres opgenomen codenummer volledig vermelden?

S.v.p. voor 2 maart 1981 in bijgaande dienstenveloppe terugzenden.

Indien het adresetiket niet (meer) het juiste *correspondentieadres* omvat, wilt U dan hieronder het juiste *correspondentieadres* vermelden.

Naam: _____

Straat: _____ nr.: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Als het adresetiket niet het adres van *vestiging* van accommodatie omvat, wilt U dan hieronder het *vestigingsadres* vermelden.

Naam: _____

Straat: _____ nr.: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Deze vragenlijst bestaat uit een A-, een B- en een C-gedeelte.
Het A-gedeelte bevat vragen van algemene aard die als standaard gelden voor alle accommodaties op sportief, recreatief, sociaal-cultureel en cultureel gebied. Vandaar dat een aantal vragen U wellicht wat algemeen of minder van toepassing zullen voorkomen. Het is voor het CBS van groot belang dat U probeert deze vragen zo nauwkeurig mogelijk te beantwoorden. De vragen in het B- en C-gedeelte van de vragenlijst zijn specifiek gericht op watersportaccommodaties.

Een * bij een vraag verwijst naar de korte toelichting die bij een vraag wordt gegeven.

A

De vragen in de onderstaande vragenlijst hebben betrekking op de totale door U(w instantie) beheerde accommodatie. Wilt U de van toepassing zijnde antwoorden invullen/aankruisen?

1. Wat voor type instanties zijn eigenaar en beheerder van de accommodatie?

	Eigenaar	Beherende instantie
Rijk	☐	☐
Provincie	☐	☐
Intergemeentelijk orgaan (bijv. Recreatieschap)	☐	☐
Gemeente	☐	☐
Commissie ex art. 61 Gemeentewet	☐	☐
Stichting	☐	☐
Vereniging	☐	☐
Particulier/Eenmanszaak	☐	☐
NV/BV	☐	☐
Kerkgenootschap	☐	☐
Ander, t.w. _____	☐	☐
_____	☐	☐

2. Wanneer is de accommodatie in gebruik genomen voor de huidige functie?

☐ voor 1945
☐ 1945–1954
☐ 1955–1959
☐ 1960–1964
☐ 1965–1969
☐ 1970–1974
☐ later nl. 19___

3. Heeft de accommodatie een verbouwing/verandering ondergaan die de gebruikswaarde ervan voor de huidige funktie heeft vergroot (geen normaal "groot" onderhoud)?

☐ geen verandering
☐ voor 1945
☐ 1945–1954
☐ 1955–1959
☐ 1960–1964
☐ 1965–1969
☐ 1970–1974
☐ later nl. 19___

4. Beschikt de accommodatie over parkeergelegenheid voor auto's op eigen terrein?

☐ ja
☐ neen

Zo ja, wat is de capaciteit?

☐ minder dan 50 nl.___plaatsen
☐ 50–149 plaatsen
☐ 150–249 plaatsen
☐ 250–499 plaatsen
☐ 500– 999 plaatsen
☐ 1 000–1 499 plaatsen
☐ 1 500–2 499 plaatsen
☐ 2 500 plaatsen of meer

5. Ligt de accommodatie binnen of buiten de bebouwde kom (de bebouwde kom begint daar waar het (meestal blauwe) bord met de plaatsnaam langs de weg staat)?

☐ binnen de bebouwde kom

☐ buiten de bebouwde kom

6. Is in of op de accommodatie aanwezig (meer aankruisingen mogelijk):
Indien aanwezig, wie beheert de voorziening?

	Aanwezig	In beheer bij exploitant van de accommodatie	In beheer bij anderen
geen voorziening	☐		
niet-bemand verkooppunt (automaat)	☐	☐	☐
buffet/bemand verkooppunt	☐	☐	☐
cafetaria/snackbar	☐	☐	☐
café	☐	☐	☐
kantine	☐	☐	☐
restaurant	☐	☐	☐

7. Staat de accommodatie op de definitieve monumentenlijst?

☐ ja ☐ neen

8. Kunnen rolstoelgebruikers Uw accommodatie *zonder hulp* bezoeken?

☐ ja ☐ neen

Welke van de volgende aanpassingen voor rolstoelgebruikers zijn op Uw accommodatie getroffen?

☐ geen aanpassingen

☐ obstakelvrije toegangsmogelijkheid van min. 80 cm breed (waarbij trappen, draaideuren, tourniquets e.d. vermeden kunnen worden)

☐ obstakelvrije (door)gangen en paden van min. 110 cm breed (zonder plotselinge hoogte verschillen)

☐ aangepast(e) toilet(ten)

☐ aangepast(e) lift(en)/traplift(en)

☐ andere aanpassingen nl. _____

Beschikt de accommodatie over het Internationaal Toegankelijkheidssymbool dat toegekend wordt door de Nederlandse Vereniging voor Revalidatie?

☐ ja ☐ neen

9. In onderstaand schema kunt U opgeven uit welke *voor publiek toegankelijke ruimten en/of terreinen* de door U beheerde acommodatie bestaat. Daarvoor zijn de belangrijkste kategorieën voorzieningen opgesomd. Wilt U hierbij de volgende richtlijnen in acht nemen:
   - de typen ruimten en/of terreinen waaruit Uw accommodatie bestaat aankruisen;
   - daarbij uitgaan van de INRICHTING ervan, niet van het gebruik!
   - Is één ruimte of terrein voor meerdere functies ingericht (bijv. als gymnastieklokaal tevens toneelzaal) dan deze opgeven onder nummer 22 aan het eind van deze vraag.
     Elke ruimte of terrein slechts aan één type toedelen.

De accommodatie bestaat uit de volgende ruimten/terreinen:

Aan-kruisen	Type	Toelichting
☐ 01	Museum	Permanente tentoonstelling van vaste collectie (ook in de openlucht).
☐ 02	Expositie, kunstuitleenruimte	Wisselende tentoonstellings en/of uitleenruimte, artotheek
☐ 03	Bibliotheek	Uitleenbibliotheek of -filiaal, bibliotheek van museum e.d.
☐ 04	Bioscoop, filmzaal, -huis	
☐ 05	Uitvoeringszaal voor concert, toneel, ballet e.d.	Ook openluchttheaters, aula's met tonaal, vestzaktheaters e.d.
☐ 06	Sportruimte (overdekt)	O.a. gymnastieklokalen, sportzalen en -hallen, specifieke sportaccommodaties (voor tennis, biljarten en kleine zaalsporten)
☐ 07	Sportterrein (openlucht)	Wedstrijd-/oefenvelden en -banen, trimbanen en andere openluchtsportvoorzieningen (inclusief trapveldjes)
☐ 08	Zwembad	Zwemwater in al of niet geconstrueerde bassins met toezicht, waarop varen, surfen, skieën e.d. niet zijn toegestaan
☐ 09	Ruimte voor kunstzinnige activiteiten	Creativiteitsruimte, muziek- of balletschool voor amateuristische kunstbeoefening etc.
☐ 10	Ruimte voor vormingsactiviteiten	Volkshogescholen, vormingscentra, internaten en andere voor vorming ingerichte ruimten
☐ 11	Ruimte voor peuteropvang	Crêche, peuterklas of -speelzaal, (halve) dagverblijf, sleutelcentrum
☐ 12	Voorziening voor het spelen van kinderen	Speeltuin, speelplaats met toezicht, overdekte speelruimte (niet crêche e.d.)
☐ 13	Ruimte voor ander sociaal-culturele activiteiten	Ruimten voor ontmoeting en ontspanning, vergaderingen, actie- en wijkwerk, hobbybeoefening, open bejaarden- of jongerenwerk, catechisatie e.d. al of niet met begeleiding, zoals in clubhuizen, wijkgebouwen e.d.
☐ 14	Kinderboerderij	
☐ 15	Recreatie-object	Voor recreatie aangelegd en/of ingericht terrein met recreatieplas, waarop behalve zwemmen ook andere watersport is toegestaan
☐ 16	Attractiepunt	Dierentuin, pretpark, miniatuurstad, sprookjestuin, accommodaties als de Pier, Euromast e.d.

☐ 17	Park	Ingerichte wandelgebieden; ook plantsoenen, botanische tuinen, arboreta, heemparken e.d.
☐ 18	Hertenkamp	
☐ 19	Verblijfsrecreatievoorziening	Camping, kamphuis, kampeerboerderij, jeugdherberg, conferentie-oord, bungalowpark etc. (geen hotels en jachthavens)
☐ 20	Jachthaven	Ook havens van scoutinggr., bootverhuurbedr., vaarscholen, verenigingen etc.
☐ 21	Bos en/of natuurterrein	
☐ 22	Ruimten/terreinen ingericht voor meer dan één functie (bijv. combinaties van de codes 1 t/m 21 of een van deze in combinatie met een andere inrichting, bijv. als veilinghal).	

Ruimte/terrein no.	ingericht als:	en als:	en als:
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

JACHTHAVENS (vraag A9 no. 20)

1. Is het water dat tot de jachthaven behoort:

   ☐ eigendom van de beherende instantie

   ☐ gepacht van de overheid

   ☐ gepacht van bedrijf/particulier

   ☐ anders nl. _____

2. Oppervlakte

   a. Beschikt de jachthaven over een eigen terrein op de wal?

      ☐ ja ☐ neen

      Zo ja, wat is de oppervlakte van dit "droge" gedeelte? _____ m^2

   b. Hoeveel bedraagt de oppervlakte van het "natte" gedeelte?* _____ m^2

---

* Het natte gedeelte omvat de oppervlakte nodig voor de ligplaatsen in het water, het in- en uitdraaiwater, de steigers en het toegangswater binnen de grenzen van het complex.

---

3. Capaciteit

   a. Het totaal aantal ligplaatsen in het water bedraagt: _____ (aantal)

   b. Van dit totaal aantal ligplaatsen in het water zijn ligplaatsen *uitsluitend* gereserveerd voor passanten. _____ (aantal)

   c. Het aantal ligplaatsen op het droge (bijv. jollensteiger) bedraagt: _____ (aantal)

4. Winterberging

   Is er mogelijkheid voor winterberging op de jachthaven?

   ☐ ja ☐ neen

   Zo ja, buiten in het water: _____ (aantal)

   buiten op het droge: _____ (aantal

   overdekt op het droge: _____ (aantal)

   overdekt in het water: _____ (aantal)

5.

a. Is op de accommodatie aanwezig?
Zo ja, door wie wordt de voorziening beheerd?

	ja		neen
	in beheer bij exploitant van de accommodatie	in beheer bij anderen	
trailerhelling	☐	☐	☐
hefkraan/installatie om boten van het water op de wal te brengen	☐	☐	☐
benzine/dieseldistributiepunt	☐	☐	☐
werf (nieuwbouw/reparatie)	☐	☐	☐
handel in schepen	☐	☐	☐
handel in scheepsbenodigdheden	☐	☐	☐
levensmiddelenwinkel	☐	☐	☐
wasserette	☐	☐	☐
clubgebouw	☐	☐	☐

b. Beschikt de accommodatie over:

	ja	neen
een stallingsmogelijkheid voor kano's en roeiboten	☐	☐
een stallingsmogelijkheid voor zeilplanken	☐	☐
publieke telefoon	☐	☐
oriënterende nachtverlichting	☐	☐

6. Is de accommodatie aangesloten op het openbaar waterleidingnet?

☐ ja ☐ neen

7.

a. Electriciteitsvoorziening door:
☐ openbaar electriciteitsnet
☐ eigen aggregaat
☐ geen

b. Zijn er electra-aansluitingen op de steiger?

☐ ja ☐ neen

Zo ja, aantal: _____

8. Hoe groot is, indien aanwezig, het aantal van de volgende voorzieningen voor algemeen gebruik?

waterclosets _____ (aantal)

urinoirs _____

stortplaats chemische toiletten _____

douches _____

kranen in wasgelegenheid _____

tappunten op de steigers _____

overige tappunten
(niet in de wasgelegenheid) _____

9.

a. Hoe geschiedt de behandeling van het huishoudelijke afvalwater op de accommodatie?

☐ gemeentelijke riolering

☐ lozing in de grond (via zinkput en/of gesloten unit zoals bijv. beerput)

☐ directe ongezuiverde lozing in open water

☐ lozing in open water via septictank

☐ eigen rioolwaterzuivering

☐ anders nl. _____

b. Indien de accommodatie niet is aangesloten op de gemeentelijke riolering, hoeveel bedraagt dan de afstand tot de bebouwde kom?

☐ minder dan 1 km

☐ 1 tot 3 km

☐ 3 km of meer

10. Is op het terrein de mogelijkheid aanwezig om huishoudelijk afval te deponeren?

☐ ja ☐ neen

Zo ja, op welke wijze wordt dit verwijderd?

☐ gemeentelijke ophaaldienst

☐ particuliere ophaaldienst

☐ eigen transport naar elders

☐ vuilniskuil op het terrein

☐ vuilverbranding op het terrein

☐ anders nl. _____

11. Is op het terrein een mogelijkheid voor het afgeven van afgewerkte olie en/of bilgewater?*

Zo ja, hoe wordt het ingenomen materiaal afgevoerd?

	afgifte mogelijkheid		afvoerwijze			
	ja	neen	gemeente-reiniging	particulier bedrijf	directe verbranding	anders nl.
olie	☐	☐	☐	☐	☐	_____
bilgewater*	☐	☐	☐	☐	☐	_____

* Bilgewater is het met olie verontreinigde lek- en regenwater onder in de boot

1. Aantal boten waarvoor een *vaste zomerligplaats* (eventueel in combinatie met winterberging) verhuurd resp. ter beschikking gesteld is in het afgelopen seizoen. Hierbij niet opgeven kano's, roei- en woonboten.

	in het water		op het droge	
	buiten	overdekt	buiten	overdekt
zeilboten met kajuit				
zeilboten zonder kajuit				
motorboten met kajuit				
motorboten zonder kajuit				

2. Hoeveel boten hebben hier de *afgelopen winter* gelegen?
Hierbij niet opgeven kano's, roei- en woonboten.

	in het water		op het droge	
	buiten	overdekt	buiten	overdekt
zeilboten met kajuit				
zeilboten zonder kajuit				
motorboten met kajuit				
motorboten zonder kajuit				

3. Hoeveel boten van passanten deden het afgelopen seizoen Uw accommodatie aan om er te blijven overnachten?

aantal boten: _____

Het totaal aantal bootovernachtingen* door dit aantal bedraagt:

aantal bootovernachtingen: _____

* Bijv.: indien één boot 3 overnachtingen in de haven blijft, geldt dit voor 3 overnachtingen.

4. De houders van de vaste ligplaatsen komen uit:

a. Eigen provincie _____ % (eventueel schatten)

b. Overig Nederland _____ %

c. Duitsland _____ %

d. België _____ %

e. Overige landen + _____ %

Totaal 100 %

5. Wordt bij het verhuren van ligplaatsen gebruik gemaakt van de verhuurvoorwaarden zoals deze zijn opgesteld door de HISWA, ANWB en KNWV? ("Algemene voorwaarden voor de huur en verhuur van lig- en bergplaatsen voor vaartuigen 1977")

☐ ja ☐ neen

6. Hoe wordt het (ver)huurtarief voor een vaste zomerligplaats berekend en hoeveel bedraagt dit voor het vaarseizoen 1981 (½ april–½ oktober)?

Wijze van berekening:	Bijbehorend tarief:
☐ per ligplaats	_____
☐ per box	_____
☐ per bootlengte	_____
☐ boot oppervlakte	_____
☐ anders nl. _____	_____
_____	_____

7. Worden door de beherende instantie boten en/of zeilplanken verhuurd?

☐ ja ☐ neen

Zo ja, aantal zeilboten _____

aantal motorboten _____

aantal zeilplanken _____

8. Worden door de beherende instantie vaar- of plankzeillessen gegeven?

☐ ja ☐ neen

Zo ja, aantal instructievaartuigen*: _____ zeilboten

_____ motorboten

_____ zeilplanken

*Vaartuigen *alleen* bestemd voor instructie; geen vaartuigen meetellen die al in vraag 7 zijn opgegeven.

9. Is er behoefte het aantal zomerligplaatsen van de accommodatie te vergroten?

☐ ja ☐ neen

Zo ja, zijn er plannen om het aantal zomerligplaatsen van de accommodatie te vergroten?

ja ☐

In welk stadium verkeren deze plannen?

in voorbereiding ☐
ingediend bij de gemeente ☐
schriftelijk goedgekeurd door de gemeente ☐
in uitvoering ☐

Met hoeveel ligplaatsen in het water wordt de capaciteit vergroot bij realisering van deze plannen?

ligplaatsen _____

neen ☐

Wat is hiervan de reden?

financiële redenen ☐
geen ruimte voor uitbreiding aanwezig ☐
omliggende ruimte biedt wel mogelijkheden maar is niet beschikbaar ☐
omliggende ruimte wel beschikbaar maar door de overheid is geen uitbreiding toegestaan ☐
anders nl. _____ ☐

Indien de overheid de uitbreiding *wel* zou hebben toegestaan, met hoeveel ligplaatsen in het water zou de capaciteit dan zijn vergroot?

ligplaatsen _____

10. Aantal werkzame personen verbonden aan de accommodatie. Hierbij geen personen opgeven die werkzaam zijn in aan derden verpachte winkel, werf e.d.

	Full-time* aantal personen		Part-time** aantal personen
	gehele jaar	uitsluitend gehele vaarseizoen***	
eigenaar/beheerder			
medewerkende gezinsleden			
overig personeel			
vrijwilligers (bijv. leden van de watersportvereniging)			
Totaal:			

* Iemand is in full-time dienst als hij 25 uur of meer per week werkt.
** Iemand werkt part-time als hij minder dan 25 uur per week werkt.
*** Vaarseizoen van ½ april tot ½ oktober.

Met wie kan contact worden opgenomen over het invullen van de vragenlijst?

Naam: _____ Telefoon tijdens kantooruren _____ _____

Aanhangsel 2. Begeleidende brief en vragenlijst inventarisatie pleziervaartuigen

centraal bureau voor de statistiek

hoofdafdeling
Sociaal-culturele
statistieken

Aan het Gemeentebestuur

uw brief van:

ons nummer:
01292-81-S-S5

bijl.: 2

onderwerp:
inventarisatie plezier-
vaartuigen 1981

voorburg/~~heerlen~~, mei 1981

Het Centraal Bureau voor de Statistiek verzamelt regelmatig gegevens over accommodaties die op een of andere wijze een functie vervullen in de vrijetijdsbesteding van de Nederlandse bevolking.

Onder meer zijn onderzoeken ingesteld onder culturele en sociaal-culturele accommodaties, sport-, zwem- en kampeeraccommodaties. De resultaten van deze onderzoeken beogen onder meer inzicht te verschaffen in capaciteit, inrichting en gebruik van deze voorzieningen.

In aansluiting op de genoemde onderzoeken is thans een onderzoek "Watersportaccommodaties 1981" in uitvoering onder de beherende instanties van de watersportaccommodaties in Nederland. Voor dit doel zijn in 1980 de adressen van deze accommodaties via de gemeentelijke administraties geïnventariseerd.

Uit het overleg dat met een aantal gebruikers van de onderzoeksresultaten is gevoerd, is naar voren gekomen dat de behoefte aan informatie ruimer is dan via het onderzoek Watersportaccommodaties 1981 kan worden verkregen. Voor het recreatief, scheepvaartkundig en toeristisch beleid is meer inzicht nodig in het totaal aantal pleziervaartuigen dat in Nederland aanwezig is. Aangezien het onderzoek Watersportaccommodaties 1981 uitsluitend inzicht biedt in het totaal aantal pleziervaartuigen dat gelegen is binnen watersportaccommodaties, heeft het C.B.S. besloten om daarnaast per gemeente het aantal daarbuiten gelegen pleziervaartuigen te inventariseren.

Het C.B.S. verzoekt U daarom medewerking te verlenen aan deze inventarisatie. Zoudt U daartoe in de bijgevoegde vragenlijst een opgave willen doen van het aantal pleziervaartuigen die een ligplaats hebben buiten de watersportaccommodaties, die rechtstreeks door het C.B.S. worden benaderd. Een overzicht van deze laatste watersportaccommodaties in Uw gemeente is eveneens als bijlage ingesloten. Deze adreslijst kunt U behouden.

Gaarne ontvangt het C.B.S. de ingevulde vragenlijst voor 1 juli a.s. van U terug. Ook wanneer in Uw gemeente zich geen pleziervaartuigen buiten watersportaccommodaties bevinden, wordt U verzocht de vragenlijst te retourneren. Voor terugzending kunt U gebruik maken van bijgevoegde portvrije retourenveloppe.

Nadere inlichtingen over een en ander kunt U desgewenst krijgen bij de afdeling Toerisme en vrijetijdsbesteding van ons Bureau, tel. (070) - 69 43 41, toestel 2507.

Voor Uw medewerking in deze wil ik U bij voorbaat hartelijk dankzeggen.

Het Hoofd der hoofdafdeling
Sociaal-culturele statistieken,

(Drs.B.KORSTANJE)

centraal bureau voor de statistiek
hoofdafdeling S5, sociaal-culturele statistieken
prinses beatrixlaan 428, postbus 959, 2270 AZ voorburg
telefoon 070 - 69 43 41, toestel 2507

Inventarisatie pleziervaartuigen gelegen BUITEN watersportaccommodaties

(naar de toestand op 15 juni 1981).

nr. _____

Gaarne vóór 1 juli a.s. in bijgaande dienstenveloppe terugzenden.

1. Algemene gegevens

A. Gemeente: _____ Afd./dienst: _____

B. Naam en functie van de ambtenaar, die de invulling van deze vragenlijst heeft verzorgd:

Naam: _____

Functie: _____

Telefoonnummer (tijdens kantooruren): _____ Toestel: _____

1. Zijn er in Uw gemeente concentraties van vaste ligplaatsen van minimaal 10 pleziervaartuigen bij de volgende typen concentratiepunten:

1. Kampeerbedrijven (tenten, caravans, bungalows en zomerhuizen) en complexen tweede woningen. ☐ ja ☐ neen

2. Zeilscholen en verhuurbedrijven. ☐ ja ☐ neen

3. Overige concentraties. ☐ ja ☐ neen

Indien U een of meerdere keren ja hebt aangekruist, wilt U dan het schema op de achterzijde van dit formulier invullen door voor ieder bedrijf of complex de naam van het vaarwater waaraan het gelegen is op te geven, het bedrijf of complex van de bijbehorende type-aanduiding te voorzien en tevens het totaal aantal aanwezige pleziervaartuigen aan te geven, onderverdeeld in de volgende categorieën:

- zeilboten
- motorboten

2. Indien er in Uw gemeente concentraties van vaste ligplaatsen met minder dan 10 pleziervaartuigen en/of elders verspreid liggende pleziervaartuigen aanwezig zijn, kunt U dan aangeven hoeveel zeil- en motorboten daar in totaal liggen?

	Aantal
zeilboten	
motorboten	

R.83-S5-81

Schema behorend bij vraag 1.

Gemeente: _____

Concentratiepunt(en) van minimaal 10 pleziervaartuigen			Aantal pleziervaartuigen per concentratiepunt	
Naam van het bedrijf of complex	Type 1)	Situering 2)	zeilboten	motorboten

1) Type 1: Kampeerbedrijven en complexen tweede woningen.

Type 2: Zeilscholen en verhuurbedrijven.

Type 3: Overige concentraties.

2) Naam van het vaarwater waaraan het concentratiepunt is gelegen.

TOERISTENGEBIEDEN IN NEDERLAND, 1979

gemeentelijke indeling op 1 januari 1979

1. WADDENEILANDEN

Ameland
Schiermonnikoog
Terschelling
Texel
Vlieland

2. NOORDZEEBADPLAATSEN

Bergen
Beverwijk
Bloemendaal
Callantsoog
Castricum
Domburg
Egmond
Goedereede
's-Gravenzande
Heemskerk
Den Helder
Hoek van Holland
Katwijk
Monster
Noordwijk
Noorwijkerhout
Oostburg
Oostvoorne
Rockanje
Scheveningen
Schoorl
Sluis
Valkenisse
Velsen
Vlissingen
Wassenaar
Westerschouwen
Westkapelle
Zandvoort
Zijpe

3. IJSSELMEERKUST

Andijk
Broek in Waterland
Bunschoten
Dronten
Edam
Eemnes
Enkhuizen
Genemuiden
Harderwijk
Hindeloopen
Hoorn
Huizen
Kampen
Katwoude
Marken
Medemblik
Monnickendam
Muiden
Noordoostpolder
Stavoren
Stede Broec
Urk
Venhuizen
Wervershoof

5. MEREN IN GRONINGEN, FRIESLAND EN N.W.–OVERIJSSEL

Brederwiede
Doniawerstal
Eelde
Gaasterland
Haren
Haskerland
Hemelumer Oldeferd
Hoogezand-Sappemeer
Idaarderadeel
Leek
Lemsterland
Rauwerderhem
Slochteren
Sloten
Smallingerland
Sneek
Tietjerksteradeel
Utingeradeel
Wymbritseradeel
IJlst
Zuidlaren

6. HOLLANDS–UTRECHTSE MEREN

Aalsmeer
Abcoude
Akersloot
Alkemade
Breukelen
's-Graveland
Ilpendam
Jisp
Landsmeer
Leimuiden
Loenen
Loosdrecht
Maarssen
Nederhorst den Berg
Nieuwkoop
Oostzaan
Reeuwijk
Rijnsaterwoude
Uitgeest
Vinkeveen en Waverveen
Warmond
Wormer
Woubrugge
Zevenhoven

7. UTRECHTSE HEUVELRUG EN 'T GOOI

Amerongen
Amersfoort
Baarn
de Bilt
Blaricum
Bussum
Doorn
Driebergen-Rijsenburg
Hilversum
Laren
Leersum
Leusden
Borculo
Didam
Dinxperlo
Doesburg
Doetinchem
Duiven
Eibergen
Gendringen
Gorssel
Groenlo
Hengelo Gld.
Herwen en Aerdt
Hummelo en Keppel
Lichtenvoorde
Lochem
Neede
Pannerden
Ruurlo
Steenderen
Vorden
Warnsveld
Wehl
Westervoort
Winterswijk
Wisch
Zelhem
Zevenaar
Zutphen

11. TWENTE, SALLAND EN VECHTSTREEK

Almelo
Ambt-Delden
Avereest
Bathmen
Borne
Dalfsen
Denekamp
Deventer
Diepenheim
Diepenveen
Enschede
Goor
Gramsbergen
Haaksbergen
Den Ham
Hardenberg
Hasselt
Heino
Hellendoorn
Hengelo O.
Holten
Losser
Markelo
Nieuwleusen
Oldenzaal
Olst
Ommen
Ootmarsum
Raalte
Rijssen
Stad-Delden
Staphorst
Tubbergen
Vriezenveen
Weerselo

Heeze
Helvoirt
's-Hertogenbosch
Heusden
Hilvarenbeek
Hoeven
Hoogeloon c.a.
Hooge en Lage Mierde
Huijbergen
Leende
Liempde
Lieshout
Lith
Loon op Zand
Luyksgestel
Mierlo
Moergestel
Nieuw-Ginneken
Nistelrode
Nuenen c.a.
Nuland
Oirschot
Oisterwijk
Oost-, West- en Middelbeers
Oosterhout
Ossendrecht
Oudenbosch
Oud en Nieuw Gastel
Prinsenbeek
Putte
Raamsdonk
Reusel
Riethoven
Roosendaal en Nispen
Rosmalen
Rucphen
Rijsbergen
Schijndel
Sint Michielsgestel
Sint Oedenrode
Son en Breugel
Sprang-Capelle
Standdaarbuiten
Terheijden
Teteringen
Tilburg
Udenhout
Valkenswaard
Veghel
Veldhoven
Vessem c.a.
Vlijmen
Vught
Waalre
Waalwijk
Waspik
Westerhoven
Woensdrecht
Wouw
Zevenbergen
Zundert

14. OOST–BRABANT, NOORD– EN MIDDEN–LIMBURG EN RIJK VAN NIJMEGEN

Aalst-Rixtel

15. ZUID–LIMBURG

Amstenrade
Beek
Bemelen
Berg en Terblijt
Bingelrade
Bocholtz
Born
Brunssum
Bunde
Cadier en Keer
Elsloo
Eygelshoven
Eijsden
Geleen
Geulle
Grevenbicht
Gronsveld
Gulpen
Heerlen
Hoensbroek
Hulsberg
Jabeek
Kerkrade
Klimmen
Limbricht
Maastricht
Margraten
Meerssen
Merkelbeek
Mheer
Munstergeleen
Nieuwenhagen
Nieuwstadt
Noorbeek
Nuth
Obbicht en Papenhoven
Oirsbeek
Roosteren
Schaesberg
Schimmert
Schinnen
Schinveld
Simpelveld
Sint Geertruid
Sittard
Slenaken
Spaubeek
Stein
Susteren
Ubach over Worms
Ulestraten
Urmond
Vaals
Valkenburg-Houthem
Voerendaal
Wittem
Wijlre
Wijnandsrade

16. AMSTERDAM

ROTTERDAM (excl. Hoek van Holland)

's-GRAVENHAGE (excl. Scheveningen)

UTRECHT

Centraal Bureau voor de Statistiek

Toeristengebieden in Nederland, 1979

(gemeentelijke indeling op 1 januari 1979)

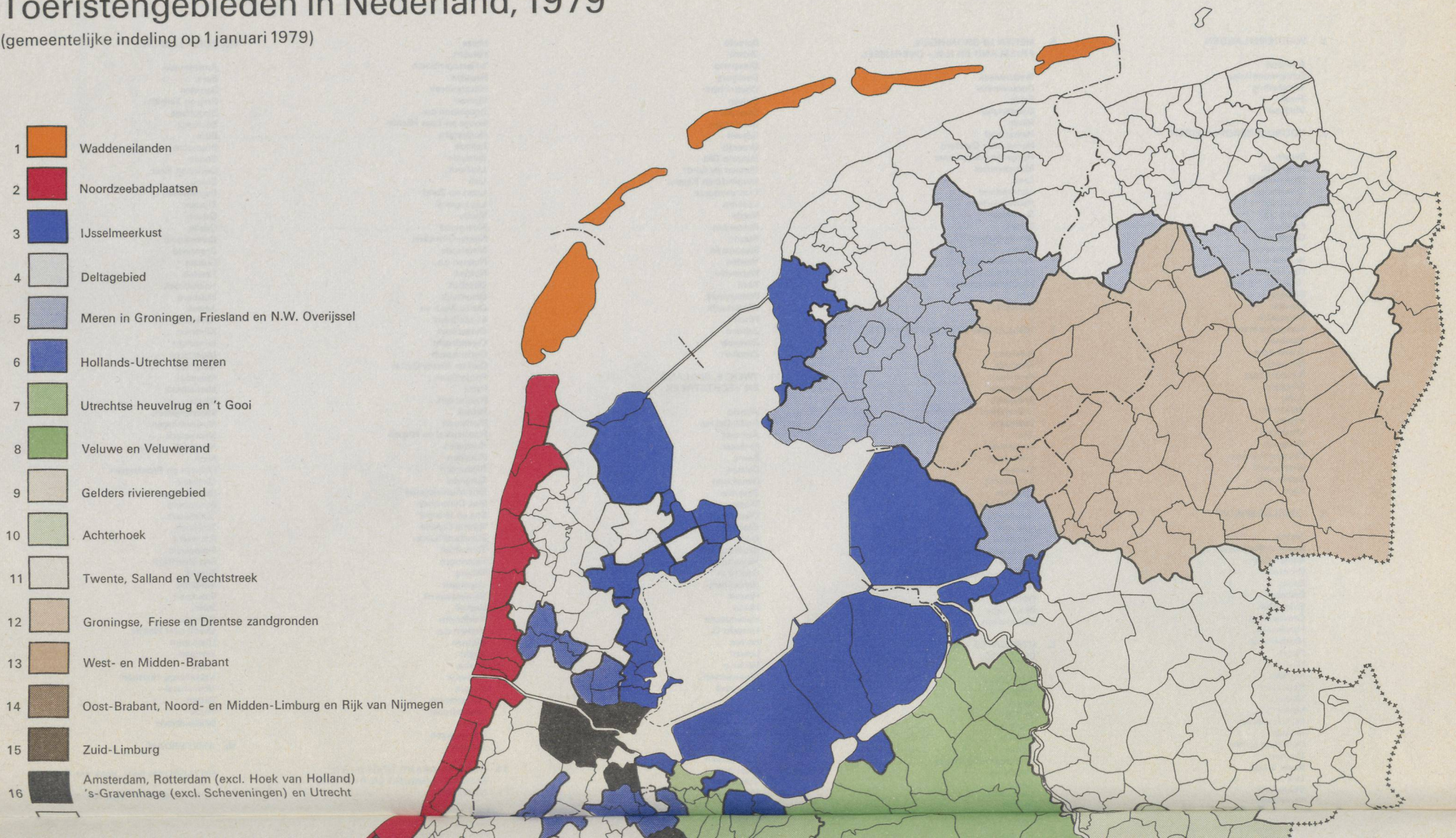

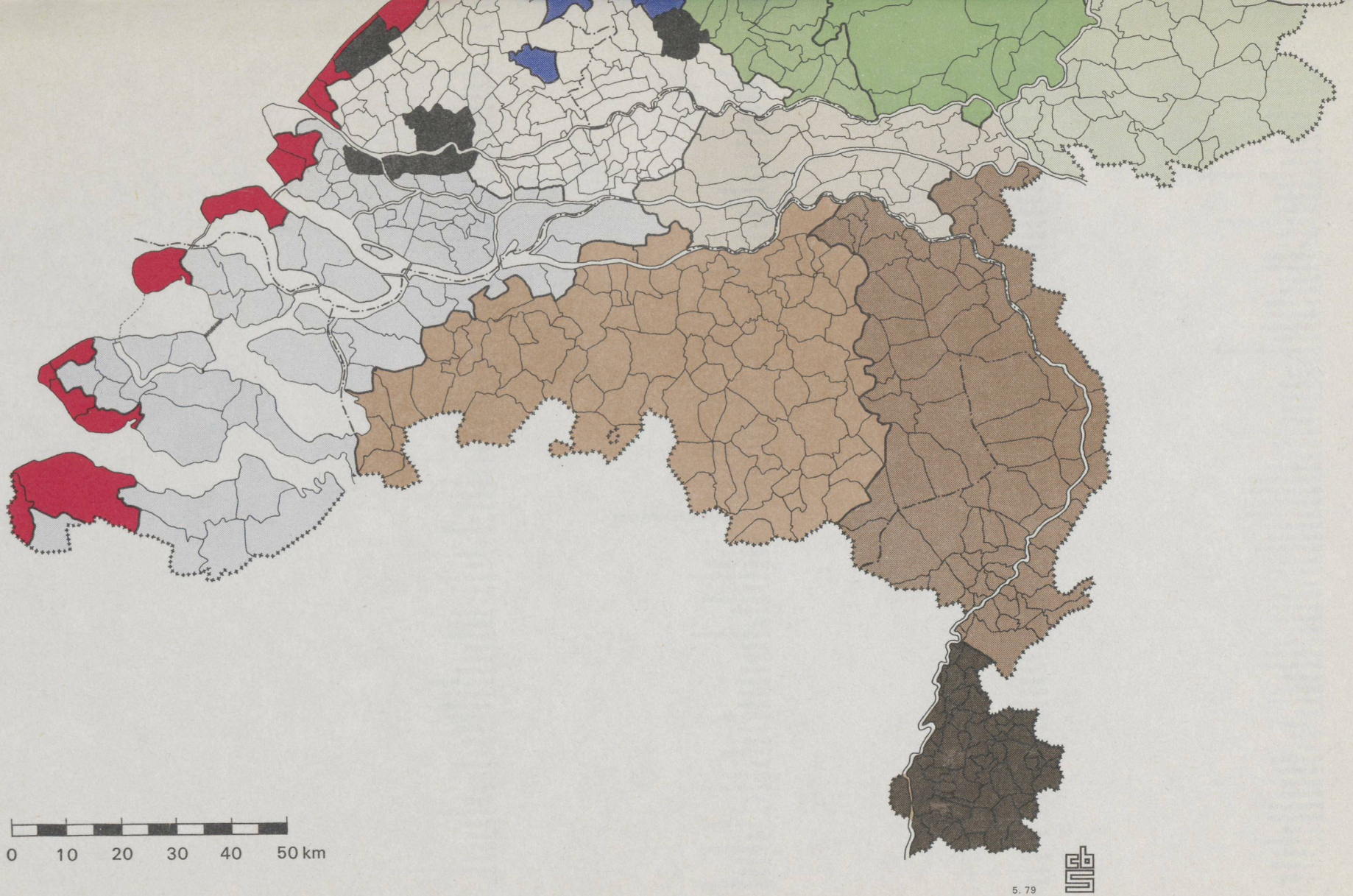

5. 79

Zeevang
Zuidelijke IJsselmeerpolders
Zwartsluis

4. DELTAGEBIED

Aardenburg Z.
Abbenbroek
Arnemuiden
Axel
Barendrecht
Borsele
Brielle
Brouwershaven
Bruinisse
Dinteloord en Prinsenland
Dirksland
Dordrecht
Duiveland
Fijnaart en Heijningen
Geervliet
Goes
Goudswaard
's-Gravendeel
Halsteren
Heenvliet
Heerjansdam
Heinenoord
Hellevoetsluis
Hontenisse
Hooge en Lage Zwaluwe
Hulst
Kapelle
Klaaswaal
Klundert
Kortgene
Maasdam
Made en Drimmelen
Mariekerke
Middelburg
Middelharnis
Middenschouwen
Mijnsheerenland
Nieuw-Beijerland
Nieuw-Vossemeer
Numansdorp
Oostflakkee
Oud-Beijerland
Oudenhoorn
Papendrecht
Piershil
Poortugaal
Puttershoek
Reimerswaal
Rhoon
Rozenburg
Sas van Gent
Sint Philipsland
Sliedrecht
Spijkenisse
Steenbergen
Strijen
Terneuzen
Tholen
Veere
Vierpolders
Werkendam
Westmaas
Willemstad
Wissenkerke
Woudrichem
Zierikzee
Zuid-Beijerland
Zuidland
Zwartewaal
Zwijndrecht

Soest
Veenendaal
Woudenberg
Zeist

8. VELUWE EN VELUWERAND

Apeldoorn
Arnhem
Barneveld
Brummen
Ede
Elburg
Epe
Ermelo
Hattem
Heerde
Hoevelaken
Nunspeet
Nijkerk
Oldebroek
Putten
Renkum
Rheden
Rozendaal
Scherpenzeel
Voorst
Wageningen

9. GELDERS RIVIERENGEBIED

Ammerzoden
Appeltern
Batenburg
Bemmel
Bergharen
Beuningen
Brakel
Buren
Culemborg
Dodewaard
Dreumel
Druten
Echteld
Elst
Ewijk
Geldermalsen
Gendt
Hedel
Heerewaarden
Herwijnen
Heteren
Horssen
Huissen
Kerkwijk
Kesteren
Lienden
Maasdriel
Maurik
Neerijnen
Overasselt
Rossum
Tiel
Valburg
Vuren
Wamel
Wijchen
Zaltbommel
Zoelen

10. ACHTERHOEK

Aalten
Angerlo
Bergh

12. GRONINGSE, FRIESE EN DRENTSE ZANDGRONDEN

Anloo
Assen
Beilen
Bellingwedde
Borger
Coevorden
Dalen
Diever
Dwingeloo
Emmen
Gasselte
Gieten
Havelte
Heerenveen
Hoogeveen
Meppel
Norg
Nijeveen
Odoorn
Oosterhesselen
Ooststellingwerf
Opsterland
Peize
Roden
Rolde
Ruinen
Ruinerwold
Schoonebeek
Sleen
Smilde
Steenwijk
Vlagtwedde
Vledder
Vries
Westerbork
Westellingwerf
de Wijk
IJsselham
Zuidwolde
Zweeloo

13. WEST– EN MIDDEN–BRABANT

Aalburg
Alphen c.a.
Baarle-Nassau
Bergen op Zoom
Bergeijk
Berkel-Enschot
Berlicum
Best
Bladel en Netersel
Boxtel
Breda
Chaam
Diessen
Dongen
Drunen
den Dungen
Dussen
Eersel
Eindhoven
Esch
Etten-Leur
Geertruidenberg
Geffen
Geldrop
Gilze en Rijen
Goirle
's-Gravenmoer
Haaren
Heesch
Heeswijk-Dinther

Beegden
Beek en Donk
Beers
Beesel
Belfeld
Bergen
Berghem
Boekel
Boxmeer
Broekhuizen
Budel
Cuijk en St. Agatha
Deurne
Echt
Erp
Gemert
Gennep
Grathem
Grave
Groesbeek
Grubbenvorst
Haelen
Haps
Heel en Panheel
Helden
Helmond
Herten
Heumen
Heythuysen
Horn
Horst
Hunsel
Kessel
Linne
Maarheeze
Maasbracht
Maasbree
Meerlo-Wanssum
Megen c.a.
Melick en Herkenbosch
Meijel
Mill en St. Hubert
Millingen a/d Rijn
Montfort
Mook
Nederweert
Neer
Nijmegen
Oeffelt
Ohe en Laak
Oploo c.a.
Oss
Posterholt
Ravenstein
Roermond
Roggel
Schaijk
Sevenum
Sint Odilienberg
Someren
Stevensweert
Stramproy
Swalmen
Tegelen
Thorn
Ubbergen
Uden
Venlo
Venray
Vierlingsbeek
Vlodrop
Wanroij
Weert
Wessem
Zeeland

netherlands central bureau of statistics

statistics on accommodational facilities

facilities for aquatic sports
and pleasure crafts 1981

C 4195